

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ
ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ
ΕΚΛΟΓΑΙ

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1974

19277

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

ΔΩΡΕΑΝ

ΚΟΡΗΝΑΙΟΥ ΠΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΓΡ

ΔΩΡΕΑΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος τοῦ ὁποίου εἶναι ἄγνωστον τὸ προωνύμιον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατία πιθανῶς τὸ 100/99 π.Χ. καὶ ἀπέθανε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ (32 π.Χ.) κατὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Αὐγούστου (Plin. n. h. 9, 137 : Nepos Cornelius ... Divi Augusti principatu obiit).

Ἄλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη ἀμφισβητεῖται. Κατ' ἄλλους ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Hostilia (νῦν Ostiglia), κατ' ἄλλους εἰς τὸ Ticinum (νῦν Pavia) καὶ κατ' ἄλλους εἰς τὸ Mediolanum (νῦν Milano) πρωτεύουσαν τῶν Ἰνσούβρων.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ βίου του ἔζησεν εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. μετέβη εἰς τὴν Ῥώμην ἔνθα, κατὰ τὸν Ἱερώνυμον (Hieron. c. Ioh. Hierosoly. § 12 Migne 23, 365) ἤκουσε τότε τὸν ἐνώπιον τῶν δικαστῶν λόγον τοῦ Κικέρωνος ὑπὲρ τοῦ Γαίου Κορνηλίου, μὴ διασωθέντα μέχρις ἡμῶν. "Ὅθεν, δοθέντος ὅτι τὰ ἀπὸ τοῦ κεφ. 19, 1 μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐγράφησαν μεταξύ τῶν ἐτῶν 29 - 27 π.Χ., ὁ θάνατος τοῦ Νέπωτος θὰ συνέβη μικρὸν ἔπειτα τοῦ 27, ἦτοι περὶ τὸ 25 - 24 π.Χ., εἰς ἡλικίαν περίπου τῶν 75 ἐτῶν. Κατὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ παραμονὴν του κατώρθωσε νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι προῆγον εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ συγκλητικοῦ.

Ὁ Νέπωτος κατώρθωσε νὰ ἀσχῆσθαι ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῆ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἣτις προεφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἡδὴ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἦτο πολὺ φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του (Catull. c. 1), φίλος ἐπίσης τοῦ Ἀττικοῦ (Att. 19, 1) καὶ τοῦ Κικέρωνος, εἰ καὶ μετὰ τοῦ τελευταίου ἐν τέλει ἀνεφύησαν διαφωναίαι ἐπί

των ζητημάτων (πρβλ. Auson. epist. 16, 1 και codd. Corn. Nep. ἐν τέλει).

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωσ συντάξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἰκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν αὐτοῦ, μολοντί τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων δὲν εἶναι ὡς καθαρῶς ἱστορικὸν τόσον μεγάλῃς σημασίας, καθ' ὅτι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι ἐν τῇ ἀκριβεῖ σημασίᾳ τῆς λέξεως ἱστορικὸς συγγραφεύς, ἀλλὰ ἐκλαϊκευτῆς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωματῶν.

Α) Ἀπολεσθέντα ἔργα, ἥτοι ἐν ὀλίγοις μόνον ἀποσπάσμασι διασωθέντα :

1. Χρονικὰ (*Chronicōn libri ἢ Chronica*, Catull. c. 1, 5 - 7, Auson. epist. XVI 1). Ταῦτα εἰς τρία βιβλία γραφέντα πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κατούλλου (Catull. c. 1, 5 - 6) περιελάμβανον περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων συμβάντα τῆς ἰταλικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς (Catull. c. 1, 1. Auson. ecl. 1, 1 - 3. 9).

Τὸ χρονικὸν τοῦ Νέπωτος εἶναι ἡ πρώτη ῥωμαϊκὴ ἀπόπειρα ἱστορικῆς συγγραφῆς, ῥωμαϊκῶν γεγονότων καὶ μὴ, ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς. Εἶχεν ὡς πρότυπον τὰ Χρονικὰ τοῦ Ἀπολλοδώρου (2ος αἰ. π.Χ.).

2. Παραδείγματα (*Exempla*) εἰς πέντε βιβλία συλλογὴ παραδειγμάτων ἠθοπλαστικῶν καὶ ἀξιοθεάτων (πρβλ. Ξενοφ. Ἀγῆσ. 10, 2 *καλὸν ἄν μοι δοκεῖ ἢ Ἀγησιλάου ἀρετὴ παράδειγμα γενέσθαι τοῖς ἀνδραγαθίαν* [= γενναϊότητα μετὰ τιμιότητος] *ἀσκεῖν βουλομένοις*). Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἦθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων συγγραφῶν ἀπέκτησεν ὁ Νέπωσ φήμην ἱστορικοῦ, διότι πρῶτος ἐκ τῶν Ἰταλῶν εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Δύο μονογραφίαι : α) τοῦ Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ (*Censorius*) γραφεῖσα κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἀττικοῦ (*Cato* 3, 5) καὶ β) τοῦ Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Τούτων ἡ πρώτη δὲν πρέπει νὰ συγγέται πρὸς τὴν σφωζομένην ἐπιτομήν, ἡ δευτέρα συνετάχθη μετὰ τὸν

θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν ἔργων τούτων ὁ Νέπως μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινήθεις βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν ἰδίαν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια τὰ σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

4. Δύο τοῦλάχιστον βιβλία ἀνταλλαγεῖσων ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

5. Γεωγραφικὸν σύγγραμμα (?), ἄγνωστον καὶ ὡς πρὸς τὸν τίτλον. Μᾶλλον πρόκειται περὶ τοποθεσίας γεωγραφικῶν ὀνομάτων ἢ καὶ περὶ τινων πληροφοριῶν.

6. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus). Διεισώθησαν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐν μέρει μόνον ἐξ ὀλίγων μαρτυριῶν. Ἐν αὐτοῖς περιλαμβάνονται βίοι Ῥωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ῥητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἐξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος μετ' ἀπείρως μεγαλυτέρας καλλιτεχνικῆς καὶ ῥητορικῆς ἐμπειρίας καὶ μετ' εὐρυτέρας ἀνέσεως.

B) Σ φ ζ ό μ ε ν α ἔ ρ γ α :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Χαρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅπως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

* Ὁ Νέπως ἔκρινεν ἐπωφελὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν Ἀφρικῇ κατὰ τε τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἐξέχουσι μεταξὺ ἄλλων κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὠρμάτο ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπωσ εἶχεν εἰς αὐτὸ καὶ προδρόμους Ῥωμαίους κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἱερωνύμου (Hier. de vir. ill. praeef.) τὸν M. T. Varro γράψαντα τὸ ἔτος 39 π.Χ. Imagines, εἰς 15 βιβλία, καὶ τὸν Santra, κυρίως τὸν πρῶτον, ὑποτυπωδῶς δὲ τὸν δεύτερον.

2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω Α.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σφζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομή τοῦ ἔργου de viris illustribus ἢ τέλος, οὐχὶ ὀρθῶς, ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως.

Ἡ γνησιότης ἠμφεσβητήθη ἐξ ἀφορμῆς ὅτι ἐν τέλει πολλῶν χειρογράφων τοῦ ἔργου de excellentibus ducibus φέρεται ποιημάτιον ἐξ διστιχῶν, ἀφιερωμένον ὑπὸ τινος Αἰμιλίου Πρόβου εἰς τὸν αὐτοκράτορα Θεοδόσιον (Α' ? Β' ?) χωρὶς νὰ φαίνεται ἂν ὁ Πρόβος παρουσιάζεται ὡς συγγραφεὺς ἢ ὡς ἀντιγραφεὺς τοῦ ἔργου. Ἐν τῷ ποιηματίῳ τούτῳ ἀναγιγνώσκειται μόνον τὸ ὄνομα Probus, κάτωθι δ' ἐν πεζῷ λόγῳ τίθεται ἡ συνήθης φράσις Aemilii Probi de excellentibus ducibus exterarum gentium liber explicit. Καὶ ὅμως ἤρκεσε τοῦτο νὰ δημιουργήσῃ ζήτημα γνησιότητος τοῦ ἔργου διαρκέσαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ Νέπωτος τοῦ 1471 παρὰ τῷ Jenson εἶχε τίτλον Probi Aemilii liber de virorum excellentium vita. Οὕτω καὶ αἱ μετ' αὐτὴν ἕως ὅτου ἢ ὑπὸ τοῦ D. Lambinus, (Paris 1569), ἀποκατέστησεν ὀριστικῶς πλεόν τὸ ὄνομα τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος ὡς συγγραφέως τοῦ ἔργου*.

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος. Ἡ γλῶσσα τοῦ Νέπωτος — πλὴν ὀλίγων ἐξαιρέσεων — εἶναι δόκιμος ἀλλ' οὐχὶ καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἄκρας ὀρθοεπειάς ὡς εἶναι ἢ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος. Χρησιμοποιεῖ ἐνίοτε συντάξεις καὶ λέξεις μὴ ἐν χρήσει ὑπὸ τῶν συγχρόνων κλασσικῶν, εἰσάγει λέξεις ἀρχαϊκὰς ἀνηκούσας εἰς τὸν Πλαῦτον καὶ τὸν Τερέντιον ἢ εἰς τὸν καθ' ἡμέραν λόγον (sermo cotidianus) ἢ καὶ εἰς τὸν δημῶδη (sermo vulgaris). Τὸ ὕφος τοῦ συγγραφέως, μὴ ἰδιαιτέρως διακρινόμενον, ὡς εἶναι τῶν κατ' ἐξοχὴν κλασσικῶν, ἀνήκει εἰς τὸ ἀπλοῦν εἶδος (genus

* Τὸ ἀκριβές ὅμως εἶναι ὅτι τρία ἔτη πρὸ τοῦ Lambinus ὁ Obertus Giphanius (Giff-) ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδόσει τοῦ Λουκρητίου (Antv. 1566) διεπίστωσε τὸ ὀρθὸν ἀποδώσας τὸ ἔργον εἰς τὸν Κορνήλιον Νέπωτα.

tenue). Βαίνει συνήθως διὰ μικρῶν φράσεων, ὡσάκις ὁμως θέλει νὰ προσλάβῃ τόνον ῥητορικόν, προχωρεῖ διὰ μεγάλων περιόδων, περιπλέκεται, σφάλλει ἐνίοτε εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἐνιαχοῦ ἢ φράσις προσκόπτει. Ὁ Νέπως δὲν χρησιμοποιεῖ τὰς εἰκόνας, τὴν μεταφορὰν καὶ ἄλλα σχήματα τοῦ ὑψηλοῦ ὕφους, οὕτως ὥστε ἡ κομψότης τοῦ λόγου νὰ μὴ ἔχῃ ἰδιαιτέρας ἀπαιτήσεις. Παρὰ ταῦτα τὸ ὕφος του δὲν στερεεῖται ἐνίων ἐξάρσεων ὅταν, παρὰ τὸ ἀπλοῦν, παρέχῃ διὰ καταλλήλου τοποθετήσεως τῶν λέξεων γλῶσσαν οὐχὶ ἄμοιρον τέχνης. "Ὅθεν ἡ γλῶσσα τοῦ Νέπως, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, δὲν ἀπέχει πολὺ τῆς γλώσσης τῶν δοκίμων συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔχει τὴν ἀπαιτήσιν νὰ συγκριθῇ οὔτε ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ Κικέρωνος οὔτε ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ Καίσαρος καὶ προσπαθεῖ δι' ἐκλογῆς καὶ καταλλήλου διατάξεως τῶν λέξεων νὰ προσδώσῃ ἀπὸ ῥητορικῆς τέχνης γλαφυρότητα εἰς τὴν ἔκφρασιν.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπως τὸν Θουκυδίδην, τὸν Ξενοφῶντα (Ἀγησιλάου ἐγκώμιον), τὸν Θεόπομπον, τὸν Δείωνα, τὸν Τιμαιο, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικόν (liber annalis) περιέχον τὴν ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Ην. 13, 1. Α 18, 1). Ὁ Νέπως ἴσως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, τοὺς ὁποίους ὁμως δὲν ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς εἰπεῖν ὁ Νέπως δὲν εἶναι ἐκ τῶν μεγάλων ἱστορικῶν. Περιπίπτει καὶ εἰς ἱστορικὰς τινὰς ἀνακριβεῖας. Δίκαιον ὁμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν ῥωμαίων ἱστορικῶν ἐπραγματεύθη ἱστορίαν ξένων ἐθνῶν.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπως διηγεῖται ὅ τι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (Α 13, 7).

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
 sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu- 246
 lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius ad- 2
 ventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium,
 ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
 saepeque e contrario occasione data lacessivit semperque supe-
 rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amis- 243
 sent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non vide-
 retur. interim Karthaginienses classe apud insulas Aegates a C. 3
 Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli facere fi- 241
 nem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. ille etsi flagra-
 bat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit, quod pa-
 triam exhaustam sumptibus diutius calamitates belli ferre non
 posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitaret, si paulum mo- 4
 do res essent refectae, bellum renovare Romanosque armis per-
 sequi, donecum aut virtute vicissent aut victi manus dedissent.
 hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit ferocia, cum Ca- 5
 tulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem
 tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut succumbente patria
 ipse periturum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum
 rediret: non enim suae esse virtutis arma a patria accepta ad-
 versus hostes adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen², 1912. Αἱ σημειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντιστοιχοῖς γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἱστορικὰ γεγονότα.

At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem **2**
 publicam se habentem cognovit. namque diuturnitate externi **41/38**
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in* pari pe-
 riculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii mi- **2**
 lites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quorum
 numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Africam, ip-
 sam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt Poeni **3**
 perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque impetra-
 runt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem pervenissent,
 Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum hostes a muris **4 239**
 Karthaginis removit, cum amplius centum milia facta essent ar- **238**
 matorum, sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi plu-
 res fame quam ferro interirent. omnia oppida abalienata, in eis
 Uticam atque Hipponem, valentissima totius Africae, restituit
 patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propa- **5**
 gavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum
 videretur multis annis fuisse.

Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto **3**
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit **237**
 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adu- **2**
 lescens illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam in ma-
 trimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamil- **3**
 care occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et princeps **229**
 largitione vetustos pervertit mores Karthaginensium eiusdem-
 que post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium. **221**

At Hamilcar, posteaquam mare transit in Hispaniamque **4**
 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi- **221**
 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
 pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medigaretur, **2**
 nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio pugnans
 adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium erga Ro- **3 219**
 manos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum.
 namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo
 est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

- 247/183 **1** Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit, non est infitandum Hannibalem tanto praestitisse ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus antecedit fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur superare potuisse. sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.
- 2** Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indigeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut o-
- 215-205 **3** mittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc **192** tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma **2** conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Romani, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consilii clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interioribus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, eique **3** cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens **237** Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit. quae divina **4** res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne secum in castra proficisci. id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare ius- **5** sit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim **6** futurus. quare, si quid amice de Romanis cogitabis, non impru-

denter feceris, si me celaris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris'.

Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatu omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus summam imperii ad eum detulit. id Karthaginem delatum publice comprobatum est. sic Hannibal minor quinque et viginti annis natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit, tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis confligit: neminem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpico conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

Confluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aeque bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premeretur lecticaque ferretur, C. Flaminius consulem apud Trasumennum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in

- 211 propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies cas-
 tra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dic-
 217 2 tator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus locorum
 angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedivit Fa-
 bioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obducta
 nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit eius-
 que generis multitudinem magnam dispalatam immisit. quo re-
 pentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romano-
 3 rum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem ges-
 tam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum e-
 quitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proeli-
 212 um fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lu-
 canis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Mar-
 208 cellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfe-
 4 cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis
 erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu
 in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post
 Cannensem pugnam in campo castra posuit.
- 203 6 Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit ad-
 202 versus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud
 Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat.
 2 cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impraesentiarum
 bellum componere, quo valentior postea congregaretur.
 inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt. post id
 202 3 factum paucis diebus apud Zamam cum eodem confligit; pul-
 sus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Hadrumetum per-
 venit, quod abest ab Zama circiter milia passuum trecenta. in hac
 4 fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie excesserant, insidiati sunt
 ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Hadrumet;
 reliquos e fuga collegit, novis dilectibus paucis diebus multos
 contraxit.
- 7 Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginien-
 201 ses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius exerci-
 citui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago fra-
 200 2 ter eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his enim
 magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, qui se-

natui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis pacem
 fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent simulque
 peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique redderentur. his ex senatus consulto responsum est: munus eorum gra- 3
 tum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera suscep-
 tum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque fratrem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito Hannibalem domum et 4
 Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex factus est, postquam im- 199
 perator fuerat, anno secundo et vicesimo: ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis annui bini reges creabantur. in 5
 eo magistratu pari diligentia se Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foedere penderetur, sed etiam superes-
 set, quae in aerario reponeretur. deinde [anno post praeturam] 6
 M. Claudio L. Furio consulibus Roma legati Karthaginem vene- 196
 runt. hos Hannibal ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus daretur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum perfugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum 7
 comprehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publicarunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudicarunt.

At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, L. 8
 Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam 193
 accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persuaserat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Magonem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem, qua 2
 fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria prodita est: 192
 namque alii naufragio, alii a servulis ipsius interfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in gerendo bello 3
 consiliis eius parere voluisset, quam in suscipiendo instituerat, propius Tiberi quam *in* Thermopylis de summa imperii dimi- 191

casset. quem etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla de-
 4 seruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat
 in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pam-
 190 phylio mari conflixit. *in* quo cum multitudine adversariorum
 sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.

190 9 Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci-
 disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut
 2 ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium cal-
 lidissimus *in* magno se fore periculo, nisi quid providisset, prop-
 ter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam por-
 3 tabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium.
 amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et
 argento. has praesentibus principibus deponit in templo Dianae,
 simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in errorem in-
 ductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni sua pecunia
 4 complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii templum mag-
 na cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne
 ille inscientibus iis tolleret *sua* secumque duceret.

10 Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Cretensi-
 bus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo
 fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem arma-
 2 vit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domesticis
 opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiun-
 gebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eu-
 184 menes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur et
 3 mari et terra; sed utrobique Eumenes plus valebat propter Ro-
 manorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal op-
 primi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur.
 4 ad hunc interficiendum talem iniit rationem. classe paucis die-
 bus erant decreturi. superabatur navium multitudine: dolo erat
 pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas
 venenatas serpentes vivas colligi easque in vasa fictilia conici.
 5 harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo fac-
 turus erat navale proelium, classarios convocat iisque praeci-
 pit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, a ceteris
 tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium mul-

titudine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut sci- 6
 rent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno
 iis pollicetur praemio fore. tali cohortatione militum facta classis 11
 ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, prius-
 quam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis,
 quo loco Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mit-
 tit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque osten- 2
 dens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deduc-
 tus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
 tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egressus,
 se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit nisi 3
 quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam mi-
 rabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere
 non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis praecepto 4
 universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sus-
 tinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non
 esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in proximo litore
 erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios pre- 5
 merent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra men-
 tionem fecimus, conici coepta sunt. quae iacta initio risum pug-
 nantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. post- 6
 quam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re
 perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes
 verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal 7
 consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed
 saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.

Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae 12
 Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent,
 atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
 in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit. 2
 patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis 189
 futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis Fla-
 mininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum
 haberet sibi dederet. his Prusia negare ausus non est; illud 3
 recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii
 esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facile

inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinorum virtutum venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit.

13 Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio Labeone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo, Sulpicius autem Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios d. Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius belli gesta multi memoriae prodiderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graecarum usus est doctore.

. . . . .

C A T O

M. Cato, ortus municipio Tusculo, adulescentulus, priusquam **1** 234/149 honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in foroque esse coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque. **2** 217 Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. 214 inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique opera eius existimata est in proelio apud Senam, quo cecidit Hasdrubal, frater Hannibalidis. quaestor obtigit P. Africano consuli, **3** 204 cum quo non pro sortis necessitudine vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore **4** 198 tempore ex Africa decedens Q. Ennium poetam deduxerat, quod non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardinensem triumphum.

Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam **2** 199 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi **2** cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum, cuius in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia de- 194 pellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re iratus senatui *consulatu* peracto privatus in urbe mansit. at Cato, **3** censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati. 184 nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extre- **4** mam aetatem ab adulescentia, rei publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.

In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola **3** sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et probabilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium **2**

etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adolescentia confecit orationes. 3 senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem. primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est 4 primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad 150 praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

. . . . .

ATTICUS

- 1 T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat literas, omnibus doctrinis, quibus pueri aetas impertiri debet, filium erudit. erat autem in puero praeter docilitatem ingenii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. quae ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplendescibat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. 4 itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.
- 2 Pater mature decessit. ipse adolescentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nupsit Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio posteaquam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque
- 88
- 87

sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius adolescentem Marium hostem iudicatum iuvat opibus suis, cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferet rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esset carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adolescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice necesse esset neque eius conditionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare: nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.

Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent civemque facere studerent: quo beneficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habebant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei fuit carissimus.

tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opiorum L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem sic uni-

versa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

70 5 Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, familiarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo
2 facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testamento
58 adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex qua hereditate
68 3 accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius
4 quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio essetque talium virorum copula.

6 In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse,
2 qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publicam
3 numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit,
4 in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere
5 noluisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vi

taret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam **13** civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. **2** namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum **4** habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, **5** splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam non- **6** nullis leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: saepe **7** enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.

Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag- **14** nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos **2** vocabat, quorum mores a suis non abhorrerent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,

nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quanti instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae reditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

15 Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procuracionem.

16 Humanitatis vero nullum affere maius testimonium possum, quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt,

futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc **17** ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam ex-tulit annorum nonaginta, cum *ipse esset* septem et sexaginta, se **42** numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore **2** fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam **3** omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philosophorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.

Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque **18** amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim **2** lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficilimum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separa- **3** tim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli **4** Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit **5** poëticen quoque, credimus, ne eius expers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita, ut sub sin- **6** gulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinisque versibus descriperit: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.

Haec hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam **19** fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus.... suos

- 2 cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat
- 3 principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo
- 4 adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiore. quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, inprimis quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed
- 2 etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas.
- 3 ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiore facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare poterit, quanta sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.
- 21 Tali modo cum septem et septuaginta annos complexisset atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset
- 2 valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, nactus

est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeter quam 3 quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, post- 4 quam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam. hos ut venisse vidit, in cubitum 5 innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his 6 diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini.'

Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut 22 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, 2 ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic 3 cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit. itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie Kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus 4 32 omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιωνύμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχνάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admōdum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique)· τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἔνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες, ἐὰν ἀπεκαλύπτετο μέρος τοῦ σώματός των, παρουσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι ἠδύναντο νὰ πλῆξουν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione datā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἔνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut ... gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοί, ὠχυρωμένοι ἕκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio...superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας serviundum] ἐνν. e s s e' serviundum = servien-dum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit. quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita...ut] συμπλήρωσον sed p a c i s e r v i u n d u m p u -
t a v i t ... ita ut...] ειργάσθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστερο-
βουλίαν (ἐπιφύλαξιν ὥστε) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum
putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον
νά...—armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent...] ὑποκείμ. Romani.
manus] ἢ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων
τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα δείξωσιν
ὅτι ἠττήθησαν.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν
ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος
cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum]
πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent]
ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis δηλ.
ille et sui). ut.. (dixerit)] ὥστε... εἶπεν· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta...
ferocia, ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis
relictis... succumbente patriā] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο
νά τεθῆ καὶ ipsum, διὰ τὴν συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτία. se.—
potius...quam rediret] = quam ut. cum tanto flagitio] δηλοῖ τρό-
πον. domum] οἴκαδε. non suae virtutis esse] ὑπον. τὸ β. dixit.
(εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός του. pertinaciae]
δοτικὴ. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ὄρους ὀλιγώτερον σκληροῦς καὶ ἐ-
πιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... venit] ὡς... ἦλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικὴ
ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini
mali] = belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bel-
lum] ὁ « ἄσπονδος » οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238
π.Χ. tantum... ut... fuerit] (πρkm. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε
nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὔτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἕλληνες,
erat] ἀνῆρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus (ἀφαιρ.) = his a u t e m. etiam] καί, ἔτι... ut... petie-
rint] ὥστε ἐζήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατόν, ἀλλὰ οἶτον καὶ τὸ δι-
καίωμα νὰ στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταπο-

κρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§ 2). cum... pervenissent] ἀφοῦ περιῆλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 80000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] = a n g u s t i s l o c i s clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἄρχας ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μετ' τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἰδ. κεφ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὑπερβολικῶς ἐλέγχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = u t e o, ἴνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ, παρ' αὐτῶ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Hamilcaris μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφονεύθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγένην). princeps] (= primus (πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος... largitione] αἱ γενναιοδωρίαι αὐταὶ προήρχοντο ἐξ Ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδεΐρων (τὸ νῦν στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secunda fortuna] ἀφαιρ. ἀπόλ.

equis, armis, viris, pecunia] αφαιρετικά ὀργανικά. viris] ἐξα-
ναγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδο-
νίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] 8
ἔτη μετὰ τὴν ἀφίξιν του εἰς τὴν Ἰσπανίαν. occisus est] οὗτος κατέ-
λιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συχναίως τὰ ἀνέτρεφεν ὡς
λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμε. concitasse] = con-
citavisse ἔνεκα τοῦ μίσους, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥω-
μαίων καὶ τοῦ ὄρκου, τὸν ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντι-
κείμε. assiduis] περὶ τούτου ἰδ. Ἄνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμε-
νικῆ εἰς τὸ obtestationibus.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς
ἐπιγραφή. ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus...
superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Roma-
num superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑπο-
κειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de qua, de qua re. non est in-
fitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῆ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ.
ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἢ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ.
antecedat] ἢ ὑποτακτικῆ ἀναγκαία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμ-
φατικῆς προτάσεως (praestitisse). Τὸ antecedat θὰ μεταφρασθῆ
ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστῶς τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑπο-
κείμενον Hannibal. semper] κυρίως f e r e semper σχεδὸν πάντοτε.
quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδε-
τικὸν = ἐὰν δὲ δέν... domi] οἶκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα
τοῦ Ἄννωνος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως
κατέλιπε τὸν Ἄννίβαν ἀνευ βοήθειας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidiā]
ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει
νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρός· ἰδ. Ἄμιλκ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτως... ὥστε... παρέδωκε (κατέλιπε). quam] ἤ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem = γε, πράγματι)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum... is. cum] σύνδ. ἐνδ. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἡδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν (animo διὰ τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων) ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εὐρίσκειτο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατῶρθωνε νὰ πείσῃ αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὥστε... ἐπεχείρησε.

2. ad quem] = et ad eum. cum...] cum... venissent... fecissent... comperisset... vidisset] ἀφοῦ... ἤλθον... ἔπραξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). Ἦθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀννίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ὡς ἐάν, ὥσει· συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ. αἴτιον. alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non. id] τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ῥῆμα τῆς ὄλης προηγουμένης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμεν.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὄντος ἐμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἅτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ. ὡς στρατηγός. proficiscens] (ἐνταῦθα ἀντὶ profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἰκεσίας καὶ τὰς θυσίας)· ἰδ. Πίνακα ἱστορικὸν καὶ γεωγραφ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c... con-

ficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώσως, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἰδ. Λεξιλ. λ. quaero. vellemne] δύο λέξεις : vellem καὶ -ne = ἔάν ᾗθελον. in castra] = ad bellum. cum...accepissem atque...coepissem] ἀφοῦ... ἐδέχθην καί... ἤρχισα. ab eo] ἰδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἔνν. m e s e c u m. dederis] τετελ. μέλλ., ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare ὡς νῦν ὀρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = coeperat.

5. usque ad] τότε ἦγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά... quin... sim futurus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse (= ὅτι θὰ εἶμαι τῶν αὐτῶν ἐχθρικῶν διαθέσεων, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celaris = celaveris. cum...] (ἄλλ' ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεῖ ἐναυθῶ, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἴδιον)· in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] κατηγορ. (= ducem, imperatorem στρατηγὸν [ἐπὶ κεφαλῆς]).

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἔγινεν ἔλξις πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem· ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 3 imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ἀφαίρ. ἐξαρωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ τοῦ συνηθεστ. annos... natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἔνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους συνθήκην, ἣτις ἠσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροσθέντως ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθενται ἐκτὸς τῆς γενικῆς διαιρητικῆς καὶ αἱ προθέσεις ex, de καὶ inter. tertium] τὸ μεγαλύτερον ὄλων τμῆμα. ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρόθ. δηλοῖ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἕνεκα. is] καθ' ἑλξιν

πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (= τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἔνν. se. ut] ὥστε. ea] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. via. quā] (ἀφ.) ἔνν. viā. reperere] τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50.000 πεζοὺς καὶ 9.000 ἵππεῖς, πάντας παλαιμάχους. Ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35.000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῶα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] τὸ que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἂν ἀληθεύη, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντικὴ. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῆ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὕρισκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. repulerat] κατ' ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (κυρίως ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). apud Padum] Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸ Τίκινον, μεθ' ἧν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ἴστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετὰ. collegā] ἀφαιρ. manum] ἰδ. Λεξ. ῥ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. hoc in itinere] διαρκούσης τῆς πορείας διὰ τῆς κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἄρνου καὶ Ἀνσερος (νῦν S e r c h i o). ut] ἔξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἔνν. oculo. aequae] ἔνν. atque sinistro. usus sit] ἐχρησιμοποίησε, πρβλ. dixit 'Αμ. 1, 5. quā] = et eā. lecticā] ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] (ἔνν. o c c i d i t.) κυρίως ἦτο legatus pro praetore. Οὗτος σταλείς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). cum delecta manu] πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Φλαμινίου.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utrius-

que] εκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἰτ. πληθυντ. uno proelio] δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216 π.Χ.). Paulum] = L. Paulum Aemilium. in eis] (καί) μεταξύ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnatā] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnā pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (= nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae (δοτ.). in propinquis] πλησίον τοῦ Ἀνίωνος (νῦν T e n e r o n e). Ὁ Ἀννίβας διαβάς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἧτοι δύο περίπου ὥρῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὁμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμεν. Hannibal. locorum angustiis] ἰδ. Ἀμίλκ. 2, 4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = fefellit ἐξηπάτησεν (ἔκφρ. τῶν λατίνων κωμικῶν). obducta] ἰδ. Λεξιλ. obducō. incendit... immisit...] κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit... eiusque generis] δηλ. iuvenorum ἐχόντων sarmenta in cornibus vallum] δηλ. castrorum. ut... nemo sit ausus] ὥστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἡ σύνταξις: non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem imperio] μετὰ δικτατορικῆς ἐξουσίας. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαιρέσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπὼν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinque(n)s] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὑπατον ὄντα). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidias inductum.

4. longum est] θά ἤτο μακρὸν (= longum esset « μακρὸν ἂν εἶη »). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = u t e x e o... possit. quantus ille fuerit] παρακείμ. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις = ὅποσον μέγας . . . ὑπῆρξε. quamdiu] περι τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀ π έ ν α ν τ ι α ὑ τ ο ῦ), κατ' αὐτοῦ. in campo] δηλ. in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. Hinc] (ἐντεῦθεν· χρονικῶς). invictus] τοῦτο δὲν ἀληθεύει ὅλως, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἤττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον ἀ' πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugārat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat.

2. cum hoc] δηλ. S c i p i o n e. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ. quo] = u t e o ἵνα... congregederetur] συμπλήρ. cum Romanis. convenerunt] ἰδὲ Λεξιλ. convenio.

3. post id factum] (οὐσ.) = quo facto· ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίγκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἤτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ῥωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι ὀρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta [= 444.000 μέτρα] ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου). Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = s e d e o s ἀλλὰ τούτους. effūgit] πρkm. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυμῆτῳ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit. reliquos] = τοὺς ὑπολοίπους (= reliquias τὰ λείψανα).

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ τοῦ copias (= in apparatu belli = εἰς τήν... ἢ περι τὴν παρασκευὴν

τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Sulpicii (et) C. Aurelii.

2. his...magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his c o n s u l i b u s . qui (u t i i) agerent... donarent... peterent = ἕνα οὗτοι... cum iis] δηλ. K a r t h a g i n i e n s i b u s : cum iis καὶ οὐχὶ secum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν· πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eam-que rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. coronā aureā] (ἀφαιρ. ὄργαν.). Τοῦτο ἦτο ἐνδειξὶς τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλ. senatum populumque R o m a n u m . eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως) = ἐν Φρεγγέλλαις. essent] (ἕνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his] = l e g a t i s Karthaginiensibus (δοτ.). ex] ἡ προθ. δηλοῖ συμφωνίαν· ἰδὲ Ἀμ. 3, 1. quo loco rogarent, futuros] ἦτοι = eo loco futuros (e s s e) quo (loco) rogarent (u t e s s e n t) . remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι οἱ K... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso... cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἴκαδε, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocārent] = revocaverunt. huc] = domum. ut] σύνδ. χρον. (εὐθύς) ὥς. Ἡ σύνταξις : anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est (δηλ. 221 π.Χ. -199 π.Χ. = 22 ἔτη)· περὶ τοῦ rex ἰδ. Λεξιλόγιον. ut] ὡσπερ. Romae] ἐν Ῥώμῃ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καὶ... (ἰδὲ Λεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις : effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= u t e a ἕνα...) penderetur (πρὸς πληρωμὴν) sed etiam superesset, quae... (= u t e a) reponeretur (πρὸς ἀποταμίευσιν). ex vectigalibus] ἡ πρόθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἕνα) ὑπάρχῃ. ex foedere] συμφώνως πρὸς τὴν συνθήκην. superesset] ὑποκείμ. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὄ ν τ ω ν). Roma] ἀφαιρ., ἐκ τῆς Ῥώμης. Karthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (l e g a t o s) ὑποκείμ. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. πρkm. μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratiā] ἡ γενικὴ τοῦ γερονδίου

πρὸ τοῦ gratiā ἢ causā δηλοῖ τὸ τελικὸν αἴτιον. prius quam.... daretur] πρὶν ἤ... δοθῆ. senatus daretur] ἰδ. Λεξιλ. ῥ. do. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. perfūgit] κατέφυγε. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognitā ἢ nuntiatā. Τὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehenderent] = eius generis ut (ἴνα) eae comprehenderent. si possent consequi] (ἔνν. e u m), ἐὰν θὰ ἠδύναντο νὰ προφθάσουν (α ὕ τ ὅ ν). publicārun] (πρkm.) = publicaverunt.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ἰδ. Ἄπτ. 22, 3. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος. Africam] ἀντὶ in Afr. si forte] (εἴ ποτε) ἀν τυχόν ... μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως ὅτι θὰ... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζοί, 1000 ἵππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum. spe fiduciaque] ἐξ ἐλπίδος καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸν...

2. ubi] σύνδ. χρον. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· ὅθεν ἐ ρ ἡ μ η ν. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ periisse (ῥ. pereō). a servulis] ποιητικὸν αἴτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἔνν. esse. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt, ἰδ. Λεξιλόγ. λ. relinquo.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἔνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis eius]. Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. p a r ἔ r e consiliis). Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβριῶνος. propius Tiberi] (ἡ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτ.) δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποιήτον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλά) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam] = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἄφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησε. Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινὰ ἐκ Συρίας, ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ῥοδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἄφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἤττηθεις παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μὴ (πως), μὴ θέλων νά... dederetur] δηλ. Romanis, quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. sui] ἰδ. Λεξιλ. λ. potestas. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα· ἡ σύνταξις : ut ibi consideraret quo (= quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret θὰ ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ καταφύγιον.

2. nisi [= si non. quid] = aliquid. de qua] δηλαδὴ pecuniā. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἄφαιρ. τῆς ὕλης. summas] (ἐνν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, « τὸ ἄνω μέρος ». praesentibus principibus] (ἄφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua, διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφοτέρα ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτωσίς τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηρητᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo, ἔπρεπε νὰ τεθῆ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἄφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὀρθότ. se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s (ἕτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illulis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecuniā. Poenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι πάλαι οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς οἱ Κρηῆτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τοὺτους ἔθεσεν εἰς πρᾶξιν τὴν παροιμίαν « πρὸς Κρηῆτα κρητίζειν ». pervēnit] πρkm. exacuit] ἐντο-

νώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἔπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ· πρβλ. τὸ « οὐδὲν ἄλλο ἦ ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat.. adiungebat] δηλ. εἰ ἢ illi (= Prusiae)· παρατ. ἀποπειράς = προσεπάθει (ἐπεζήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπαύληψις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et eā re igitur. quem] = quia ἢ nam eum (δηλ. Eumenem). removisset] = sustulisset ἤθελεν ἄρει, παραμερίσει.

4. ad...] ἢ πρόθεσις ad δηλοῖ σκοπὸν. classe] ἰδὲ Ἀμίλκ. 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decreturi] ἐμελλον νά... superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] (σύνδ. αἰτιολογ.). par] συμπλήρ. E u m e n i. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas = ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν, πλείστους. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso, quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἐμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habeant. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) illos (δηλ. c l a s s i a r i o s) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἢ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἢ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις : pollicetur (id) fore magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή). iis (qui aut cepissent aut interfecissent).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἰδὲ 4, 2. quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἰδὲ 7, 6. esset] ἦτο.

2. qui] = is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quaerere. quod] διότι.

3. solutā epistolā] άφαιρ. άπόλυτος. Τό β. solvo άρμόζει κάλλι-
στα. Κατά τήν τότε συνήθειαν αί έπιστολαί, και μάλιστα αί μυστικάι,
οὔσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ανά δύο και περιεδένοντο δια
ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἥς τά άκρα συνενούμενα έσφραγί-
ζοντο δια κηροῦ. quae... pertinerent] έτέθη ύποτακτική, διότι ή πρό-
τασις είναι άποτελεσματική = πράγματα τοιαῦτα, ώστε... eum] τόν
Εὔμένη. cuius rei] ή όνομαστ. quae res. neque reperiebat] ά λ-
λ ά δέν άνεύρισκε (χ ω ρ ις ὅ μ ω ς ν ά . . .).

4. Hannibalis] γεν. ύποκειμενική. universi] ιδε 10,5 : omnes.
quorum] = horum a u t e m. fuga] άφαιρ. όργαν. praesidia] = cas-
tra nautica (ιδε κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αίτιολ.

5. in] εις, εναντίον. conici coepta sunt] (ύπό τῶν άνθρώπων τοῦ
’Αννίβα) νά ρίπτονται ἥρχισαν. ’Ο τύπος coeptus sum τίθεται, όταν
τό άπαρέμφ. έχη (έδῶ τό conici) παθητικήν σημασίαν. iacta] =
cum iacerentur, ενῶ έρρίπτοντο. neque... poterat] αλλά δέν ... ἦτο
δυνατόν. quare... fieret] δια τί... intelligi] (άπροσώπως). Πρέπει
έκ τοῦ pugnantibus νά νοηθῆ τό a pugnantibus.

6. oppletas] ένν. esse. serpentibus] άφαιρ. τῆς ύλης. Συνάπτε-
ται με τό oppletas. cum] σύνδ. αίτιολ. vitarent] έπρεπε νά, ώφειλον
νά . . . ιδε 9, 1 : conferret. puppes] έπί στρατιωτῶν θά έτίθετο
t e r g a .

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι άριθμητικῶς
ἦτο κατώτερος· ιδε 10,4 : superabatur. arma] = exercitum. ’Η λέ-
ξις έτέθη έπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ύπεροχῆς τοῦ έχθροῦ ὄχι μόνον
εις άριθμόν άνδρῶν, αλλά και εις πολεμικήν παρασκευήν. alias] έπίρρ.
pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εις αντίθεσιν πρὸς τοὺς classia-
rios· ιδε 10,5. prudentiā] άφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] έν ᾧ χρόνῳ έ π ρ ά τ τ ο ν τ ο . accidit] πρkm.
legati] άναμφιβόλως οὐχι οί πρέσβεις τοῦ Προυσίου, αλλά οί πρέσβεις
τοῦ Εὔμένουσ έλθόντες εις ’Ρώμην έπεισαν τήν Σύγκλητον νά ζητήσῃ τήν
έκδοσιν τοῦ ’Αννίβα. Romae] = έν ’Ρώμη. apud] εις τήν οικίαν τοῦ...
consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione factā]
μετοχή άπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Pru-
siae regno] τοῦτο έγνώριζεν ή Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = cum ii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ με ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτίατ. πληθ.) ὑποκείμε. τοῦ futuros (esse). sine insidiis] ἄνευ (ἐκτός) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀνίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui] q u i r p e qui διότι οὗτοι. inimicissimum suum] τὸν ἑαυτῶν ἐχθιστον, τὸν μεγαλύτερον ἐχθρὸν τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἑαυτῶ (τῷ Προυσία). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχές ὑποκείμενον, ἦτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibi que] = sed Romanis. Tò que = ἀλλά. dederet] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = utque sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne... postularent. recusavit] ἰδὲ Λεξιλόγιον· κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἰκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a se] ποιητ. αἰτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = I e g a t i. comprehenderent] ὑποκ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέως λόγου. Ὁ εὐθέως λόγος : comprehendite, si potestis. inventuros] (esse). Tὸ ὑποκείμε. eos ἢ (illos). Tὸ locum... inventuros ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου dixit. Ὁ Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής. in castello] τοῦτο ὠνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον· ἰδὲ 10, 6 : praemio. exitus] αἰτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπτά ὑπογεῖους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμε. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui)· ἰδ. Λεξιλ. λ. usus.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μετὰ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = et i s, t u n c i s (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. p u e r o. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἄρά γε, ἔάν.

5. cum... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἴδει quid vidisset). occupatos] ἔνν. esse. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἔνν. esse. se] ὑποκ. τοῦ peti. Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν αὐτὸς νὰ... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νὰ...). quam] = hanc a u t e m (ἔνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωικῶν ἔργων. Ὁ πληθυντ. ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη. secum] μεθ' ἑαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριο ἐφε-

ρεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του. consuērat] = consueverat] = 'Ιδ. consuēscō.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquieuit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ. ἀπέθανε). septuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3 καὶ Hm 3, 1) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἔνν. e u m esse... in annali suo] ἔνν. l i b r o. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (ἰδὲ β. Ἀττικοῦ 18, 1. 2). scriptum] ἰδὲ 8,2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως, καὶ μάλιστα. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο... καίπερ ὦν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρετικῆ. litteris] (δοτ.) εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = s c r i p t i. in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἔνν. liber.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ belli gesta (= res gestas). memoriae] δοτικῆ. ex eis] ἐκ τούτων, duo] (κυρίως) δύο. simul] ἔνν. c u m H a n n i b a l e. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγορ.

4.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π.Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἡ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adulescentulus] νεώτατος (ὦν). in Sabinis] = in f i n i - b u s Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἰδὲ καὶ 11, 4: in concursu. censuraque] = et in censurā. ut] ὥσπερ. in foroque] τὸ - que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro πρβλ. Ἄνν. 3, 4: Italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρίβῃ (ἀσχοῦμενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος (ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 1) εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὦν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλι-

κία αὕτη ἦτο νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. *consulibus*] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὄντων)... *ut*] σύνδ. χρον. (εὐθύς) ὡς. *magni*] μεγάλως. *apud Senam*] ἡ μάχη παρὰ τὴν Σή- νην εἶναι γνωστοτέρα ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π.Χ.).

3. *P. Africano*] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. *consuli*] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας (204 π.Χ.). *cum quo*] = *quocum, cum e o t a m e n. pro*] ἀνα- λόγως πρὸς. *perpetua... vitā*] ἀφαιρ. χρον. *dissensit*] ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπιῶν δὲν ἠγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. *plebei*] (γεν. τοῦ *plebes*) ἀντὶ *plebis* (οὗ ἡ ὄνομ. *plebs*). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο *aediles curules* καὶ δύο *aediles plebei* (γεν. ἢ [κατὰ συναίρεσιν τοῦ *plebei*] *plebi*).

4. *praetor*] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὢν). *ex qua*] σύνδεσον μὲ τὸ *deduxerat* (ἐν. *R o m a m*). *quod*] αἰτία. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. *minoris*] ἡ ἄφιξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ῥώμην ὠφεί- λετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ὁ Ἐννιος ἐγένεν αἰτία νὰ ἀγαπήσουν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὠραῖον. *quam*] ἦ. *amplissimum*] ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριαύ- βων. *Sardiniensem*] Ἡ πλήρης καθυπόταξις τῆς Σαρδηνίας συνετελέ- σθη τῷ 238 π.Χ.

Κεφάλαιον 2.

1. *sorte*] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκούντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. *provinciam*] ὡς ἐπαρχίαν. *nac- tus*] = *postquam nactus est*. Τοῦτο ἐγένε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2, 2 : *consulatu peracto*). *ex*] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. *cum*] σύνδεσμος αἰτιολογ. *diutius*] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). *cuius*] ἀναφέρεται εἰς τὸ *consulatu* καὶ εἰς τὸ *quaestor. ipse*] αὐτὸς οὗτος. *neque*] = *sed non* (ἀλλὰ δέν). *per senatum*] = κωλοῦσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. *cum quidem*] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀλθῶς). *quod*] τὸ *quod* αἰτιολογεῖ τὸ *neque efficere potuit. qua*

ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντί δηλ. νὰ μεταβῆ ὡς ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentiā... iure] ἀφαιρ. ὄργαν. in urbe] κατ' ἐξοχήν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ 'Ρώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἰσραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγείαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιωματῶν τῆς ἐλευθέρας πολιτείας (τ.ἔ. τῆς προαυτοκρατορικῆς 'Ρώμης). severe praefuit] ὄθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius· ἰδὲ 1, 1. in... nobiles] ἐξεδίωξέ τινες τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τοῦναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὠραίαν ἐπιγραφὴν. in] ἐναντίον. animadverit] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota censoria. quā re] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus) = u t e ā r e. luxuria] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσπρὸς αὐτὰ εἰς 'Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ὁ Κάτων ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῆ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἴτιον· λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἠθωώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον· οὐδεμία... ἀλλὰ τοῦναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντὶ πράγματι, εἰς ὅλα. singulari industriā] ἀφαιρ. ιδιότητος. et-et-et-et-et-] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῆ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σφίζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ῥήτωρ. imperator] στρατηγός. Ὁ Κάτων ὑπάτος ὢν ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπάτον Γλαβρίωνα, φανεῖς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος (ἰδὲ καὶ Hn 8, 3 : Thermopylis). probabilis orator] ὁ Κάτων διὰ τὴν ἐποχὴν του ἦτο ῥήτωρ δόκιμος, ἄξιός ἐκτιμῆ-

σεως. cupidissimus litterarum] (γενικὴν ἀντικειμεν.) = ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων.

2. senior] ἀρχετὰ γέρον, γέρον πως. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβὴ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἤθη. possit] ἀντί posset. Ἐδῶ ὁ ἐνεστώσ τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπωσ. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένῃ ἀναφορικὴ πρότασις quod... de Graecis de Italicis] ἐπέχουν, θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π.χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam) quod ei fuerit incognitum = quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσεν πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα λόγους ῥητορικοὺς, ἕνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς λόγους, ὧν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφίζονται. historias] ἱστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἔνν. liber. unde orta sit] τὰς « Κτίσεις ». omnes] δηλ. libros. Origines] « Ἀρχάς ». Ἐκλήθησαν οὕτω, εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἤτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἴδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότερον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἀξιὸν λόγου δημιούργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφίζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. reliqua bella] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὕτως, καίπερ ἐγγυθηεῖς (τῷ 150 π.Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάζουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεῖς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθωώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δὴ. non nominavit] ὁ Νέπωσ ἐμνημόνευσε τοὺς ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris. viderentur] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit) ἀναφέρεται εἰς πᾶν

ὅ,τι ἦτο ἀξιοθέατον (π.χ. τόποι, μνημεῖα, κ.λπ.) admiranda] ἄξια θαυμασμοῦ. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἄλατος ἐν Ἰσπανίᾳ κ.τ.τ. in quibus] ἐνν. libris.

5.

Α Τ Τ Ι Κ Ο Σ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν ἀπατέραν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἷὸν τοῦ Νομᾶ. perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο νὰ γίνῃ συγκλητικὸς, εἰάν ἤθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἰδὲ Ἄνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium erudivit] δηλ. erudiendum curavit (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικείμεν. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. suavitas oris (ὄνομαστ. os) atque vocis] τῆς προφορᾶς καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς. Ἀμφότερα εἶχον ἀποτελεσματὴν τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν (excellenter pronuntiare). clarior... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον (θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποφέρωσι...)

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἷὸς τοῦ ὄνομαστοῦ στρατηγοῦ Γάτου Μαρίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vitā. adolescentulus] νεανίας (23 ἐτῶν). plebēi tribunus] (ὢν) δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebei ἰδ. Κάτων. 1, 3. namque] αἰτιολογεῖ τὸ affinitatem.

2. interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρον. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = χωρὶς νά... dissociatis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογικὴ, ἐπειδὴ... cum] χρον. ἐν ᾧ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὗται εἶχον ἥδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ

του 86 - 65 προσέλαβε την έπωνυμίαν 'Α τ τ ι κ ό ς. iuivit] ή ύποσθή-
ριζις έν τούτοις έγινε δύο έτη πρό τής εις 'Αθήνας άφίξεως αύτου.
adulescentem Marium] τόν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ένν.
patria. Παράθεσις με ένδοτικην σημασίαν. cuius] οϋ = διότι τούτου.
fugam] την φυγήν (ένεκα τής προγραφής αύτου). pecuniā] άφαιρ. του
όργάνου.

3. aliquod] τó aliquod μετά τó ne είναι έντονώτερον του quod.
eodem] εις τás 'Αθήνας (αλλά και άλλαχοϋ, π.χ. εις την "Ηπειρον).
hic] ένταϋθα. ita... ut... esset] οϋτως... ώστε νά είναι.

4. adulescentulo] οϋσ. oribus... inopiam (λογοπαίγνιον)] δια
τών χρημάτων αύτου την άχρηματίαν τών 'Αθηναίων. cum] = όσάκις,
έάν. eius] δηλ. versurae faciendae. se interposuit] παρενεβλήθη.
atque ita] και οϋτως. acceperit] (πρκμ. ύποτ.) έδέχθη. quam
dictum esset] ύποτακτ. καθ' έλξιν τής έγκλίσεως και διότι δηλοϋ
άόριστόν τι = ή όσον (εκάστοτε) ώρίζετο ή άπόδοσις του δανείου. pas-
sus sit] παρεδέχθη, υπέμεινε. debere] όφείλειν, όφειλέτας είναι.
Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι έβόθηει έξ ιδίων χρημα-
τικών μεσών.

5. indulgendo] άφαιρ. γερουνδίου πρός δήλωσιν του όργάνου =
indulgentiā suā. neque] ένν. patiebatur. multiplicandis usuris]
=multiplicando (άφαιρ. όργ.) usuras δια τής επισωρευσεως τόκων.
'Ο κανονικός τόκος ήτο τότε 1% τόν μήνα (ήτοι 12% έτησίως).

6. alia] σύναψον με τó liberalitate. universos] 'τόν δῆμον' 'τό
πλήθος'. singulis] εις έκαστον. seni] άντι sex έξ. Athenis] (άφαιρ.
τοπ.) έν 'Αθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1. hic] έν ταίς 'Αθήναις. gerebat] ύποκείμε. Atticus. communis...
par] ένν. esse. quo] = e o. i g i t u r. honores quos possent] έτέθη
ύποτακτική, διότι δηλοϋται σκέψις άλλοτρια (έδω τών 'Αθηναίων)
έξαρτωμένη έξ άλλης ύποτακτικής ως κατ. κεφ. 5,1 quem posset. =
πάσας τás δυνατάς τιμάς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] έξαρτάται έκ του ρήμ. restitit
(resisto). ne... qua] = aliqua. sibi] δοτ. ήθική. absens] άφοϋ άνε-
χώρησε, μετά την άναχώρησίν του. aliquot] δηλ. effigies, sta-
t u a s. ipsi] = Attico. Phidiae] (δοτ.) ποιον Φειδίαν έννοεί ό συγ-

γραφεὺς ἄγνωστος. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσῃ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. *locis*] ἀφαιρ. τοπική. *posuerunt*] ὑποκείμε. *Athenienses. hunc*] τὸν Φειδίαν.

3. *illud*] ὑποκείμε. τοῦ ὑπονοουμένου *est* ἢ *fuit. quod natus est*] ἐπεξεγήγησις τοῦ *illud. quod*] ὅτι δηλ. *in ea ... urbe*] = *in tali urbe* (δηλ. *Romae* ἐν τῇ Ῥώμῃ). *in qua esset*] = *tali ut in eā... esset* = ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐν ἣ ἤδρευεν ἡ παγκόσμιος ἐξουσία. *orbis terrarum*] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ *imperii*, ὅπερ πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ *domicilium. eandem*] δηλ. *urbem*. Ἀντικείμε. τοῦ *haberet. patriam... et domum*] κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονὴ τοῦ ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή, διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς παρέμεινε Ῥωμαῖος πολίτης. *hoc... quod*] *hoc* (ἐνν. *est* ἢ *fuit*) *specimen prudentiae* ὅτι δηλ. *contulisset*] ἰδ. *confero. doctrinā*] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ *naturā* ἰδὲ 17, 3. *omnes*] ἢ *omnibus* (δοτ.) *unus*] (πλεοναστική ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ *carissimus*)] = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. *ei*] (= *civitati Atheniensium*) δοτ. εἰς τὸ *carissimus* ἰδὲ καὶ 2, 3: *carissimus*.

Κεφάλαιον 4.

5. *tranquillatis rebus*] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... *consulibus*] (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. *desiderii*] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ *dolorem*) = τὴν λύπην τοῦ μέλλοντος πόθου τῶν ἐκ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ.

Κεφάλαιον 5.

1. *naturā*] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. *cuius*] = *sed eius* ἀλλὰ τοῦτου. *ut*] Ἡ σύντ.: *ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset* (ἠδύνατο) *ad summam senectutem* (δηλ. *Caecilii*) *sine offensione* (ἐνν. *huius* γεν. ἀντικ.) *retinuerit* (διετήρησε). *quem* (= *etsi eum*). *posset*] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. (*retinuerit*). *quo facto*] καὶ διὰ τοῦτο. *tulit*] ὑποκ. *Atticus*.

2. *testamento*] ἀφαιρ. ὄργαν. *adoptavit*] ἔκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58 π.Χ.) ὠνομάζετο *Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. dodrante — sestertium*] ἰδ. *Λεξιλ. soror Attici*] = *Pomponia*.

3. *Q. Tullio Ciceroni*] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. *easque*]

(= καὶ μάλιστα· κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον τὸν γάμον. conciliarat] = conciliaverat. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως) = νὰ κρίνη (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐνεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ἴσχυε καὶ ὅτε ἔγραψεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ... autem] δέ, (πρὸς τούτους). iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ. intellegi] (ἀπροσ.) = νὰ κατανοηθῆ, νὰ κατανοήσῃ τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos μεταξύ ἐκείνων ἐν οἷς ὑπῆρχε τόσον μέγας ἀνταγωνισμὸς δόξης. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἄττικός). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publica] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νά... quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in sua potestate] κύριοι· ἐαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ,τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (= quamvis). capi... geri] = ἀπόκτησις... διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι), ἄνευ δηλ. τεχνασμάτων καὶ δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθοράν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ὑποκ. honores). Ἡ ὑποτακτικὴ, διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum] = ἐν μέσφ... ἀφειδῶν δεκασμῶν... tam] ἐπιτείνει τὸ effusis. e re publica] πρὸς ὄφελος τῆς πολιτείας... Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογικὴ).

3. praes - manceps] ἐγγυητῆς ἢ ἐργολάβος (ἐπιχειρηματίας) ὄφειλε κατὰ τὰς δημοσίας μισθώσεις νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον νὰ παράσχῃ ἀξιοχρεῶν ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάρχων καὶ πραιτῶρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη, ὥστε οὐδένα ἠκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδέ... ἠθέλησε. Cicerone]. 'Ο Κόιντος Κικέρων (ἰδὲ 5, 3) ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61 - 59 π.Χ. διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἡδύνατο). cum] ἀφοῦ (ἡρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. Ἄναφέρεται εἰς ὀλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). 'Ο Κόιντος Κικέρων π.χ. ἠπειλήθη κατ' ἀρχὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut] τούτου ἕνεκα. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] εἰς ἐλπίδα καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] ὅτι ἀπεδίδεδτο, ἐγίνετο, ὠφείλετο. Τὰ Κεφ. 7 - 12 παραλείπονται.

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δέν... ὀλιγώτερον... ὅσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαϊκὸς τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐνικοῦ. cum] ἂν καὶ (= quamvis). illo] β' ὄρος συγκρ. = quam ille, neque tamen non] καὶ ἐν τοσοῦτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατῴκησε (εἶχεν ὥραϊο σπιτι).

2. ab avunculo] ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τούτου δέ. aedificio—silva] (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸ τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus. salis—sumptūs] γεν. διαίρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t a r e.

3. usus est familia... optima] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. utilitate—forma] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. si formā] συμπλ. i u d i c a n d u m est. in eā] = in Attici familiā. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δοῦλοι). qui non . . . posset] = talis ut non . . . posset

τοιούτος, ὥστε νὰ μὴ . . . *utrumque horum*] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφὴν. *artifices*] ἔνν. *in eā erant*.

4. *horum*] γεν. διαίρ. *domi*] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. *natum*] γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δοῦλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. *concupiscere*] ὑποκ. τοῦ *debet duci. quod*] = *id quod* (ἀντικείμεν. τοῦ *concup.*). *a plurimis* συμπληρ. *feri* τ.ἔ. *concupisci. videas*] ὑποτακτ. δυνητικῆ. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἔν. πρόσωπον = *videre aliquis potest* δύναται τις νὰ ἴδῃ. *continentis*] = *proprium* (= ἴδιον) *continentis* (= ἐγκρατοῦς). *iudustiā*] ἀφαιρ. *pretio*] (ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. *parare*] συμπλ. *aliquid non mediocris*] = *magnae. est diligentiae*] τὸ *est* κεῖται ἔλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος ἀντὶ *est signum* (σημεῖον) *diligentiae* = προδίδει οἰκονομίαν.

5. *elegans—magnificus—splendidus—sumptuosus*] συμπλήρωσον *erat*.

6. *nec praeteribo*] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὕρισκόμενον *solitum* (ἔνν. *esse*), τὸ ὁποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἔδαπάνα. *quamquam*] μὲ ὑποτακτικὴν δὲν εἶναι κλασσικόν. *visum iri*] σπάνιος τύπος. *putem*] ὑποτακτ. δυνητικῆ = *putare possum. cum*] μολονότι. *lautus*] = *splendidus. domum suam*] εἰς τὸν οἶκόν του. *terna milia*] ἔνν. *sestertium* = 3000 σηστερτίων (ιδ. Λεξιλόγ.). *expensum ferre*] ἡ λέξις *expensum* μένει ἀμετάβλητος (ιδ. Λεξιλόγ. λ. *expendo*). *sumptui*] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. *hoc*] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονὸς τοῦτο. *auditum*] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. *cognitum*] — ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως· (ιδ. Λεξιλ. *cognosco*). *praedicamus — interfuimus*] ἀντὶ α' ἔν. προσ. *familiaritatem*] δηλ. *cum eo* (= *Attico*). *rebus*] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. *acroāma*] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ *audivit*. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπόμενον *quam anagnosten = praeter anagnosten. nos quidem*] = *ego quidem* ἐγὼ τοῦλάχιστον. *aliquā*] οὐχὶ *ullā*, διότι τὸ *non umquam sine ἰσοδυναμεῖ* πρὸς τὸ *semper cum. apud eum*] παρ' αὐτῷ (σπίτι του). *cenatum est*] (ἀπρόσ.) = ἔδειπνησαν. *animo*] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος, πνευματικῶς.

2. eos... quorum] = tales ut eorum. abhorrerent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus. cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἕνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit — vixerit — steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων = ὥστε... — in sestertio viciens] = in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens] = in centiens centenis milibus sestertium = 10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat] = solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρετική. in utraque fortuna] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ῥωμαῖοι. aut] (ἐνταῦθα =) καί, eius] = Attici. omnis] σύναφον πρὸς τὸ reditūs. urbanis] δηλ. τῆς Ῥώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἄτινα οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἡπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν Ἀττικόν· σύναφον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύνναται τις νὰ συμπεράνη πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ιδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur = si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικείμε. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ, διότι quod = tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἐάν τι, ὁσάκις τι. adnuisset] ἡ ὑποτακτικὴ δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμε. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. sui — τὴν γνῶ-

μην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψιν του. qua] δηλ. existimatione (β' ὄρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ιδέ, 6, 5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis· ιδέ 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inertia — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμε. ἐνν. e u m (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος (ὦ ν). 'Ο μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἄττικὸς 27 ἐτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁμοίως. senex] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἄττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ. ἡθικῆ) δηλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὁμηλικῶν. fuerit aptissimus] = προσηρμόσθη (συνεφώνησε) τὰ μάλιστα.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγηματικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὁμῶς. eum] τὸν Ἄττικόν. ei] τῷ Μ. Κικέρωνι. ut] = tam praecipue ut... fuerit τόσον... ὥστε... ὑπῆρξε.

3. ei rei] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἄττικόν. indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἀπερ ἐπιγράφονται de amicitia (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (= περὶ γῆρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina]. 'Η « συναγωγὴ » τῶν πρὸς Ἄττικόν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολάς τοῦ 68 - 64 καὶ 61 - 54 π.Χ. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐνν. v i t a e C i c e r o n i s, μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἦτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν (ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν : γραφεισῶν). quae] δηλ. v o l u m i n a. qui legat] = si quis ea legat εἰάν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. non desideret] δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν συνεχοῦς ἱστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δηλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου. vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ v o l u m i n i b u s. nihil... non] = πᾶν. appareat — possit] τίθεται ἐνεστώς, διότι ἡ ἐνέργεια

παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπωσ.
prudentiam] δηλ. *Ciceronis. divinationem*] τέχνην τοῦ μαν-
 τεύειν τὸ μέλλον. *vino se*] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρόν.). Τὸ *se* ἀντὶ *eo. futura*]
 συμπλ. *esse*, ὅτι θὰ συμβοῦν. *usu*] (δοτ. ἢ ἀφαιρ.)· ἰδὲ Ἄνν. 12, 3 καὶ
 Λεξιλόγιον. *cecinit*] τὸ ῥῆμα *cano* κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν,
 ὡς οἱ μάντιες (*vates*) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. *quid*] (= *cur*) τί, διατί ; *plura*] σύστοιχ. ἀντικείμε. *comme-
 morem*] ὑποτακτικὴ ἀπορηματικὴ. *cum*] αἰτιολ. *hoc*] (σύστοιχ.
 ἀντικείμε. τοῦ *gloriantem*) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. *se numquam...
 redisse... fuisse*). *ipsum*] = *Atticum. redisse*] = *rediisse. aequa-
 lem*] ἔνν. *sibi. ipse*] δηλ. *Atticus. gloriantem*] μτχ. κατηγορημα-
 τικὴ (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου *gloriarī*) πρὸς ἕξαρσιν τῆς πράξεως. *ex-
 tulit* (ῥ. *effero*) = *sepeliendam curavit. annorum*] γεν. τῆς ἰδιότητος.

2. *hunc*] = *Atticum. ea indulgentia*] ἀφαιρ. ἰδιότ. ἐπέχουσα
 θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... *in*] (= *erga*) ἐπὶ φιλικῆς ἐν-
 νοίας. *ut*] ἡ σύνταξις : *ut duceret nefas irasci eis quos amare de-
 beret...* (τίθεται ὑποτακτ. *deberet*, διότι ἕξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτι-
 κῆς *duceret...*, καὶ δηλοῖ τὴν σχέψιν τοῦ Ἄττικοῦ). *nefas*] ὡς ἕξωτε-
 ρικευσίς τῆς *impietas*.

3. *neque id*] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... *naturā—doctrinā*] ἀφαιρ.
 αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. *quamquam...*] μολονότι (τοῦτο
 δέν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτὴν (τὴν φύ-
 σιν). *ei*] δηλ. *naturae. iis*] (ἀφαιρ.) δηλ. *praeceptis. ad ostenta-
 tionem*] δηλ. *scientiae* = πρὸς ἔπαρσιν, πρὸς ματαίαν ἐπί-
 δεξιὴν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. *moris*] ἀντὶ *morum. summus*] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέ-
 γιστον βαθμόν. *antiquitatis*] γεν. ἀντικείμε. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν
 ὁ Ἄττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὀλοκληρίαν ἀφιερω-
 μένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ἰδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἐλ-
 ληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3, 3 ἐν τέλει).
in volumine] ἰδὲ Ἄνν. 13, 1 : *in annali suo. exposuerit*] ἐξέθηκε.
magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἔνν. *curules* τοὺς τῆς περιπορφύρου

έσθητος ἀξιοθέντας, τ.έ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. 'O a n n a l i s τοῦ Ἀττικοῦ ἐφθάνεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π.Χ.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, l i b r o. suo tempore] ἐν τῷ χρόνῳ καθ' ὃν συνέβαινε (ἐν χρονολογικῇ τάξει). ex eo] δηλ. v o l u m i n e, l i b r o. possimus] ἰδ. ἀνωτ. 16, 4 possit.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς, τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς Ῥώμης οἰκογενειῶν. ut] (οὕτως) ὥστε. M. Bruti] Marci Iunii Bruti. rogātū] ἰδ. Ἀνν. 11, 4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνήκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἢ λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρονολογικῇ) τάξει. ἰδὲ § 1 : ordinavit. quis...] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα = τίς; πῶς ὠνομάζετο ;). a quo... quibusque] = a quo... et a quibus. ἰδὲ λεξιλόγ. λ. orior. ortus] ἰδὲ Κάτ. 1, 1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλήρ. ὡς ἐξῆς : pari modo M. Claudii (rogātū hoc idem fecit de) Marcellorum (f a m i l i ā). Scipionis Corn... et F. Max.] (rogātū de) Fabiorum et Aemiliorum (f a m i l i ā). quibus (libris)] β' ὄρ. τῆς συγκρ. εἰς τὸ dulcius = iis igitur libris. iis] δοτ. ἡθικῆ. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Νέπωσ (διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] (ὄλους τοὺς ἄλλους) : Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα. ἰδ. Hn. 1, 1. A. 3, 3.

6. exposuit] ἐνν. eos ἢ e o r u m v i t a m. singulorum] ἐκάστου sub... imaginibus] αἱ εἰκόνες αὐται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὕρισκοντο εἰς τὸ Ἀμάλθειον (= τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης Ἀμαλθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡπειροῦ κτῆμα αὐτοῦ (ἰδὲ Ἀττ. 14, 3). facta magistratūsque] τὰ δημόσια ὑπουργήματα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. quaternis quinisque] (quinis καὶ -ve) δι' ὄχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε (στίχων). descripserit] (ὑποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθούσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. credendum sit] (ὑποτακτικὴ δυνητικὴ). tantas res] τοσαύτην (ἢ τόσον) σπουδαίαν ὕλην.

declarari] τὸ ἀπρμφ. εἶναι ἐπεξηγήσεις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως quod vix credendum sit (= credibile sit) = τοῦτο δὲ μόλις δύναται νὰ γίνῃ πιστευτὸν ὅτι κατέστη σαφές. tam breviter] τόσον βραχέως, μετὰ τόσης βραχυλογίας. est] ὑπάρχει, ἔχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π.Χ. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est μὲ τὸ confectus (= scriptus). liber] βιβλίον, « ὑπόμνημα ».

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου-19ου κεφ.) vivo] ἀφαιρ. (ιδεὲ 16, 4). edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὄλου ἔργου ἐγένεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικῶ. nunc] τώρα δηλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π.Χ.) τοῦ Ἀττικῶ. ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π.Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] (τε-τελ. μέλ. Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος) = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντι docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικῶ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐναυθῆ, ὅτι τὰ ἦθη διαπλάττουν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. equestri] ιδ. ἀνωτ. 6, 2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π.Χ. divi filii] divi Caesaris filii = υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ιδιότη. = οἷτινες ἦσαν ἴσης (μὲν) ἀξίας. fortunā] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliores] ἦττον λαμπροὶ (συμπλήρωσον quam Octavianus erat). Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καῖσαρ, Βροῦτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τούτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγούστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὀκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus, ἐκαλεῖτο Caesar Augustus. est con-

secuta] = tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὅ,τι. ei] δηλ. Caesari. quod... detulerit] (ἡ ὑποτακτ. καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ tribuerit) = detulit. 'Ομοίως τὸ conciliārit = conciliavit. quivit] ὄριστ. (θὰ ἡδύνατο νὰ τεθῆ non quierit). conciliārit] (= conciliaverit) ἐνν. n i h i l e i n o n... quod... quod nemo... consequi. τ.ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἠθικὴ. neptis] ἡ 'Αγριππῖνα (κατ' ἄλλους Βεφανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὁμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. 'Η λέξις virgo δηλοῦ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ 'Αττικοῦ ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio... frequentiore. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ 'Οκταβιανός. ante] (ἤδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2, 4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς 'Ρώμης. quin] χωρὶς νά ἰδέ, 2, 2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. l i t t e r a s. quid ageret... et quamdiu esset moraturus] (πλαγ. ἐρώτ.) τί ἔπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε)... πόσον ἔμελλε νὰ διατρίψῃ.

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae. quam vellet] ἡ ὅσον ἤθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poëticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν ἑλληνικὴν εἴτε τὴν ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφή τῶν συνδέσμων. 'Η συντ. : accidit ut... curaret. cum prolaberetur, vetustate... incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ 'Ανατολῇ, ἐνῶν ὁ 'Οκταβιανός ἐν τῇ Δύσει. 'Ο 'Αντώνιος ἐπέζησε τοῦ 'Αττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ 'Αντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ 'Αντωνίου. (ἰδὲ 3,2 καὶ 'Ανν. 5, 3). 'Ο 'Αττικὸς διέτριβε τότε ἐν 'Ρώμῃ, ὁ δὲ 'Αντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accu-

rate] σύναψον πρὸς τὸ certiozem facere. sibi] πλεονάζον ἐξαιρεί ἐτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ἡ σύντ.: adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ultimis terris certiozem facere Atticum quid ageret (ὁ Ἄντ.).

5. hoc (ὕποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῦ, τί ἀξίζει, (τί θέλει νὰ 'πῆ). quantae sit sapientiae πόσον σοφὸν εἶναι (ιδὲ 13,4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητική (τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἄντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam] δηλ. aemulationem et obtrectationem). fuit necesse] ἔνν. incidere. cum] αἰτιολ. se] ὕποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum compleret] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. hereditates] Ἡτο συνήθεια ἐν Ῥώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἀνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοθήειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ῥώμης. ad] = usque ad. ut... non indignisset] ὥστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ (δὲν εἶχε λάβει ἀνάγκην φαρμάκου). medicinā] ἀφαιρ. annis trigintā] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμόν, αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-on = -ον). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτική ἤθικὴ μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπαλλαγῆς) = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὁποίου νοσήματος. facilia] (εὐκόλα), ἀνώδυνα. proponebantur] προσετείνοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν).

3. in hoc] δηλ. morbo. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ιδ. Κάτ. 2, 1. tanta vis morbi] = morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου (τοῦ ὀρθοῦ ἢ εὐθέος ἐντέρου) παρουσιάσθησαν πυώδη συρίγγια. ut... eruperint] ὥστε ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνις συριγγίων (= ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] πρὶν... συμβῆ.

5. ut] (εὐθύς) ὥς. innixus — inquit] στηριχθεὶς — εἶπεν: ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον

καιρόν. cum] αίτιολ. testes] κατηγο. nihil] έντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. και έπειδή δέ ὑμῖν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ὡς έλπίζω... satisfēci] ίκανοποίηση, έποίησα, ὥστε νά πιστεῦσετε (= persuasi). me nihil reliqui fecisse] = me nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδέν έγώ παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret] = tale ut pertineret. ut mihi consulam] περι έμαυτοῦ νά λάβω πρόνοιαν (άπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασιάνων, τά όποια ὑπέστην μέχρι τοῦδε, αφίνων νά παρατείνεται ὁ βίος μου έκ τῆς πρὸς ὑμᾶς αγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δέν ήθέλησα νά άγνοήτε) = έπιθυμῶ νά μάθετε. mihi stat desinere] (άπροσώπως). alere] έξαρτάται έκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατά ταύτας τās ήμέρας, τώρα τελευταίως. quidquid] = si quidquid. cibi] γενική διαιρητική. ita] οὔτω, μόνον ὑπό τήν έποψιν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ηὔξησα. deinde] έπειτα (έάν δηλ. δέν έγκρίνετε τήν άπόφασίν μου). frustrā] σύναψον πρὸς τὸ conemini. dehortando] (άφαιρ.) impedire] διά τοῦ άποτρέπειν (με τὸ νά προσπαθήτε νά με άποτρέψετε) νά έμποδίσετε έμέ άπό τῆς άποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (άφαιρ. άπόλ.)... depressit] δηλ. Atticus. constantiā] άφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικής. ut] ὥστε. ex vitā] έννόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere άποχωρεῖν). Οἱ άρχαῖοι τὸν θάνατον έθεώρουν ὡς άποδημίαν.

2. cum quidem] ένῶ μάλιστα, και δὴ ένῶ. quod] άντικείμε. τοῦ cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διά τοῦ ut, ὅπερ περιέχεται έν τῷ προηγουμένῳ ne = et (= άλλά) ut... reservaret. tum quoque] άκόμη τώρα, δηλ. εις ήν κατάστασιν ήτο... superesse] = superstitem (= έπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae... taciturnā suā obstinatione] διά τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ίσχυρογνωμοσύνης, διά τῆς έπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον. = άφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ ρ. in eo. pridie Kal (endas) Apriles] τῆ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. Έγενήθη τῷ 109 π.Χ. consulibus] (άφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ άπέριττον φορεῖον δηλοῖ ὅτι έλειπεν άπό τῆς

ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὡσπερ. frequentiā]
ἀφαιρ. Appiam] οἱ Ῥωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν
ὁδῶν τῆς Ῥώμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγού-
στου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν
ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegates, ium, θηλ. Αἴγουσαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας. Hm 1, 3.
- Aemilius (L. Aem. Paulus), Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος. 1) ῥωμαῖος ὕπατος, ὅστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π.Χ., Hn 4, 4. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 182 π.Χ.) Hn 13, 1.
- Aemilii, ōrum, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεάν τῶν Αἰμιλίων Hn 4, 4. 13, 1. A 18, 4.
- Africa, ae, θηλ., Ἀφρική, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχή τῆς Καρχηδόνας Hm 2, 2. 4. 4, 1. Hn 3, 3. 7, 1. 8, 1. C 1, 4.
- Africānus, ἐπανυμία τῶν Σκιπιώνων· ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου. A 12, 1. 19, 4. 21, 4. 22, 2.
- Alpes. ium, θηλ., Ἀλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας. Hn 3, 4. Alpiaci Hn 3, 4.
- Aniciā, ae, Ἀνικία, ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ A 2, 1· ἰδὲ καὶ Sulpicius.
- Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223 - 187 π.Χ.). Hn 2, 1. 7, 6. 8, 1 - 3. 9, 1.
- Antonius (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος, εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ. A 20, 4.
- Appenninus, i, ἄ., τὰ Ἀπέννινα ὄρη. Hn 4, 2.
- Appia (via), Ἀππία ὁδὸς A 22, 4. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἧς τὴν κατασκευὴν ἤρχισεν (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητῆς (censor) Ἀππιος Κλαύδιος Καῖκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἐφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὁμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενδησίου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ἐφ' ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης, ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφῆζονται ἔτι λείψανα.
- Apulia, ae, θηλ., Ἀπουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους. Hn 4, 4.

- Arrētīnus, Ἄρρητῖνος, τοῦ Ἄρρητίου, παρὰ τὸ Ἄρρητιον, πόλιν τῆς Ἐτρουρίας (νῦν Arrezo). Hn 14, 3.
- Asīa, ae, θηλ., (Ἀσία). ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία· ῥωμ. ἐπαρχία ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ. Hn 8, 4. 12, 1. 13, 2. A 4, 1. 6, 4.
- Athēnae, ārum, θηλ., Ἀθῆναι A 2, 2. Atheniensis A 2, 3. 4, 5.
- Attīcus, (T. Pomponius Atticus), ἰδ. C 3, 5, Hn 13, 1 καὶ βίον Ἀττικοῦ.
- Aurēlius Cotta (C.), Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ῥωμαῖος ὑπατος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7, 1. L. Aur. Cotta A 4, 5.
- Baebius, Βαίβιος, ὄνομα ῥωμ. οἰκογενείας· ἰδ. Tamphilus.
- Balbus (L. Cornelius), Βάλλβος (ὑπατος τῷ 40 π.Χ.) ἄλλοτε φίλος τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Barca, ae, ἄ., Βάρκας (λ. Φοινικική, ἰδ. λ. Hamilcar, ἐν τέλει). Προσωνομία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.
- Bithyni, ὄνυμ, ἄ., Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.
- Bithynia, ae, θηλ., Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.
- Blitho, ἰδ. Sulpicius.
- Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βρούτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας ἐναντίον τοῦ Καίσαρος.
- Caecilius (Quintus), πλούσιος ῥωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.
- Caesar, āris, Καῖσαρ, C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδόλοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς ὄλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2.—2). Caesar (C. Octavius) : Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. Ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνομίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός. A 19, 2 - 4. 20, 3 - 5.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis, ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.
- Capitolium, ii, οὖ., Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου, A 20, 3.
- Capua, ae, θηλ., Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

- Cato, *ōnis*. 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius· ἰδ. βιογρ. Κάτωνος.— 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκης Uticensis (Ὑτικαῖος), διότι ἠτύοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π.Χ.), δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15, 3.
- Catūlus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὕπατος (242 π.Χ.).
- Centenīus (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου Hn 4, 3.
- Cethēgus (P. Cornelius). Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὕπατος (181 π.Χ.) Hn 13, 1.
- Cicēro, *ōnis*. 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστός ῥωμ. πολιτικός, ῥήτωρ, καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π.Χ.) A 1, 4. 4, 4. 5, 3 ἐξ. 15, 3. 16, 1 ἐξ. 16, 6, 18, 6.— 2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.), τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.— Πληθ. Cicerones = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 5, 3. 6, 4. 15, 3. 16, 2.
- Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίνα. A 2, 2. Ὁ Δεύκιος Κορνήλιος Κίνας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.
- Clastidium, *ii*, οὖ., Κλαστίδιον (νῦν Casteggio)· πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόας (τῆς νῦν Genova). Hn 4, 1.
- Claudius. 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὕπατος (196 π.Χ., 183 π.Χ.) Hn 7, 6. 13, 1.— 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (τὸ β' ὕπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητῆς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1, 2.— 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθεὶς εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14 - 37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19, 4.
- Cornēlius (L.) Merula, Λεύκιος Κορνήλιος Μερόλας, ῥωμ. ὕπατος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1.
- Cotta (L. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὕπατος τῷ 65 π.Χ. A 4, 5.
- Crēta, *ae*, θηλ., Κρήτη. Cretenses, *ium*, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρηῆτες. Hn, 9, 2. 10, 1.

- Cyrēnaei, ὄrum, ἄ., κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναικῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηνάιοι. Hn 8, 1.
- Diāna, ae, θ., Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μὲ τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων. Hn 9, 3.
- Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὑπατος (32 π.Χ.). A 22, 3.
- Drusilla, ae, θ., ἰδ. Claudius ἄρ. 3.
- Ennius (Q. = Quintus), Κόιντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥωμ. λογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ 239 π.Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Rugge) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (= Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν ἑαυτοῦ χρόνων. C 1, 4.
- Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος. A 14, 3.
- Eryx, ὕcis, ἄ., Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν Monte San Giuliano). Hm 1, 2. 5.
- Etruria, ae, θ., Ἐτρούρια (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας. Hn 4, 2.
- Eumēnes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π.Χ.). Hn 10, 2 ἐξ. 11, 1.
- Fabius. 1) Quintus Fabius Maximus Verrucōsus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator = Μελλητής), ὑπατος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ ἐξῆς. C 1, 2. Πληθοντ. Fabii, ὄrum, ἄ., τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων, Q. Fabius Maximus (ὑπατος 45 π.Χ.) A 18, 4.—2) Q. Fabius Labeo, Κόιντος Φάβιος Λαβέων, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13, 1.
- Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον. Hn 5, 1.
- Feretrius, Iuppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς ὁ νικητῆς (κυρίως = ὁ θεὸς τῶν σκύλων καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἰδρῦθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου. A 20, 3.
- Flaccus, ἰδ. Valerius.
- Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοίντιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 198 π.Χ.), νικητῆς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτῆς τῶν Ἑλλήνων. Hn 12, 1 ἐξ.
- Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπατος (217 π.Χ.). Hn, 4, 3.

- Fregellae, ārum, θ., Φρεγγέλλαι (νῦν C e r r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ NA. τῆς Ῥώμης. Hn 7, 2.
- Furius (L.), Λεύκ. Φούριος, ῥωμαῖος ὑπατος (196 π.Χ.). Hn 7, 6.
- Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.). C 3, 4.
- Gallia, ae, θ., Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3, 4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortynii, ōrum, ἄ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὀνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης. Hn 1, 4.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράγχος (Γράκχος), ῥωμαῖος ὑπατος τῶ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφρονεῦθη τῶ 212 π.Χ. πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀννίβα. Hn 5, 3.
- Graecus, ἑλληνικός, ἔλλην Hn 13, 2. 13, 3. C 3, 2.
- Grāius (προφ. Grajus) saltus, ἡ Γραίγαι "Αλπεις" (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαῖος βράχος), Γραϊκαὶ "Αλπεις. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἡ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ὕψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὄρους Genèvre (ὕψ. 1860 μ.). "Οτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ.ἔ. Γραίαι "Αλπεις Hn 3, 4 ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἔλληπος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i., οὐ., Ἀδρῦμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν S u s a). Hn 6, 3 ἐξ.
- Hamilcar, āris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα, στρατηγός (ἀπὸ τοῦ 247 — † 229 π.Χ.) κατὰ τὸν α' Καρχηδ. πόλεμον. "Ονομα πολλῶν ὀνομαστων Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο (Barag B a r a k ἢ B a r c a = ἀστραπή, τὸ ἀστράπτων ξίφος) Hn 6, 3 ἐξ.
- Hannibal, ālis, Ἀννίβας (περ. 247 - 183 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα Βάρκα. "Ονομα πολλῶν Καρχηδον. στρατηγῶν. Ἡ λ. εἶναι φοινικικὴ = τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ Baal (Βάαλ = Βῆλος) ἰδ. Iuppiter.
- Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας : 1) γαμβρός ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228 - 221 π.Χ.) Hm 3, 2. Hn 3, 1.— 2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα, φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3, 3. C 1, 2.

- Helvius (C.), Γάιος Ἐλβιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π.Χ.) C 1, 3.
- Hercules, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστὸς ἔθνικὸς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων. Hercules Graivus (= Graecus?) ἡ ἱστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος. Hn 3, 4.
- Hippo, onis, ἄ., Ἴππων (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Bona, γαλλ. Bone). Hm 2, 4.
- Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3, 4) αἱ δύο Ἰσπανίαι, τ.ἔ. α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβήρος (νῦν Ebro) C 2, 1 καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβήρος.
- Hortensius (Quintus Hortensius Hortālus), Κόντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλος (114 - 50 π.Χ.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ῥήτωρ τῆς Ρώμης (ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ.) A 5, 4. 15, 3. 16, 1.
- Italia, ae, θηλ., Ἰταλία. Hm 4, 2. Hn 1, 2. 2, 1. 3, 3 ἐξ. 5, 4. 8, 1. 10, 1 C 3, 4. A 4, 2. 14, 3.
- Italicus ἰταλικός, C 3, 2. 3.
- Iuppiter (καὶ Iūpiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3.—Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal (= Ἥλιος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2, 3. ἰδ. Feretrius.
- Karthaginiensis, e, καὶ Carthaginiensis, Καρχηδόνιος Hn 6, 2 (οὐσ.) Hn 1, 1. Οὐσ. πληθυν. οἱ Καρχηδόνιοι Hm 1, 3. 2, 3. Hn 7, 1 ἐξ.
- Karthāgo (καὶ Carthāgo), gīnis, θηλ., Καρχηδών. Hm 2, 1 ἐξ. καὶ 4. Hn 2, 3. 3, 1. 7, 4. 6. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφύζονται ἐρείπια παρὰ τὴν Mersa ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη τῷ 146 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.
- Labēo, ἰδ. Fabius ἄρ. 2.
- Lacedaemonius, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης). Hn 13, 3.
- Ligures, um, ἄ., Λίγυες, Λιγυστῖνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν Genova).

- Longus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ὕπατος τῷ 218 π.Χ. καὶ 194 π.Χ.). Hn 4, 2.
- Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ῥωμαῖος ὕπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77 - 66 π.Χ.), γνωστὸς διὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν A 5, 1.
- Lusitāni, ōrum, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοὶ C 3, 4. ἰδ. Hispania.
- Lutatius (C. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 242 π.Χ.) Hn 1, 3. 5.
- Mago, ōnis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα. Hn 7, 1 ἐξ. 8, 1 ἐξ.
- Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλήρες Marcus Claudius Marcellus)
 1) ῥωμ. ὕπατος (τῷ 212 π.Χ.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Hn 5, 3. C 1, 2. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 7, 6. 13, 1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὕπατος (τῷ 50 π.Χ.). Ἀπέθανεν ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π.Χ. — 4) C. Claudius Nero C 1, 2. — 4) Ti. Claudius Nero A 19, 4. — Πληθ. Marcelli, ōrum, ἄ., ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18, 4.
- Marius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 82 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἰδ. Sulla]), νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π.Χ.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π.Χ.) A 1, 4. 2, 2. 15, 3.
- Maxīmus, ἰδ. Fabius.
- Minucius: 1) Quintus Minucius, Κόιντος Μινούκιος, ῥωμαῖος ὕπατος (193 π.Χ.) Hn 8, 1. — 2) Marcus Minucius Rufus, ἔπαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5, 3.
- Nero, ἰδ. Claudius ἀριθ. 2 καὶ 3.
- Nōmentānus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν M e n t a n a), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ. τῆς Ῥώμης. — Nomentanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων A 14, 3.
- Numīdae, ārum, ἄ., Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.
- Octavius, ἰδ. Caesar 2.
- Padus, i, ἄ., Πάδος. ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ

- τῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος Hn 4, 1. 6, 1.
 Pamphylīum mare, οὐ., Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος
 τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Hn 8, 4.
- Paulus, ἰδ. Aemilius.
- Peducaeus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὸς φίλος τοῦ Τίτου
 Πομπωνίου Ἀττικοῦ. A 21, 4.
- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a),
 ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασι-
 λείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10, 2. 11, 5. Pergamēni, ὄrum, ἀ., οἱ κά-
 τοικοὶ τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11, 7.
- Perpenna, ae, (Marcus), Μᾶρκος Περπένας, ἐπιφανὴς ρωμαῖος ὑπα-
 τος (τῷ 92 π.Χ.), τιμητῆς (τῷ 86 π.Χ.). C 1, 1.
- Phidias, ae, Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3, 2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β΄, βασιλεὺς τῆς Μα-
 κεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2, 1.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὄrum, ἀ., Φοίνικες = Καρχηδό-
 νιοι (ὡς ἀποικοὶ ἐκ Φοινίκης) Hm 1, 2. 2, 3. Hn 7, 7. Poenus
 (= Hannibal) Hn 10, 1. Poenīcus, a, um, Καρχηδονι(α)κός.
 Hm 1, 1. 4, 3. C 3, 3.
- Polybius Hn 13, 1.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν
 ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βα-
 σιλείου τοῦ Προυσίου. Hn 10, 1.
- Prusīa (καὶ Prusīas), ae, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας,
 γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε΄ (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν
 θάνατον τοῦ Ἀννίβα). Hn 10, 1. 12, 1. 3.
- Pyrenaesus saltus, ἀ., τὰ Πυρηνᾶια : σειρὰ ὀρέων μεταξὺ τῆς σημερι-
 νῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας. Hn 3, 3.
- Quirinālis collis, ἀ., A 13, 2 ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότερος τῶν ἑπτὰ
 λόφων τῆς Ῥώμης (νῦν M o n t e c a v a l l o). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο
 ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥω-
 μύλου).
- Rhodānus, i, ἀ., Ῥοδανός, (νῦν R h ô n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας
 (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον. Hn 4, 1. 6, 1.
- Rhodīi, ὄrum, ἀ., οἱ Ῥόδιοι. Οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων. Hn
 8, 1. 13, 2.

- Roma, ae, θ., Ῥώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλείου. Hn 5, 1. 7, 2 ἐξ. 12, 1. C 1, 1. A 20, 5.
- Romānus, Ῥωμαῖος οὐσ. Romani, ὄrum, ἀ., οἱ Ῥωμαῖοι.
- Romulus, Ῥωμύλος, πρῶτος ἰδρυτῆς καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.
- Rubrum mare, οὐ., ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος). Hn 2, 6.
- Sabini, ὄrum, ἀ., Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου. in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων, C 1, 1.
- Saguntum, i, οὐ., Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Valentia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π.Χ.) Hn 3, 2.
- Sardinia, ae, θ., Σαρδῶ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. C 1, 4. Sardiensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν. C 1, 4.
- Scipio, ōnis: 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνῆλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π.Χ.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4, 1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 - 184 π.Χ.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητῆς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π.Χ.) Hn 6, 1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαίου Μετέλλου Πίου υἱοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π.Χ.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18, 4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1, 2.
- Servilius (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilius Gemīnus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, Ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π.Χ.). Hn 4, 4.
- Sicilia, ae, θ., Σικελία. Hn 1, 1 ἐξ. C 1, 2.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν Hn 13, 3.
- Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, Ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π.Χ.). A 22, 3.
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμόνου (Σπάρτης), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα Hn 13, 3.
- Sulla, ae, (L. Cornelius), Λεύκ. Κορνῆλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς Ῥω-

μαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π.Χ.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλα ἀνήκων, τοῦ Σύλλα. Sullanae partes A 2, 2.

Sulpicius : 1) Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 200 π.Χ.) Hn 7, 1.—2) P. Sulpicius Rufus, δῆμαρχος (τῷ 88 π.Χ.) προγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα A 2, 1 ἐξ. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus ἦτο ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος (τῷ 51 π.Χ.), A 2, 1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13, 1.

Syria, ae, θ., Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου. Hn 7, 6, 8, 4.

Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus) θ., οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτῆτου αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὀμωνύμων ὑπάτων.

Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius Hn 13, 1. A 13, 2 καὶ M. Baebius Hn 13, 1. A 13, 2 (ῥωμαῖοι ὕπατοι τῷ 182 καὶ 181 π.Χ.) Hn 13, 1.

Terentius (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 216 π.Χ. Hn 4, 4.

Thermopylae, ārum, θ., Θερμοπύλαι Hn 8, 3.

Tiberis, is (αἰτ. Tiberim, ἄφαιρ. Tiberi), ἄ., Τίβερις (νῦν Tevere), ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ῥώμης. Hn 2, 8.

Torquātus : 1) L. Manlius Torquatus. Λεύκιος Μάνλιος Τορκουᾶτος ὀνομαστὸς ῥωμ. ῥήτωρ, ὕπατος (τῷ 65 π.Χ.) A 1, 4, 4, 5.—2) Aulus Manlius Torquatus Αὔλος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγούμενου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15, 3.

Trasumē(n) nus, i, ἄ., (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἄρσ. = λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτρουρίας (νῦν lago di Perugia).

Trebia, ae, ἄ., Τρεβία (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza). Hn 1, 2. 6, 1.

Tullius, Τύλλιος ἰδ. Cicero.

Tuscūlum, i, οὐ., Τοῦσκλον (νῦν Frascati), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης. C 1, 1.

Utica, ae, θ., Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος, ἀποικία τῶν Τυρίων. Hn 2, 4.

Valerius Catullus A 12, 4.

- Valerīus (L. Valerius Flaccus), Λεύκιος Ουαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 199 π.Χ.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π.Χ.) C 1, 1. 2, 1.
- Venusīa, ae, θ., Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὶς τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ὀρατίου. Hn 5, 3.
- Vettōnes, um, ἄ., οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν). Hn 4, 2.
- Vipsanius, ἰδ. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 189 π.Χ.) νικητὴς τῶν Γαλατῶν τῆς Μ. Ἀσίας Hn 13, 2.
- Zama ae, Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνος Hn 6, 3.

ΜΕΡΟΣ Δ'
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ*

A

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἀπό, ἐκ, Hm 2, 4. Hn 2, 1. 2, 2. 6, 3. 7, 7. A 20, 1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν: ἐναντίον τινός) Hm 9, 4. 10, 5. 2) χρονικῶς: ἀπό, ἐκ C 2, 4. 3, 2. A 5, 3. 16, 3. 18, 3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐκ A 1, 1. 18, 3 (a quōque ortus = et a quo ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας: a patriā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1, 5. A 1, 1. 14, 2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου: = ὑπό, παρὰ (+ γεν.) Hn 2, 2.

C 2, 4 κ.ά. A 13, 2. 19, 1. 20, 4. ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρὸν Hm 2, 2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστάσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2, 4. ab-est, ἰδ. absum.

ab - horrēo, ūi, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω.

ab-icīo (πρόφερε ab - jicio ἐκ τῆς ab καὶ iācio), iēcī, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (βίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὐτελοῦς ἀξίας [ἀποθέτω]).

abs-tīnēo (abs καὶ tēnēo), tinūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sens, ἰδ. absum.

ab-sum, afūi, abesse, εἶμαι ἀπών, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω A 20, 1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a -um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ. — Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἕκαστον ῥῆμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας. — Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συθέτων ῥημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς. Τῶν ῥημ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστ. — Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἂν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον ἢ χάριν τοῦ ὀρθοῦ τονισμοῦ.

Hm = Hamilcar, Hn = Hannibal, C = Cato, A = Atticus.

- χω, εἶμαι μακράν Hn 6, 2. absens
 ἀπὼν Hn 2, 1. 8, 2. A 3, 2. 20, 4.—
 2) ἀπὼν (ἀνευ συνδρομῆς, συμ-
 πράξεως) Hn 5, 3.
- ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h)
 ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως
 πρὸ συμφ.) καί, καὶ δῆ. multo
 aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque
 antea ἄλλα (διαφορετικὰ) ἢ πρό-
 τερον (ἄλλα καὶ πρότερον). atque
 hic tantus vir καὶ μάλιστα ὁ μέγας
 οὗτος ἀνὴρ Hn 13, 2.
- ac-cēdo, 3. προσέρχομαι, ad has-
 tam publicam προσέρχομαι εἰς
 δημοσίαν πρᾶσιν (εἰς δημοπρα-
 σίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμ-
 βάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (ιδ.
 hasta). 2) Africam (= ad A-
 fricam) προσορμίζομαι εἰς τὴν
 Ἀφρικὴν Hn 8, 1. 3) παρουσιά-
 ζομαι, ἐμφανίζομαι A 21, 4.
- ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.
 accēpi, ιδ. accipio.
- acceptus, εὐπρόσδεκτος.
- accessiō, ōnis, (ἐπ)αὔξησις.
- ac-cīdo (ad καὶ cādo), accīdi, —,
 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμ-
 βαίνει νά . . . Hn 12, 1.
- ac-cīpio (ad καὶ cāpio), accēpi,
 acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέ-
 χομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A
 2, 4 3) λέγω ναί, συγκατανεύω,
 παραδέχομαι Hn 2, 4. 4) ἀντιλαμ-
 βάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A
 1, 3. 5) dignitatem παραλαμβάνω
 τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.
- ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -ομαι.
 accurātē, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμε-
 λῶς, λεπτομερῶς.
- ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ
 (ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος).
 in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ
 δίκῃ, ιδ. suus.
- acīēs, eī (τάξις μάχης), παράταξις,
 μάχη Hn 6, 4. 2) ναυτικὴ παρά-
 ταξις Hn 11, 1. 3) in acie «κατὰ
 στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5, 4.
- acquiēni, ιδ. acquiesco.
- ac-quiesco, ēni, ētum, 3. (ἀνα-
 παύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν)
 ἀποθνήσκω, (ἀναπαύομαι).
- acriter, ἐπίρρ. (ὀξέως). 2) δρα-
 στηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρ.
 acrius, ὑπερθ. ἐπίρρ. acerrime
 (acer, acris, acre δριμύς, ὀξύς).
 acroāma, ātis, οὐ. (πληθ. āta,
 δοτ. ἀφαιρ. ātis), ἀκρόαμα (ἐκ
 τοῦ ἀκροᾶσθαι) = πᾶν τὸ μετὰ
 τέρψεως ἀκουόμενον (εἴτε τοῦτο
 ἀναγινώσκειται, εἴτε ἀπαγγέλλε-
 ται, εἴτε κρούεται καὶ ἄδεται), ὡς
 π.χ. ἀνάγνωσμα, σκηνικὴ παρά-
 στασις, ἀπαγγελία, μέλος, ᾄσμα.
 3) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀνα-
 γινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγ-
 γέλλει κ.λπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δεί-
 πνοις]), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγ-
 γέλλων, ὁ μουσικός, ὁ αἰδός.
- actor, ōris, ā. (πράκτωρ). 2) ὁ ἐκτε-
 λῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής,
 ὁ ἔργω ὑποστηρικτῆς ιδ. auctor.
 ad, πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸς, εἰς Hn

2, 1. 2, 4. liber ad Rhodios (ένν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον άπειθυνόμενον πρὸς τοὺς Ῥοδίους, άφιερωμένον τοῖς Ῥοδίοις A 22, 4. — 2) χρονικῶς μέχρι A 5, 1. 18, 3. usque ad μέχρι Hn 2, 3. 7, 1. C 2, 4. — 3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ A 17, 3.

addīdi, ίδ. ad-do.

ad-do, addīdi (έκ τοῦ addēdi), additum (έκ τρυ ad-datum), 3. προστίθῃμι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὀδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspectionem καθίστημί τινα εἰς ὑπόψίαν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.

1. ad-ēo, adīi, aditum, adīre, προσέρχομαι.

2. adēo, έπίρρ., εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον).

ad-hībēo (έκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam diligentiamque καταβάλλω φροντίδα καὶ προσοχὴν (έπιμελεῖς φροντίδας).

adhuc, έπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, ίδε ρῆμα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, nctum, 3. προστίθῃμι, συνάπτω.

adiunxi, ίδ. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὔ., τὸ θαυμάσιον (τὸ άξιοθαύμαστον, τὸ άξιοσημείωτον).

admōdum (έκ τοῦ ad mōdum =

μέχρι τοῦ άπαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.

admonitus, ūs, ά. (admōnēo παραινῶ) παραινέσεις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῆ παραινέσει (τινός), ad-opto, 1. υἰοθετῶ.

ad-orior, adortus sum, adoriri, 4. άποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ά. (κυρίως μτχ. ένεστ. τοῦ ρ. adolesco αύξάνομαι), ὁ νέος άνήρ (άπὸ 17-42 έτών) Hm 3, 2. A 16, 1.—2) έπιθετικῶς, νέος, έν νεανικῆ ηλικία A 2, 2.

adulescentia, ae, παιδική ηλικία.

adulescentulus, i, ά., μεῦραξ, νεανίας, (νέος άνήρ) A 2, 1. 2, 4 (ένθα πρόκειται περι νέου έχοντος ηλικίαν 23 περίπου έτών). 2) έπίθ. admodum adulescentulus πολὺ νεαρὸς Hm 1, 1.

adventus, ūs, ά., άφιξις.

adversarius (έπίθ. αντίπαλος). 2) οὔσ. ά. ὁ πολέμιος, ὁ έχθρὸς.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = έστραμμένος πρὸς τι), άπέναντι, άντικρύ. 2) τοπικῶς έχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς έναντίον, παρὰ + αίτ.

aedēs (άρχαιότ. τύπος aedis), is, ναός.

aedificāram = aedificavēram.

aedificātor, ōris, ά., (ὁ οἰκοδόμος).

2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ άγαπῶν νά

οικοδομῆ ὥραίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς κατοικίας.

aedificiūm, īi, οὐ., οἰκοδόμημα Hn 12, 3.

aedificō, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.

aedilis, is, ἄ., ὁ ἀγορανόμος. aedilis plebei (plebei εἶναι γεν. [= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς plebes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος ἀγορανόμος.

aedis, id. aedes.

aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄμιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrectatio.

āenēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλκός), χαλκοῦς.

aequālis, e, (ὀμῆλιξ). 2) οὐσ. ἄ., ὁ ὀμῆλιξ.

aequē, ἐπίρρ., ἐπίσης, ὡσαύτως.

aequus, ὀμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής, ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio παραδεκτός, δίκαιος (λογικός, συμφέρων) ὄρος (ἐπὶ τόκου).

aerariūm, īi, οὐ., ταμιεῖον, ταμεῖον (τοῦ κράτους).

aes, aeris, οὐ., χαλκός. 2) χρῆμα.

aes aliēnum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν = χρῆμα ξένον).

aestimo, 1. (τιμῶ). 2) magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ. minoris aestimo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.

aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία, ἔτος, βίος. puerilis aetas παιδικὴ ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρῶν χρόνος Hn, 2, 5. affēcī, id. afficō.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω. af-fēro (ad-fero), attūli, allātum, affere (προσφέρω) 2) testimonium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπόδειξιν (τεκμήριον).

af-ficō (ad καὶ facio), fēcī, factum, 3. οὕτω διατίθημί τινα 2)

aliquem poenā τιμωρῶ τινά. afficior morbo (ἀφαιρ.) περιπίπτω νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo oculorum περιπίπτω νόσῳ τῶν ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμῖα. affinitas, ātis, κηδεστία, συγγένεια ἐκ γάμου.

affūit, id. adsum.

affluentia, ae, καὶ affluentia (ἀφθονία). 2) περίσσεια μετὰ πολυτελείας, περιττὴ πολυτέλεια.

affluentius, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήματος affluenter ἀφθόνως), πολυτελέστερον (μὲ περισσότερο λούσο).

ager, agri, ἄ., ἀγρός, χώρα.

agito, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ νῷ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.

ago, ēgi, āctum, 3. (ἄγω). 2) ἐπιτελῶ, κατορθῶ. Hn 10, 1. 3) πράττω A 20, 1. 20, 4. meam rem διεξάγω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλεμον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ (ἐπὶ στρατηγοῦ), πολεμῶ. gratias χάριτας ὀμολογῶ, εὐχαριστῶ. ad vitam agendam πρὸς τὸ διαγαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio agitur ἢ ὑπόληψις διακυβεύεται (παίζεται) A 15, 2.

agricola, ae, ἄ., (ἄγρονόμος, γεω-
πόνος), γεωργός.
 alius, ἐπίρρ., ἄλλοτε.
 aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.
 alīquis, alīqua, alīquod, ἀντων.
 ἄορ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2,3. 14,1.
 18, 4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
 qua, quod A 3, 2. 3, 3. 2) ἀντων.
 ἄορ. τιθεμένη ὡς οὐσ. aliquis,
 aliquid τις, τι Hn 11, 2. A 20, 2
 Συγκεκομμένος τύπος, quis, quid
 Hn 2, 6. 9, 2.
 alīquod, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
 alīter, ἐπίρρ., ἄλλως. aliter ae ἄλ-
 λως ἤ.
 alius, alia, alīud, (γεν. alius, δοτ.
 alīi) ἄλλος, διάφορος alīi - alīi οἱ
 μὲν—οἱ δέ.
 alo, alūi, altum, 3. (τρέφω). 2)
 morbum τρέφω, παρατείνω, ὑπο-
 θάλπω τὴν νόσον.
 alter, altēra, altērum, (ὁ ἕτερος).
 2) ὁ δεύτερος.
 alterūter, ūtra, ūtrum ὁ ἕτερος.
 alterūtra pars τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλο κόμ-
 μα (μερίς).
 amātor, ōris, ἄ. (ἔραστής). 2)
 φίλος, θαυμαστής, λάτρης, ἐραστής.
 ambitus, ūs, ἄ. (ἐκλογικὴ περιο-
 δεία). 2) παράνομος σπουδαρχία
 (ἐκλογικαὶ παραβάσεις).
 amīcē, ἐπίρρ. φιλικῶς.
 amicitia, ae, φιλία.
 amīcus, ἐπιθ. φίλος.
 amīsissem, ἰδ. amitto.
 a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-

λυμι [χάνω], ἀποβάλλω.
 āmo, 1. ἀγαπῶ.
 amoenitas, tātis, (χάρις), 2) τερ-
 πνότης (εὐμορφία).
 amphōra, ae, ἀμφορεύς (εἶδος ὑ-
 δρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο
 λαβῶν ἢ ὠτίων).
 amplitūdo, īnis, (εὐρύτης). 2) λαμ-
 πρότης, σπουδαιότης.
 amplius, ἐπίρρ., πλέον (θετ. amplē
 ἀφθόνως). amplius centum mi-
 lia ἀντὶ amplius q u a m centum
 milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.
 non amplius novem annos οὐχὶ
 πλέον ἢ ἐννέα ἔτη.
 amplus, (ἄφθονος). 2) μέγας κα-
 τὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν ἢ ἀξίαν,
 μεγαλοπρεπής.
 ān, μόρ., ἡ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
 πλαγίας ἐρωτήσεως).
 anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagno-
 stem καὶ anagnosten), ἄ., ἀνα-
 γνώστης. Πληθ. —ae. Οἱ ἀναγνώ-
 σται ἦσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι,
 "Ἕλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀ-
 νεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως
 τῶν Ῥωμαίων ἢ διαρκούντος τοῦ
 δείπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις
 εἶναι lector (= ἀναγνώστης).
 angustiae, ārum, πληθ. (τὰ στενά).
 angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
 στενὸν πέρασμα, ἢ στενοχωρία, τὸ
 στενόπορον, ἢ κλεισώρεια.
 anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
 2) ψυχὴ, ζωή.
 animadverto (animum adverto),

verti, versum, 3. (προσέχω τὸν νοῦν). (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in aliquem ἐπιτιμῶ τινι, τιμωρῶ.
 animus, i, ἄ., (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῶ (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). animo...ventre πνευματικῶς...διὰ σωματικῶν ἀπολαύσεων ἰδ. bello.
 annālīs, is, ἄ., (ἐνν. liber καὶ συνηθέστ. κατὰ πληθ.) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία.
 annicūlus, ἔτειος, ἐνὸς ἔτους.
 an-nuo (ad-nuo), nūi,—, 3. (κατανεύω), ὑπισχνοῦμαι, συγκατανεύω.
 annus, i, ἄ., ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2, 5. anno quarto (nono) postquam τ ρ ῖ α (ὁ κ τ ὠ) ἔτη ἀφοῦ. . . Hn 8, 1. Hm 4, 2.
 annūus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἢ δι') ἐν ἔτος.
 ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3, 3. 2) χρον. Hn 1, 2. A 20, 1. ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3, 4.—II. ἐπίρρ. χρονικόν. πρότερον A 19, 2. 3.
 antēā, (ante + eā), ἐπίρρ., πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προσέχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρχαῖοι χρόνοι A 3, 3. 2) πᾶν τὸ ἀφορῶν (εἰς) τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν, ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρό-

νων, ἀρχαιολογία A 18, 1. 20, 2. antiquitus, ἐπίρρ., ἀρχαίοθεν.

ap-pārēo, ūi, ītum, 2. ἀναφαίνομαι, ἐμφανίζομαι Hn 12, 4. φανερός καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι A 16, 4.

ap-pāro (ad-pāro), 1. παρασκευάζω. appellasse = appellavisse.

appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.

ap-prīme (ad-primus), ἐπίρρ., μετ. ἐπιθετ. θετικοῦ βαθμοῦ, ἐν πρώτοις, πρώτιστα (ὄλως ἰδιαιτέρως). aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.

apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρά τινα, παρά τι. 2) παρά τινι Hn 10, 1.

apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ Hn 7, 3.

ara, ae, θ. βωμός.

arbitrium, īi, οὔ. (διατησία). 2) κρίσις, γνώμη Hn 1, 3. 3) βούλησις, αὐθαιρεσία (ἀπεριόριστος ἰσχύς) Hn 12, 5.

arbitror, 1. ἀποθ. (ὠτακουστῶ).

2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω, φρονῶ A 15, 1.

arcessi, παθ. ἀπρμφ. ἰδ. arcesso.

arcesso, īvi, ītum, 3. μεταπέμπομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).

argentum, i, οὔ. (ἄργυρος). 2) νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον, χρήματα = pecunia.

arma, ōrum, οὔ. πληθ. (ὄπλα). 2) ὄπλα, ἡ δύναμις τῶν ὄπλων, ἡ πολεμικὴ ἰσχύς Hn 10, 4. αἱ ναυτικαὶ μονάδες, ἐξοπλισμός Hn 11, 7. πόλεμος.

armo, 1. (όπλιζω). 2) παρέχω ένοπλον δύναμιν Hn 10, 1. — 2) ώς ούς. armāti, ōrum, ά., οί ένοπλοι.
 ar-rīpiō (ad-rāpio), rīpi, rep-tum, 3. (άναρπάζω). 2) aliquid μετά ζήλου έπιλαμβάνομαι, άφοσιούμαι εις τι.
 arripūi, ιδ. arripio.
 artifex, artificis, ά. (ό μετερχόμενος τέχνην τινά), τεχνίτης.
 a-scendo (ad και scando), ndi, nsum, 3. (άναβαίνω). 2) navem έπιβαίνω νεώς.
 ascītus, ιδ. ascisco.
 a-scisco (ad-scisco), īvi, ĩtum, 3. (δέχομαι). 1) civitatem δέχομαι (άλλην) πολιτείαν (τό δικαίωμα του πολίτου έν άλλη πόλει).
 asperitas, ātis, (τραχύτης). 2) τραχύτης, δυστροπία.
 assēcla, ae, ά., (άντι assec[ū]la εκ του assequor), ό άκολουθών τινα, ό υπό τας διαταγάς τινος ών (ώς επί τό πλεϊστον λέγεται περι του άκολουθου του έν τῇ έπαρχία βωμαίου στρατηγού).
 assidūus, συνεχής.
 at, σύνδ., αλλά, δέ.
 atque, ιδ. ac.
 at-tingo (ad-tango), tīgi, tacum 3. (εφάπτομαι). 2) άπτομαι, άσχολουμαι (ερασιτεχνικώς) περι τι.
 auctor, ōris, ά. (ό αίτιος [επί καλου]), ό συμβουλή ύποστηρικτής, ό σύμβουλος ιδ. actor.
 audeo, ausus sum, 2. (ήμιαποθετι-

κόν) τολμώ. negare ausus non sum δέν τολμώ να ειπω (τό) δχι.
 audio, īvi, ĩtum. 4. άκούω. 2) έξ άκοής ή εκ φήμης γιγνώσκω A 13,7.
 άυθεο, άυχι, άuctum, 2. αυξώ, αυξάνω. augeo officium αυξάνω την έξυπηρετικότητα, την καλωσύνη.
 aurēus, χρυσοϋς.
 aurum, i, ου., (χρυσός). 2) χρυσά νομίσματα, χρυσίον.
 άusus, ιδ. audeo.
 aut, σύνδ., ή (έν A 14, 3 = και).
 autem, σύνδ., δέ.
 auxilium, īi, ου. (έπικουρία). 2) πληθυντικός : auxilia, ōrum, ου., βοήθεια, έπικουρικά στρατεύματα Hm 2, 3.
 avaritia, ae, φιλαργυρία.
 avuncūlus, i, ά., θεϊος (πρός μητρός), μητράδελφος (άδελφός τῆς μητρός).

B

bellicōsus, πολεμικός.
 bello, 1. πολεμώ. animo bellare μετά σπουδής και ζήλου, μετ' ένεργείας του πνεύματος πολεμώ.
 bellum, i, ου., πόλεμος.
 bene, έπίρρ. (καλώς). 2) εύμαρως, μετ' άνέσεως (κόμμοδα).
 beneficium, īi, ου., (εϋεργεσία). 2) τιμή, γέρας, τιμητική διάκρισις.
 benivolentia, ae, εϋνοια, εϋμένεια
 usus benivolentiaque αί καλαί φιλικαί σχέσεις, ή εκ τῆς φιλίας εϋνοια.

biduum, i, ού., (χρόνος δύο ἡμερῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἐφαίρ. biduo μετὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντὸς δύο ἡμερῶν. bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.) ἀνά δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης. bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior ἀμείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος) καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δραστήριος, ἐπιτήδειος A 13, 3. Πληθ. boni, ōrum, ἀ., «οἱ ἀγαθοί, οἱ ἄριστοι» οἱ optimātes (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ἡ καλὴ κοινωνία, (οἱ κ α θ ὤ ς π ρ ἔ π ε ι πολῖται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ ἀρχῶν]) A 22, 4. — Οὐσ. bonum, i, ού. καὶ πληθ. bona, ōrum, περιουσία (τ ἄ κ α λ ἄ).
breviter, ἐπίρρ., βραχέως, διὰ βραχέων.

C

C. συντεταγμένον (ἀντὶ Caius ὅπερ προφέρεται Gāius) Γάιος.
cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω). 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω, φνεύομαι.
caducēus, i, ἀ., κηρύκειον. Σύμβολον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῶν κηρύκων εἰς ἔνδειξιν προτάσεων καὶ συμβιβασμοῦ. Ἦτο ῥάβδος (ἐλαίας), εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας περιειλίσσοντο δύο ὄφεις (πρβλ. τὴν λευκὴν σημαίαν τῶν νεωτέρων στρατῶν).

calamitas, ātis, φθορά.
callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος Hn 5, 2, 9, 2.
campus, i, ἀ., τὸ πεδῖον, πεδιάς (κ ἄ μ π ο ς).
cāno, cecīni, —, 3. (ἄδω). 2) προφητεύω, προμαντεύω.
cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω. dolores αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλγηδόνας ἕνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαίτης), honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω (ἐπιτυγχάνω) ἀρχὰς (τιμάς). 2) συλλαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατακτῶ, κερδίζω, θέλω (τ ρ α υ ὦ) A 19, 2.
capitulātim, ἐπίρρ., κεφαλαιωδῶς. dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω.
captivus, i, ἀ., ὁ ἐν πολέμῳ ἄλους, ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).
carior, συγκρ. τοῦ carus.
carus, προσφιλῆς, ἀγαπητός.
castellum, i, ού., φρούριον.
castrum, i, ού. (ὄχυρά θέσις, φρούριον). 2) πληθ. castra, ōrum, ού., στρατόπεδον Hn 5,4. C 1, 2. castra nautica ναυτικὸν στρατόπεδον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀνεικυσμένων νεῶν) Hn 11, 6. 3) πόλεμος, στρατεία Hn 2, 4. 13, 3.
casus, ūs, ἀ., (πτώσις) 2) σύμπτωμα casu (ἀφαίρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11, 3. ἀφορμὴ Hn 3, 1. causa (ἀφαίρ.) ἥς προτάσσεται πτώσις γενικὴ ἕνεκα rei publicae causā τῆς πο-

λιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι
τῆς πολιτείας.

cecidi. ἰδ. cado.

cecini, ἰδ. cano.

cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2)
ἀναχωρῶ, καταλείπω. hosti ὑπο-
χωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ.ἔ. κάμπτο-
μαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων
τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.)
ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύ-
νην.

celāris = celanēris, ἰδ. celo.

celer, celēris, celēre (ταχύς).

2) (ἐπὶ φαρμάκου) ταχέως ἐνε-
ργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα ἰδ. facilis.
celeriter, ἐπίρρ., ταχέως.

cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω (τινά τι, ἢ
τι ἀπό τινος).

cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem
δειπνῶ παρά τινι. cenātum est
(ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐ-
δείπνησαν.

sensor, ōris, ἄ., ὁ τιμητής.

ensorius, ii, ἄ., ὁ χρηματίσας τι-
μητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, ae, τιμητεία.

centiens, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἑκατοντάκις.

centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. am-
plius centum milia = amplius
q u a m centum milia πλέον ἢ
ἑκατόν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.

certus, (βέβαιος). 2) συγκριτ.

certior. certiozem facio aliquem
βεβαιότερον καθίστημί τινα, πλη-
ροφορῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφο-
ρικῶς).

cessi, ἰδ. cedo.

(cetērus ἕτερος), cetēra, cetērum.

(Ἄντὶ τοῦ ceterus λέγεται reli-
quus). 2) ἐπίθ.: λοιπὸς Hn 1, 1
A 13, 3. 3) οὖσ. ceteri, ἄ., οἱ ἄλλοι
Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς δια-
ρετικῆς A 15, 1.

cibus, i, ἄ., τροφή, τρόφιμα.

circiter, ἐπίρρ. περί + αἰτ., περι-
που.

circumdēdi, πρκμ. τοῦ circumdo.

circum - do, 1. περιβάλλω.

circum-ēo, ii, itum, circumīre,
περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ.

circumīrem, ἰδ. circumeo.

circum-vēnio, 4. (ἐχθρικῶς περι-
έρχομαι), κυκλῶ. circumvenior
insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐ-
νεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.

citerior, ἄ., καὶ θ. ius, οὖ. (γεν.
-ōris), ὁ ἐπὶ τὰδε, ὁ ἐντεῦθεν.

citerior Hispania ἰδ. Πίν. Ἱστορ.

civilis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πο-
λιτικοῦ βίου.

civis, is, ἄ., πολίτης.

civitas, ātis, πόλις (ἐν τῷ συνόλω),
κράτος C 3, 3. 2) πόλις Hn 3,
2. 3) πολιτεία, πόλις A 3, 3. 4)
πόλις (δῆμος, κοινότης) A 4, 5.

clam, ἐπίρρ., κρύφα.

clandenstīnus, (κρυπτός), μυστι-
κός, κρύφιος.

clārē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.

clārīus, συγκριτ. τοῦ clarus.

clārus, ἔνδοξος.

classiarius (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2)

οὐσ. πληθ. classiarīi, ἄ., οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, αἰὶ ἐπιβάται». classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.

cláudo, cláusi, cláusum, 3. (περικλείω.

cláusus, ἰδ. claudio.

coactus, ἰδ. cogo.

coepi, coepisse, (ῥ. ἔλλειπτικόν), ἤρξάμην. morbus levior esse coepit ἢ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημαῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ. conjīci) coepta sunt νὰ ῥίπτονται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.

cogito, 1. σκέπτομαι, amice cogito ἔχω φιλικὰς σκέψεις, (διαθέσεις), cognitus, ἰδ. cognosco.

cognōmen, īnis, οὐ., ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον, ἐπάνωμον.

cognosco, nōvī, nītum, 3. γινώσκω. 2) γινώσκω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, μανθάνω A 13, 7. 18, 1. 3) εὐρίσκω, βλέπω (δ ι α π ι σ τ ὶ ὠ ν ω) Hm 2, 1.

cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.

cognovi, ἰδ. cognosco.

cogo, (ἐκ τοῦ co [ὃ ἐν συνθέσει = cum πρόθ.] καὶ ago), cōēgi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω. cohortatiō, ōnis, (παραίνεις). 2) διαταγή, ὁδηγίαι (= praecepta) Hn 11, 1.

collēga, ae, ἄ., συνάρχων.

col-līgo (cum καὶ lego), legi, lec-

tum, 3 (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.

collis, is, ἄ., λόφος.

col-lūco, 1. (con ἀντι com [= cum] καὶ lūco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι, τοποθετῶ Hn 11, 4. 3) δίδω τινὶ γυναῖκα (= in matrimonium do) A 19, 4.

colloquium, īi, οὐ., συνδιάλεξις.

colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζομαι. 2) color litteris (ἀφαιρ.) τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω γραπτῶς τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως).

comītas, ātis, εὐπροσηγορία.

comitor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνοδείᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας. com-memōro, 1. ἀναμνησκῶ Hn 2, 3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκθέτω, A 21, 5.

com-mitto, 3. συνάπτω. (ἀρχίζω) Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι) ἐμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, (ἀφίνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).

commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσηγορος, προσηγής, καταδεκτικός.

com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

com-pārēo, rūi, —, 2. (κατα) φαίνομαι, (καταδεικνύομαι).

com-pāro, 1. παρασκευάζω.

com-pello, pūli, pulsum, 3. συν-

ωθῶ. 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
 com-pēriō, pēri, pertum, 4. μαν-
 θάνω, πληροφοροῦμαι.
 complēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ
 Hn 9, 3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-
 πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
 complessem, id. compleo.
 complūres, οὐδ. complūra (γεν.
 complurium, πλείονες). 2) ἄρκε-
 τοὶ (ὄχι ὀλίγοι, κάμποσοι).
 comprōno, 3. (συντίθημι). bellum
 τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
 νω) Hm 1, 5. Hn 6, 2. bellum
 εἰρήνην ποιοῦμαι Hn 7, 1.
 compositūrus, id. comprōno.
 comprehendo, prehendi, prehen-
 sum, 3. συλλαμβάνω.
 com-prōbo, 1. (συναινῶ), ἐγκρίνω,
 ἀποδέχομαι. publice comproba-
 tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
 τος) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
 θη).
 compūli, id. compello.
 conātus, id. conor.
 con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi,
 cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
 σφάζω, φονεύω.
 conciliātor, ōris, ἄ., ὁ πρωταίτιος
 (γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενη-
 τής.
 conciliō, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
 (ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
 συμμαχίαν) Hn 10, 2. 2) pacem
 εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nup-
 tias συνάπτω γάμον. fortunam
 δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμε-

λιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3)
 ἐπιδαψιλεύω A 19, 3.
 concitasse = concitavisse, id. con-
 cito.
 concīto, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
 διεγείρω, προκαλῶ.
 con-cupisco, pīvi, —, 3. (ἐ ν α ρ κ τ.
 con - καὶ cupīo) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ.
 non intemperanter concupiscere
 quod a plurimis (ἐνν. concu-
 pisci) videas (= videat alīquis)
 τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν, ὅπερ
 ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
 δύνασαι νὰ ἴδῃς (δύναταί τις νὰ
 ἴδῃ).
 con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
 θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
 βάλλω, συμπλέκομαι.
 concursus, ūs, ἄ., συμπλοκή, προσ-
 βολή.
 condiciō, ōnis, (κατάστασις). 2)
 ὄρος, ὄροι Hn 6, 2. A 2, 4. id. ae-
 quus. 3
 condiscipulātus, ūs, ἄ., συμμαθη-
 τεία.
 condiscipūlus, i, ἄ., συμμαθητής.
 confectum, id. conficio.
 con-fēro, contūli, collātum, con-
 ferre, (συγχομίζω). 2) confero
 me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύ-
 γω Hn 9, 1. μεταβαίνω A 2, 2. 3, 2.
 conferrem, id. confero.
 con-ficiō (con-fācio), fēci, fec-
 tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τε-
 λῶ Hn 2, 4. 3) librum (oratio-
 nes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργά-

ζομαι (συγγράφω).
 con-flīgo, flixi, flictum, 3. συμ-
 πλέκομαι, συγκρούομαι.
 conflīxi, ιδ. confligo.
 congrēdiōr (con-grādīōr), con-
 gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
 (συνέρχαι). 2) ἔρχομαι εἰς χεῖ-
 ρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 congressus, ιδ. congedior.
 con-īciō (πρόφερε conjiō), iēci,
 iectum, 3. (con-καὶ iāciō), ρί-
 πτω (ἐντός).
 conīunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένος).
 2) ἐν φιλικῶ δεσμῶ. Ὑπερθ. con-
 iunctissime ἐν φιλικαιτάτῳ δε-
 σμῶ.
 conīunctiō, ōnis, (σύνδεσμος), ὁ
 διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
 μία, συγγένεια.
 conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa
 stulte conor πολλὰ ἀνοήτως ἐπι-
 χειρῶ, κάμνω πολλές ἀνοήτους ἀ-
 ποπείρας.
 con-scendo (con- καὶ scando),
 scendi, scensum, 3. navem εἰσ-
 βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεῶς.
 conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
 scribo, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμέ-
 νος. patres conscripti = Senato-
 res (οἱ Συγκλητικοί).
 consecūtūrus, ιδ. consequor.
 con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολου-
 θῶ, συνοδεύω A 19, 3. 2) προ-
 φθάνω Hn 7, 7. 3) (ἐπι)τυγχάνω
 Hn 10, 5. A 19, 2. 21, 1.
 con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω).

2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασφάζω, φυλάττω.
 res meas τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα
 (τὴν ιδιωτικὴν μου περιουσίαν).
 Hn 10, 1. odium διατηρῶ τὸ μῆ-
 σος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
 βομαι) τὸν ὄρκον, δὲν παραβαίνω
 τὸν ὄρκον.
 con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβείας πα-
 ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.
 consiliūm, ii, ōi, συμβούλιον. con-
 silia interiora τὰ ἐνδότερα συμ-
 βούλια (τὰ ιδιαίτερα καὶ ἐμπι-
 στευτικά [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμ-
 βούλια). consilia clandestina μυσ-
 τικά συμβούλια, κρύφια συνεν-
 νοήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn
 1, 5. 3) ἀπόφασις A 21, 6. 22, 3.
 4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδειξιότης,
 (πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11, 7.
 consobrina, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς
 μητρός, (πρώτη) ἐξαδέλφη.
 conspexi, ιδ. conspicio.
 con-spīciō (con- καὶ τὸ ἄχρ. spe-
 cio), spexi, spectum, 3. καθο-
 ρῶ. conspici in neutram par-
 tem οὔτε εἰς τὸ ἐν μέρος οὔτε εἰς
 τὸ ἄλλο νὰ διακρίνεται (νὰ μὴ κά-
 μνη ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυ-
 τελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).
 constantia, ae, (εὐστάθεια). cons-
 tantia vocis atque vultus (γεν.)
 μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ
 τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιώ-
 σῃ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
 con-stitūo (con- καὶ statūo), tūi,

tūtum, 3. καθίστημι, ιδρύω, ἐ-
γείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13, 2.
con-sto, stiti, —, 1. (συνέστηκα).
2) συνίσταμαι, προσέρχομαι.
consuēram = consuevēram, ιδ.
consuesco.
con-suesco, suēvi, suētum, 3. εἴω-
θα, συνηθίζω.
consuetūdō, īpis, ἔθος, ἕξις τοῦ
βίου A 14, 2. 2) φιλόφρων ὁμιλη-
τικότης, θέλητρον τῆς συνανα-
στροφῆς (ἄραῖοι τρόποι) A 1, 4.
consul, ūlis, ἄ., ὑπάτος. consule ἢ
consulibus (ἄφαιρ. ἀπόλυτος = γεν.
ἀπολύτω τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης)
ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων, ἐπὶ
τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...
consulāris, is, ἄ., ὁ διατελέσας ὑ-
πάτος, ὁ χρηματίσας ὑπάτος.
consulātus, ūs, ἄ., ὑπατεία.
consūlo, lūi, ltum, 3. (βουλευομαι)
2) mihi consūlo, φροντίζω λαμ-
βάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ
ἐμὲ αὐτὸν A 21, 5.
consultum, i, οὔ., ἀπόφασις, δό-
γμα, senatūs consultum Συγκλή-
του δόγμα (ἀπόφασις).
consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
ris consultus, ἄ., ὁ νομομαθής.
con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπα-
νῶ. consūmor φθίνω, ἐκτῆχομαι.
con-temno, mpsi, mptum, 3. (κα-
ταφρονῶ). 2) morbum καταφρο-
νῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω
τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἐποψιν
(δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. con-
tentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐ-
χαριστημένος.
contextus, (συνεχής ὡς τὸ ὕφα-
σμα). 2) συνεχής, ὀλόκληρος (ἄνευ
χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.
continens, ntis, (συνέχων). 2) συν-
έχων, συγκρατῶν ἑαυτὸν, μεμετρη-
μένος, (οἰκονόμος).
continentia, ae, (ἐγκράτεια), τὸ
μεμετρημένον, οἰκονομία.
con-tinēo (con- καὶ tenēo), tinūi,
tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω,
περιλαμβάνω.
contra, ἐπίρρ., ἐναντίον, κατὰ + γεν.
con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
σπῶ). 2) συναθροίζω.
contrarius, (ἀντίος). 2) e contra-
rio τὸναντίον.
contūli, ιδ. confero.
con-vēnio, 4. συνέρχομαι. 2) non
convēnit (ἐνν. inter scrip-
tores) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία
[μεταξὺ τῶν συγγραφέων], οἱ συγ-
γραφεῖς διαφωνοῦσι, Hn 13, 1. col-
loquium convēnit (πρkm.) συνέν-
τευξις συνεφωνήθη, συνεφώνησαν
(ᾠρισαν) συνέντευξιν. condiciones
non convenērunt (ἐνν. inter
eos) οἱ ὄροι δὲν συνεφωνήθησαν,
περὶ τῶν ὄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι,
δὲν ἐπῆλθε συμφωνία μεταξύ
των.
convinā, ae, ἄ., (ὁ συμβιῶν). 2) ὁ
συμπότης, ὁ συνδαιτυμῶν, ὁ σύν-
δειπνος.

convivium, ii, ου., (ή συμβίωσις).
 2) ἐστίασις, συμπόσιον.
 con-vōco, 1. συγκαλῶ.
 corpia, ae, (ἀφθονία). 2) corpiae
 (πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύ-
 ναμις).
 corpula, ae, σύνδεσμος, ἐνωτικὸς
 κρίκος, δεσμός (φιλίας).
 cornu, ūs, ου., κέρας, κέρατον
 (ζώου) Hn 5, 2. 2) κέρας (πτέρυξ
 στόλου) Hn 8, 4.
 corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.
 cor-rumpo (con-καὶ rumpo), rū-
 ri, ruptum, 3. (φθείρω). 2) δια-
 φθείρω (χρήμασι), δεκάζω.
 corruptus, id. corrumpo.
 cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθη-
 μερινός, συνήθης.
 credo, didi, ditum, 3. ἐμπιστεύω
 Hn 8, 3. 2) πιστεύω, quod vix
 credendum (= credibile) sit ὅ-
 περ (=καὶ τοῦτο) μόλις ἤθελεν
 εἶναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς:
 νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πι-
 θανότητα A 18, 5.
 creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδεί-
 κνυμι, ἐκλέγω.
 cresco, crēvi, crētum, 3. αὐξάνω.
 2) crēvit virtutum laude ηὔξησε
 (ηὐξήθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐ-
 παινοῦ τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτο-
 μικῆς ἀξίας.
 crēvi, id. cresco.
 crimen, inis, ου., (κρῖμα, ἔγκλημα).
 2) πληθ. αἱ αἰτιάσεις, αἱ ἐνοχο-
 ποιήσεις.

cubitus, i, ἄ., (καὶ cubitum, i, ου.,
 κύβιτον), ἀγκών.
 cūius, γεν. τοῦ qui.
 cultus, ūs, ἄ., (περιποίησης τοῦ
 σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cul-
 tus domesticus ἢ τοῦ οἴκου ἐξυ-
 πηρέτης (διότι ὅλα ἐγίνοντο ἐν
 τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἶδη ἐνδυμασίας
 καὶ ὑποδήσεως). cultus cotti-
 dianus ὁ καθημερινός (συνήθης)
 βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινός
 τρόπος τοῦ ζῆν.
 cum, I. πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς,
 μετὰ (+ γεν.), σύν. Τοπικῶς: 1)
 πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1, 5.
 4, 2. Hn 8, 1 ὅθεν erat cum eo
 ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐ-
 τὸν) Hm 3, 2. 2) πρὸς δῆλωσιν
 ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn
 4, 1. 3) πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ
 τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7, 5.
 11, 1. 12, 5.
 cum, II. σύνδ. 1) χρον.: (τότε) ὅτε,
 ἀφοῦ Hm 2, 1. 2) (χρον. καὶ αἰ-
 τιολ. ἄμα) A 20, 2. 3) (χρον. καὶ
 ὑποθ. ἄμα) ὅταν, ἐάν Hn 2, 6.
 4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν
 ᾧ ἢ ἀφοῦ (+ ἄορ. ὀριστ. = cum
 historicum). 5) αἰτιολογ. ἐπειδὴ
 Hn 10, 4. 11, 6. C 2, 2 (cum mo-
 raretur). A 2, 2. 6, 5. 17, 1. 20, 3.
 20, 5. 21, 2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἀν
 καί, καίτοι Hm 2, 4. Hn 1, 3. 8, 4
 C 2, 2. A 6, 2. 13, 1. 14, 2 cum
 quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22, 2. 7)
 ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὅσα-

κίς, (ἐάν) A 2, 4. 20, 1. 2.

cunctus, σύμπας.

cupiditas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupiditas notitiae clarorum virorum ἢ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἢ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscendi γεν. γερουνδίου = τοῦ γνωρίζαι). cupidus, (ἐπιθυμητικός), cupidissimus litterarum fuit ἔνθερος φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν (ἡγάπα πολὺ νὰ ἀναγιγνώσκῃ καὶ νὰ μελετᾷ συγγραφεῖς).

cupio, pīvi (ἢ ii), pītum, 3. ἐπιθυμῶ.

cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn 9, 4. A 21, 5. 2) φροντίς, εὐσυνειδησία A 15, 2. ἢ (ἐξ ὑποχρεώσεως) φροντίς A 20, 4.

curatio, ōnis, (φροντίς). 2 (ιατρικῇ) θεραπεία (κοῦρα).

curo, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι. curo aedem reficiendam (γερουνδῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) περὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custodio, īvi, ītum, 4. φυλάττω.

D

darem, id. do.

datus, id. do.

dē, πρόθ. μετ. ἀφαιρ., ἐκ ἀπό. 1) τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν. διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2 (πολλάκις). 3) περὶ + γεν. Hn 2, 2. 2, 6. A 6, 3. 18, 6.

dēbēo (ἐκ τοῦ de-hābeo), būi, bītum, 2. ὀφείλω, καθήκον ἔχω. nemi dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὀφείλει (πρέπει). 2) ἀπολύτως : ὀφείλω, χρεωστῶ A 2, 4.

debilito, 1. (ἀσθενῶ [—ώ] τινα, πηρῶ). 2) ἀναχαίτιζω τινα ἐν τῇ δράσει. debilitor ἐξασθενῶ (—έω).

de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους) C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1, 5. 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω A 2, 1. 22, 3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων, π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.

decem, δέκα.

decēo, decūi, —, 2. Ἀπροσώπως : decet πρέπει, ἀρμόζει, εἶναι πρέπον.

de-cerno, decrēvi, decrētum, 3. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) διαλύω διὰ τῶν ὄπλων τὴν διαφοράν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὄπλων. cum hoc (ἀφαιρετ. ἀρσεν.) decernit πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τούτῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μάχην. classe erant decreturi διὰ τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. φανερόν ποιῶ, δηλῶ, ἀποκαλύπτω Hn 11, 2. 2) δῆλον καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω, καθιστῶ σαφές A 18, 6.

- decretūrus, ιδ. decerno.
 dedērem, ιδ. dedo.
 dedēris, ιδ. do.
 dedi, ιδ. do.
 de-do, dedidi, deditum, 3. παρα-
 δίδωμι, παραδίδω.
 de-dūco, 3. (κατάγω). 1) συμπα-
 ραλαμβάνω ως συνοδόν C 1, 4. 2)
 ἄγω, φέρω Hn 11, 1.
 deductus, ιδ. deduco.
 deduxi, ιδ. deduco.
 de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερα-
 σπίζω.
 de-fensum, (ὑπιτιον τοῦ defendo)
 Hn 6, 1.
 de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέ-
 ρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19.
 3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνω-
 στοποιῶ Hn 3, 1. 12, 2.
 de-hortor, 1. ἀποθ., ἀποτρέπω. de-
 hortando impedio διὰ τῆς ἀ-
 ποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.
 deinde (dein-de), ἐπίρρ., ἔπειτα.
 primum... deinde πρῶτον... ἔ-
 πειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
 delātus, ιδ. defero.
 de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delec-
 tor non minus animo quam
 ventre εὐφραίνομαι ὄχι ὀλιγώτε-
 ρον [=καί] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ
 [=καί] διὰ τῆς κοιλίας.
 delectus μτχ. παθ. τοῦ delīgo,
 lēgi, lectum, 3. (ἐκλέγω) ἐκλελε-
 γμένος, ἐκλεκτὸς Hn 4, 3.
 delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω.
 ἀφανίζω.
 de-līgo, 1, ἐπιδέω, προσδένω.
 de-mīgro, 1. μετοικῶ.
 de-pello, depūli, depulsum, 3.
 ἀποδιώκω.
 de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφα-
 λεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn
 9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ
 πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωὴν), ἀ-
 ποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀπο-
 βάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλεόν) τὸ
 μῖσος.
 de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) tri-
 umphum κατάγω θρίαμβον.
 de-prīmō (de καὶ prēmō), de-
 pressi, depressum, 3. καταπιέζω.
 2) καταστέλλω, διακόπτω A 22, 2.
 descisco, scīvi (καὶ συνηθέστερον
 descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι,
 ἀποσκιρτῶ.
 descīvi, ιδ. descisco.
 de-scribo, 3. περιγράφω. versibus
 (ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).
 de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολεί-
 πω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφί-
 νω ἴς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ).
 desiderium, īi, οὔ., πόθος (λυπηρὰ
 ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).
 desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16,
 3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.
 de-sīno, desīi, desitum, 3. παύω,
 παύομαι.
 desisto, destīti, —, 3. παύω, παύο-
 μαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. desti-
 tūrus).
 desperatiō, onis, ἀπελπισμός, ἀ-
 πελπισία, ἀπόγνωσις.

desperātus, (παθητ. μτχ. τοῦ des-
pēro, 1. (ἀπελπίζω), ἀπηλπισμέ-
νος, ἀπελπας. desperatis rebus
(ἀφαιρ.) ἐν ἀπελπιστικῇ καταστά-
σει τῶν πραγμάτων.

de-spīcio (de καὶ τὸ ἀχρηστον
spēcio βλέπω), spexi, spectrum,
3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν
φροντίζω περί... Α 6, 4.

de-spondēo, spondi, sponsum, 2.
ἐγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω.
destitērim, ἰδ. desisto.

destiti, ἰδ. desisto.

de-tēgo, texi, tectum, 3. (ἀποστε-
γάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρει-
πώνω). detectus ἡρειπωμένος.

detrimentum, i, οὔ., βλάβη, ζη-
μία. Α 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια
Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2, 4.

detūli, ἰδ. defero.

devīci, ἰδ. devinco

de-vincio, vinxi, vinctum, 4. (δέ-
νω). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».

de-vinco, vīci, victum 3. κατα-
νικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι. Hn
1, 2.

devinxit, ἰδ. devincio.

dexter, ēra, ērum, (ἢ dexter,
dextra, dextrum), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2)
συμφωνῶ, ὀρίζω, προσδιορίζω (χρο-
νικὸν ὄριον ἀποδόσεως [προσδιορί-
ζω τὴν λῆξιν] τοῦ δανείου) Α 2, 4.

dictātor, ōris, ἄ., δικτάτωρ (γεν.
δικτάτωρος), Hn 5, 1. 3. (τ.ἔ.
μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν).

dictus, ἰδ. dīco.

dies, diēi, ἄ., (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ' ἐν
τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἄρσ.), ἡ-
μέρα. paucis diebus (=post pau-
cos dies ἢ paucis diebus post)
μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto
postquam... τὴν τετάρτην ἡμέ-
ραν ἀφοῦ...— in dies ὀσημέραι,
ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημε-
ρινῶς). ἰδὲ λ. ita.

difficilis, e, δύσκολος, χαλεπός, dif-
ficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσ-
μεταχειρίστος, παράξενος, ιδιό-
τροπος Α 5, 1.

dignitas, ātis, (ἢ διὰ τῆς προσω-
πικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμη-
σις, τιμὴ Α 21, 1. 2) θέσις, τάξις,
τὸ ἀξίωμα (τοῦ ἱππέως) Α 1, 1.
6, 2. 5. 19, 2. pro dignitate ἀνα-
λόγως τοῦ (ἱππικῶ) ἀξιώματος
(κατὰ τρόπον ἄξιον τῆς κοινωνι-
κῆς θέσεώς του ὡς ἱππέως) Α 2, 2.
dignitati servire φροντίζω ὑπὲρ
τῆς ἀξιοπρεπειᾶς τῆς θέσεώς μου.
dilectus, ūs, ἄ., στρατολογία.

dilexi, ἰδ. diligo.

diligens, ntis, (μτχ. τοῦ diligo),
ἐπιμελῆς τῶν συμφερόντων τῆς
περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρη-
στοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος.
diligenter, ἐπίρρ., (προσεκτικῶς).
2) μετ' ἀκριβείας.

diligentiā, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμε-
μελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δρα-
στηριότης, (φιλοπονία) Hn 7, 5.
C 3, 4. Α 13, 4. 2) οἰκονομία.

(φριδῶ, ὀλιγάρκεια) A 13, 5. 3) cura diligentiaque φροντίς (μέριμνα) καὶ προσοχὴ (προθυμία) ἰδ. adhibeo. A 21, 5.

di-ligo (dis καὶ lēgo), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἐξ ἐκτιμῆσεως), ἐκτιμῶ.

di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.

di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τι νὰ ἀπέλθῃ Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἄλλοτρίᾳ αὐθαίρεσίᾳ Hn 12, 5.

di-rīpio (dis καὶ rāpio), rīpi, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ.

dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης) ἀνώτερος τ.ἔ. νικητῆς.

disiēci, ἰδ. disicio.

dis-icīo (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iācio, προφ. jacio] ῥίπτω, βάλλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).

dispalātus (μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου ἀποθετικοῦ ῥήμ. dispālor, 1. διασκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρμένος.

dissensi, ἰδ. dissentio.

dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.

dis-sīdeo (dis καὶ sēdeo), sēdi,

sessum, 2. δίσταμαι, διέστηκα.

2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἦτο παλέμιος αὐτοῦ.

dis-socīo, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνοιαν, διαιρῶ, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολλῖται διέστησαν (πολιτικῶς).

districtus (μτχ. παθ. προκμ. τοῦ ῥ. distringo, strinxi, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.

dīti, δοτ. τοῦ dives.

dīū, ἐπίρρ., πολὺν χρόνον, συγκρ. diutius πλείονα χρόνον, μακρότερον.

diuturnitas, ātis, μακροχρονιότης.

dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀντὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2

divinatīo, ōnis, μαντική.

divīnus, θεῖος. divīna res θεῖον πράγμα, ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (= sacrificium).

dīvus, ī, (τιμητικὴ προσωνυμία), ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius = divi C a e s a r i s filius A 19, 2.

do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν. v i n c u l i s) δίδω (προτείνω τὰς χεῖρας εἰς δεσμά), ὁμολογῶ ὅτι ἠττήθην. filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκὸν (διὰ τὸν ἀντίπαλον)

σημείον (= locum), λαβήν, εὐκαιρίαν πρὸς βλάβην μου. operam ut... προσπαθῶ νά... operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικά) ἀξιώματα. tempore dato εὐκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχοῦσης). do verba (φράσεις τῶν κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενὰς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἐξαπατῶ (γ ε λ α ω πρβλ. τὸ ἡμέτερον : αὐτὰ ἴναι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία, ἐκπλέω. senatus datur ἢ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως : aditus ad senatum = ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεται τινι νά τύχη ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου. me do alicui rei, ἰδ. committo 2.

docēo, docūi, doctum, 2. 1) διδάσκω. 2) διαφωτίζω.

docilitas, ātis, εὐμάθεια. docilitas ingenii ἀντιληπτικὴ ἰκανότης, εὐκολος ἀντίληψις.

doctor, ōris, ἄ., διδάσκαλος.

doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παιδευσίς (γενικὴ), διαπραγματεύσις μεθοδικὴ C 3, 4. 3) γνώσις A 1, 2. 4) μόρφωσις διανοίας, φιλοσοφικὴ παιδευσίς A 3, 3. 4, 1. 17, 3.

dodrans, ntis, ἄ., (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = 1/4 ἔλαττον, ἦτοι libra ἢ ās libralis μεῖον 1/4, ἦτοι 3/4 τῆς libra. Μία libra = 327,45 γραμμ.) 2)

heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5, 2.

dolor, ōris, ἄ., ἀλγηδών, πόνος A 21, 3. 4. 6. 2) ἄλγος, λύπη, θλίψις A 4, 5.

dolus, i, ἄ., δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη.

domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13, 4. 13, 7. 2) domesticae opes αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).

domi, ἰδ. domus.

domicilium, ii, οὐ., (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμονή.

domus, ūs, (δόμος) οἶκος Hn 7, 7. A 22, 1. μόνιμος κατοικία A 3, 3. οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας : domi (πτῶσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1, 2. A 3, 3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9, 3. A 13, 4. domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A 13, 6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8, 1.

donicum, σύνδ. (ἀρχαϊκὸς τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, μέχρις οὐ.

dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono aliquem aliquā re δωροῦμαι τινα πράγματι τινι. δωροῦμαι τινί τι.

dubito, 1. ἀμφιβάλλω, quod nemo dubitat (ἀντὶ de quare nemo dubitat) περὶ οὐ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito (μεθ' ὑποτακτικῆς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου

(χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά...
δὲν διστάζω νά...
dubius, ἀμφίβηλος. sine dubio ἄ-
νευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.
dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn
3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ,
Hn 2, 4. (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me)
secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ, ἀπάγω
(παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3)
νομίζω, θεωρῶ. continentis de-
bet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρημέ-
νου ἀνδρὸς γνώρισμα ὀφείλει) πρέ-
πει νά θεωρῆται. nefas duco μετ'
ἀπαρεμφ. = θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ
(ὡς) ἱεροσυλίαν νά...
dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.
dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς·
ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12, 1. Μετὰ
παρατακτικῆ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn
2, 3.
duo, duae, duo, δύο.
duplex, icis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς,
διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).
dux, ducis, ἀ., (ὀδηγός). 2) ἀρχη-
γός, ἡγεμών.
duxī, id. duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνῆς ἢ τοῦ
h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.),
πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς : ἐκ,
ἀπὸ Hn 6, 4. A 21, 1. 2) πρὸς δῆ-
λωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γέ-
νους : ἀπό, ἐκ A 19, 4. 3) ἀντὶ
γεν. διααρ. Hn 3, 3. 12, 1. 12, 3.

A 5, 2 (ex hereditate). 3) πρὸς
δήλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος:
ἐνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7,5. C 2, 1.
2, 2. A 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸς
δήλωσιν συμφωνίας : συμφώνως
πρὸς Hm 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A
5, 2 (ex dodrante). 6, 2. (id. res
publica). 13, 6. 6) πρὸς δήλωσιν
ἐπιρρηματικῆς σχέσεως : Hn 1, 2.
(e contrario). ex quo = ἔθεν Hn
5, 4.

ēa, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā)
ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.
eamque = et eam, id. is.
eandem, αἰτ. τοῦ eadem, id. idem.
ēdictum, i, οὖ., διάγραμμα, διάτα-
ξις (ἔδικτον, ἡδικτον). Ἀναλαμ-
βάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐ-
δημοσίεον διάγραμμα εἴτε πα-
ραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμε-
τάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων
(edictum tralaticium διάγραμ-
μα παραδιδόμενον), εἴτε προσθέ-
τοντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας δια-
τάξεις. Ὁ τιμητῆς Κάτων ἀνα-
λαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολ-
λὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς
περιστολὴν τῆς πολυτελείας.
ēdo, edidi, editum, 3. ἐκδίδω. in
vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον,
δημοσιεύω.
ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex-
tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω. 2)
ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A 17, 1.
22, 4.
ef-fīcio (ex καὶ fācio), fēci, fec-

tum, 3 (ἐξεργάζομαι), 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά...
 3) ἀποτελεῶ, συναθροίζω (= col-ligo) Hn 10, 5.
 ef-fūgiō, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινά (τάς ἐνέδρας τινός).
 effūsus (κυρίως παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω) = ἔκχυτος. 2) ἄμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.
 egi, ἰδ. ago.
 eḡō, ἐγώ.
 eḡōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγὼ αὐτός.
 e-grēdiōr (e καὶ grādior), egressus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.
 ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.
 eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.
 eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.
 elātus, ἰδ. effero.
 elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός.
 elegantia, ae (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενής διαγωγὴ (συμπεριφορὰ), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.
 elephantus, i, ἀ., ἐλέφας.
 elicio (e καὶ lācio), cūi, citum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistulas (= extorqueo) ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολάς σχοινοτενεστέρας, (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους).

eloquentia, ae, εὐγλωττία, δεινότης τοῦ λέγειν.
 emax, ācis, (ὀνητικός). 2) ἔχων ἀγορομηνίαν, ματιῶδης ἀγοραστής (ἀντιθ. vendax).
 enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διότι (= γάρ).
 e-numēro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».
 1. eō, ἐπίρρ., ἐκέισε Hm 3, 1. 2) eo-ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον)—ὥστε Hm 2, 3. 2) eo... ut εἰς τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημεῖον ὥστε.
 2. ēo, īi (καὶ īvi), itum, īre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὀδεύω (ἀντίθ. repo ἔρπω) Hn 3, 4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινά ὡς ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημί τινα εἰς δίκην).
 3. eō, ἀφαιρ. τοῦ is.
 1. eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.
 2. eōdem, ἐπίρρ., εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11, 2. A 2, 3.
 eōque = et eō, ἐπίρρ., Hm 3, 1. ephēmēris, īdis, «ἐφημερίς», τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἐξόδων).
 epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistōla), ἐπιστολή, (ἔγγραφο).
 eques, equitis, ἀ., (ἵππεύς). 2) ἐν. καὶ πληθ., ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππέων.

equester, tris, tre (ίππικός), 2) ὁ τῆ ἱππικῆ (ἱππάδι) τάξει ἀνήκων. equitātus, ūs, ἄ., τὸ ἱππικόν, οἱ ἱππεῖς.

equus, i., ἄ., ἵππος.

erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς : (εἰς, πρὸς), 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν.

Hm 4, 3. Hn 1, 3. 10, 1.

error, ōris, ἄ., πλάνη, ἀπάτη.

erūdīo (ex καὶ rudis, τραχύς), īvi, ītum, 4 (ἐξήμερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. erudivit filium ἐδίδασκε (διὰ διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

eruditus, (ἐξαισίως) μορφωμένος.

e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος):

αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ.

et, σύνδ., καὶ et-et καὶ - καί. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἄρνησις) A 22, 2.

etiām, σύνδ., ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5,3.

3) ἀκόμη καὶ Hm 2, 3.

etiānum, ἐπίρρ., ἔτι καὶ νῦν (καὶ τώρα ἀκόμη).

etsi, σύνδ., εἰ καί, καίτοι.

ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ).

2) παροξύνω, παρορμῶ.

ex-ardesco, exarsis, exarsum, 3.

(ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit

ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἀναψε).

exarsi, ἰδ. exardesco.

ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.

excellenter, ἐπίρρ., ἐξαιρέτως.

ex-ciō, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ).

2) καλῶ ἐσπευσμένως, μετακαλῶ.

exemplum, i, οὐ., (ἐκ τοῦ eximo.

ex em - p - lum = τὸ ἐκλελεγμένον), παράδειγμα.

exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων,

πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα.

ex-ēo, īi, itum, īre, 4. ἐξέρχομαι,

2) fama exit φήμη διαδίδεται.

(θρυλεῖται).

exercitus, ūs, ἄ., στρατός. Πληθ.

-ūs = milites, copiae Hn 8, 1.

ex-haurio, hāusi, hāustum, 4.

ἐξαντλῶ.

existimatio, ōnis, (γνώμη). 2)

ὑπόληψις, τιμῆ.

exisse, ἰδ. exeo.

existimo, 1. νομίζω Hn 12, 2. A

6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo

μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχηματίζω

γνώμην, σταθμῶ A16,4

20, 5. 4) -mor θεωροῦμαι A 6, 1.

exītus, ūs, ἔξοδος Hn 12, 3.

ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυ-

ρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλ-

λάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν

ποιοῦμαι. 2) expedio me ἐκσφ-

ζω ἑμαυτόν, ἀπαλλάττομαι (ξεμ-

πλέκω, γλυτώνω).

expendo, pendi, pensum, 3. (στα-

θμῶ, ζυγίζω, [κυρίως χρήματα])

ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω, ἐξοφλῶ.

2) aliquid expensum (μτχ. παθ.

πρkm.) fero sumptui ὡς ἀπο-

τετισμένον (ἐξωφλημένον) φέρω

τι εἰς τὰ ἔξοδα, καταχωρίζω τι

ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις, χρεώ-

νω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν ἐξόδων, δαπανῶ.

expensum, ἰδ. expendo.

ex-perior, pertus sum, perīri, 4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀναμετροῦμαι πρὸς τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.

ex-pōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exposcendus, ἰδ. exposco.

ex-posco, poposci,—, 3. (ἐξαιτῶ). 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσιν τινος.

exposūi, ἰδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2) vi expugno «κατὰ κράτος αἰρῶ», κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ -que δύο λέξεις) exque eā ἀντι ex eāque ἰδ. is.

ex-splendescō, [exsplendūi], —, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἐξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἐξωτερικὸν κακὸν) ἐξωτερικὸς πόλεμος, ἡ μάστιξ τοῦ ἐξωτερικοῦ πολέμου (ἀντιθ. intestinum bellum).

extra, πρόθ. μετ. αἰτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίρρ., τελευταῖον Hm 2, 3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἕξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. exterior.

extūli, ἰδ. effero.

exul, ūlis, ἄ., ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facile, ἐπίρρ., οὐκόλως.

facilis, e, εὐκόλος Hn 10, 3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνους, ἀνώδυνος A 21, 2. ἰδ. celer.

facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων), πραότης.

faciō, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. civem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνειάν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ στρατιωτικῆς πορείας). progressum προοδεύω. cohortationem δίδω διαταγὴν (ὀδηγίας). proelium navale ναυμαχῶ. detrimentum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιοῦμαι. facio alicui potestatem mei δίδω λαβὴν εἰς τινα εὐκόλου συλλήψεώς μου (ἰδ. potestas). nihil reliqui (γεν. διαιρ.) facio οὐδὲν τοῦ λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω τὸ πᾶν].

aliquid pulchre θαυμασίως [κα-
λά] γνωρίζω τι. versuram δια-
πραγματεύομαι (συνάπτω) νέον
δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προγενε-
στέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι
πράττοντες οἰονεὶ *vertebant*
(μετέβαλλον) *creditorem* (= ἤλ-
λασσον δανειστήν). *palam* ποιῶ
γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω,
μορφῶ. *domi factus* οἴκοι εἰθισμέ-
νος, γεγυμνασμένος.
facto, ἰδ. *fiō*. *quo facto* οὗ (=
τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γε-
γονός, οὗ ἕνεκα, διὰ τοῦτο.
factum, ἰ, οὖ., γεγονός, συμβάν,
Hn 6, 3. Πληθ. ἔργα, πράξεις A.
18, 6.
factūrus, ἰδ. *faciō*.
factus, ἰδ. *faciō* καὶ *fiō*.
facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9, 1.
2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυ-
νατότης A 2, 2. 3) Πληθ. τὰ μέσα
πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, πε-
ριουσία, τὰ οἰκονομικά Hn 6, 2.
fāma, ae, (φήμη) 2) διάδοσις, θρῦ-
λος.
fames, is, πείνα.
famīlia, ae, (ἐκ τοῦ *famūlus* οἰκέ-
της, ὑπηρετής) τὸ σύνολον τῶν ὑ-
πηρετῶν (δούλων), οἱ ὑπηρεταί,
οἱ οἰκέται A 13, 3. 2) οἱ συγγενεῖς,
[τὸ συγγενολόγι] A 18, 2. 18, 3.
ἰδ. *pater familiās*.
familiāris, e, οἰκειός, φίλος A 16,
2. *res familiāris*, τὰ πατρῶα, ἡ
περιουσία A 2, 3. 4, 3. 6, 4. 2) οὐς.

πιστός (ἐμπιστος) φίλος A 5, 1.
familiaritas, ātis, (σχέσις οἰκογε-
νειακή) οἰκειότης (αἱ καλαὶ σχέ-
σεις).
familiariter, ἐπίρρ., οἰκειῶς, στε-
γῶς, συγρ. *familiaris*.
familiās (γεν. = *familiāe*) ἰδ. *pa-
ter familiās*.
fastigium, īi, οὖ., (κορυφή) 2)
βαθμὸς (κοινωνικός).
favēo, *fāvi*, *fautum*, 2. (μετὰ δοτ.)
εὐνοῶ.
febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ.
= πυρετοῦ προσβολαί.
fecēro, ἰδ. *faciō*.
feci, ἰδ. *faciō*.
ferē, ἐπίρρ., σχεδόν, περίπου.
fēro, *tūli*, *lātum*, *ferre*, ὑποφέρω,
ὑπομένω A 1, 3. φέρω Hn 4, 3.
calamitates belli (ὑποφέρω) τὰ
δεινὰ (τὰς συμφοράς) τοῦ πολέ-
μου. *fructum* κομίζομαι τὸν καρ-
πὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι
διά... (ἰδ. καὶ *fructus*). 2) ὑπο-
μένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ἰδιο-
τροπίας τινός) A 5, 1 ἰδ. *nobilis*
καὶ *pendo*.
ferocia, ae (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγε-
ρωχία, εὐψυχία.
ferrum, ἰ, οὖ., (σίδηρος). 2) ἡ διὰ
τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.
fictilis, e, (πῆλινος ἐκ τοῦ *figo*
plātto). *vas fictile* (πληθυντ.
vasa fictilia) σκεῦος, πῆλινον, ἀγ-
γεῖον κεράμειον.
fīdens, ntis (κυρίως μτχ. τοῦ *fī-*

- do.) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποίθησις ἰδ. animus.
- fides, εἰ, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις Hn 2, 3. 4. προστασία Hn 9, 3.
- fiduciā, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἀντὶ spe fidentissima) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος.
- filius, ii, ἄ., υἱός.
- filia, ae, θυγάτηρ.
- finis, is, ἄ., (ὄριον, ὁρόσημον). 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχὴ Hn 8, 1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1, 3.
- fio, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14, 2. domi factus γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν τῷ οἴκῳ (οἰκοδίδακτος) A 13, 4.
- fistula, ae, σῦριγγξ. 2) συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae puris συρίγγια πύου, συριγγώδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.
- flagitium, ii, οὐ., αἰσχύνη, ὄνειδος, ἄτιμία.
- flagro, 1. φλέγομαι.
- flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρῶν καὶ φιλημάτων).
- fluctus, ūs, ἄ., κῦμα A 6, 1. 2) fluctus (πληθ.) civiles ὁ πολιτικὸς σάλλος, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολιτικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν (καταιγίς) ἰδ. committo.
- foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata, πόλις ἔνσπονδος, πόλις σύμμαχος (τοῖς Ῥωμαίοις).
- foedus, foederis, οὐ., συνθήκη.
- fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.
- foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem, -es, -et, πληθ. -ent).
- foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ium).
- forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.
- formōsus, ὠραῖος (καλοκαμωμένος).
- fortē, ἐπίρρ., (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si forte (μεθ' ὑποτακτ.) ἂν τυχὸν (ἀντὶ exspectans si forte) Hn, 8, 1.
- fortis, e (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.
- fortitudo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.
- fortuito, ἐπίρρ., ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως.
- fortūna, ae, εἰμαρμένη A 19, 1. 2) τύχη, εὐτυχία Hm 4, 1. 3) α) τύχη, μοῖρα A 3, 3. 19, 2. β) (ἰδίᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9, 3. A 2, 3. 4, 2. 21, 1.
- forum, i, οὐ., (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορᾶ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δρασίαν του).

frater, tris, ἀ., ἀδελφός.

frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.

frequentia, ae, (πυκνότης). 2) frequentia, (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ συροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).

fructus, ūs, ἀ., καρπός. 2) fructus rei familiaris αὔξησις τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβή διὰ τὴν εὐσέβειαν).

frumentum, i, οὐ., σῖτος.

frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφὴν (συντροφιά) τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως μὲ τινα.

frustrā, ἐπίρρ., (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην. frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.

frustror (ἐκ τοῦ frustra), —, 1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ ἐμὲ τὸν ἴδιον, ἐμαυτὸν ἀδικῶ, βλάπτω.

fuēram, ἰδ. sum.

fuērim, ἰδ. sum.

fuga, ae, φυγή.

fugāram = fugavēram, ἰδ. fugo.

fūgio, fūgi, fugitum, 3. φεύγω. 2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).

fugisse, ἰδ. fugio.

fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγὴν.

fui, ἰδ. sum.

fundamentum, i, οὐ., θεμέλιον.

funus, funēris, οὐ., κηδεία, ἐκφορά, ταφή.

futūrus, ἰδ. sum.

G

gener, ěri, ἀ., γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ τῆς θυγατρὸς) A 21,4.

generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπὸ τινος=ortus.

generōsus, (εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν), γενναιόφρων, μεγαλόψυχος, ἵπποτικὸς A 3, 1.

gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.

genus, genēris, οὐ., (γένος). 2) εἶδος.

gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω — φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτόν, συμπεριφέρομαι. me splendide ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου) διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιωτικὰς) διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum (praeturam) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν). honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res geruntur male τὰ πράγματα διεξάγονται (ἐχουσι) κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα.

gestum, ἰδ. gero.

glorior, 1. ἀποθ. hac re (de hac re) ἢ hoc (αἰτ.) καυχῶμαι, μέγα

φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.
 graecē, ἐπίρρ., ἑλληνιστί.
 graecus, ἑλληνικός. res graecae ἡ
 γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς (ἀρ-
 χαίας) Ἑλλάδος.
 Grāius, ἰδ. Πίν. Ἱστορ. καὶ Γεωγρ.
 λ. Hercules καὶ Graius saltus.
 gratia, ae, (χάρις). 2) δημοτικό-
 της, εὐνοία (ἐξ ἐκτιμήσεως) A 2,4.
 6, 2. 21, 1. 3) καλή (φιλική) συν-
 εννόησις, συμφιλίωσις A 17, 1 ἰδ.
 redeo.
 grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπι-
 θυμητός.
 gravis, e, βαρύς, δεινός, ὀξύς.
 gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία,
 σοβαρότης.

H

habēo, ūi, itum, 2. ἔχω. aliquem
 collēgam ἔχω τινὰ (ὡς) συνάρ-
 χοντα. aliquem actorem aucto-
 remque ἔχω τινὰ ὡς βοηθὸν ἐν
 τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ
 (συνεκτελεστήν καὶ σύμβουλον,
 χειῖρας καὶ νοῦν). castra στρατο-
 πεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A
 18, 4. 3) ποιῶ. hāc oratione ha-
 bitā τούτου τοῦ λόγου γενομένου,
 ταῦτα εἰπών. iudicium nullum ha-
 bere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δι-
 καστήριον. 4) παρέχω. honores ἐ-
 πιδαφιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω
 εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7, 2. A
 13, 4. 6) κρατῶ Hn 12, 2. 7) cog-
 nitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω),
 γιγνώσκω κατὰ βάθος, percep-

tum habeo (ἐντονώτ. τοῦ perci-
 pio) νοῶ κατὰ βάθος, [χ ω ν ε ὑ ὶ]
 A 17, 3. cognitum habeo (ἐντο-
 νώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀ-
 κριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ
 βάθος A 18, 1. 8) satis habeo + ἀ-
 πρμφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo
 mihi curae [δοτ.] + ἀπρμφ. =
 φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10)
 θεωρῶ. habeor νομίζομαι [π ε ρ -
 ν ὶ γιά]. 11) δεικνύω, φανερώνω
 A 13, 2. 12) me habeo [=sum]
 (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διά-
 κειμαι, ἔχω Hn 2, 1. 13) eius
 (τ.ξ. v e r s ū r a e) condicionem
 aequam habeo τούτου (τοῦ νέου
 δανείου) ὅρον παραδεκτὸν (δίκαι-
 ον) συνάπτω.

habito, 1. κατοικῶ. bene habito
 καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κα-
 τοικῶ (ἔχω ὠραῖο σπίτι).

hāc, ἐπίρρ., ταύτη, διὰ ταύτης τῆς
 ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ., μέχρις ἐνταῦθα.

hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publi-
 ca δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ
 λογαριασμὸν τοῦ Κράτους). Κατὰ
 παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπαλοῦντο λά-
 φυρα πολέμου, εἰς ἐνδειξὶν ἐπη-
 γνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔ-
 θος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας
 πωλήσεις, ἦτοι εἰς τοὺς πλειστη-
 ριασμοὺς τῆς περιουσίας προγρα-
 φομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πο-
 λῖται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν
 νὰ μετέχουσι τοιούτων δημοπρα-

σιῶν. Ἰδ. accedo.
 hereditas, ātis, κληρονομία.
 herediūm, īi, οὐ., κληρονομία. heredium a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρικὸν κτῆμα.
 heres, ēdis, ἀ., κληρονόμος.
 hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κ.τ.λ.) οὗτος, ὅδε.
 hic, ἐπίρρ., ἐνταῦθα.
 hinc, ἐπίρρ., ἐντεῦθεν. (τοπ. κ. χρον.)
 his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.
 historia, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἱστορία. contextia συνεχῆς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγματεία, (ἀντίθετον : βιογραφία) A 16, 3.
 3) historiae (πληθ.), τὰ ἱστορικὰ ἔργα C 3, 3.
 hodiē, ἐπίρρ., σήμερον.
 homo, hominis, ἀ., ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3, 4.
 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κόσμος) A 13, 6.
 honos, ōris, ἀ., τιμὴ, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιομάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18, 5.
 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξίωμα, αἱ τιμαὶ C 1, 1. A 6, 2.
 hortātū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν., τῇ προτροπῇ (τίνος).
 hortus, ī, ἀ., (κῆπος). 2) πληθ. « παράδεισος », περίβολος (πάρκο)
 hospitium, īi, οὐ., φιλοξενία.

hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.
 hostis, is, ἀ., (ὁ πολέμιος), ὁ ἐχθρὸς (τῆς πατρίδος).
 hūc, ἐπίρρ., εἰς τοῦτον τὸν τόπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος.
 huic, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc.
 humanitas, ātis, φιλοφροσύνη, « εὐμουσία », εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγή). 2) ἀνωτέρα, (ὑψηλή, λεπτή) μόρφωσις A 3,3. 3) λεπτότης τρόπων, κοινωνικότης, εὐγένεια A 16, 1.
 humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iācio, (πρόφερε jacio), iēcī, iactum, 3. ῥίπτω, βάλλω.
 iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥίπτάζω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
 iam (πρόφ. jam), ἐπίρρ. ἤδη.
 ianua, ae, (πρόφ. janua), θύρα.
 ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in cēna ἐν τῷ δεῖπνῳ Hn 12,1.
 idem, eādem, īdem, ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem αὐτὸς οὗτος.
 idēō, ἐπίρρ. (τοῦτου ἕνεκα). 2) ideo ...quod τοῦτου ἕνεκα... (δι) ὅτι.
 idoneus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.
 igitur, σύνδ., λοιπόν.
 ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.
 iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud, (γεν. illius, δοτ. illi κ.τ.λ.) ἐκεῖνος.

il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.

illustris, e, (φαινός). 2) ἐπιφανής (τὸ γένος) Hn 3, 2. 3) res illustris ἔργον αἰγλῆεν (ἔξοχον) A 18,2. illūsus, i. illudo.

imāgo, gīnis, (εἰκών). 2) πληθ. αἰ κήρηναι εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ōris, ἄ., μιμητής, ζηλωτής.

immīsi, id. immitto.

im-mitto, 3. («εἰω τρέχειν», «σεύω»). 2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμη, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω.

immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mola = κριθαί χονδροκοπανισμέναι, ἄς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pes), īvi, ītum, 4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.

imperātor, ōris, ἄ., ἀρχηγός, στρατηγός Hm 2,3. Hn 3,1. 5,2 C 3,1. 2) αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A19,1.

imperīum, īi, οὐ., (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3, 3. Hn 7, 3. 3) summa imperii (τὸ ὅλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5, 3. orbis (γεν.) terrarum ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασιλείον, κράτος Hm 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω. ...alicui ut. προστάσσω τινί, ἴνα, (διατάσσω νά...).

im-pertīo, īvi, ītum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 3) doctrinis quibus puerilis aetas impertiri debet, erudivit διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἄς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὀφείλει, ἐξεπαίδευσε, τ.ἔ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἴτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παιδῶν. impetrārim = impetravērim, id.

impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.

impraesentiārum, (δημῶδης ἐκφρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ.ἔ. in praesentiā harum (r e r u m).

imprudenter, ἐπίρρ., ἀφρόνως.

īmus καὶ (infimus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. inferior, κατώτατος id. intestinum.

in, πρόθ. I. 1) (μετ' αἰτιατ.) εἰς 2) ἐναντίον Hn 2, 3. C 2, 3. 3) χρον. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως id. dies 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17, 2 II. (μετ' ἀφαιρ.) : 1) ἐπὶ τόπου· ἐν Hn 5,1. 2, 3. 11, 4. C 1, 1. 3, 5. A 18, 1. 2. 3. 20,3. 2) ἐπὶ χρόνου κατὰ +αἰτ. Hn 4,3. C 1, 2. 2. A 1, 3. 17,1. 21, 5. 3) πρὸς δήλωσιν ἄλλων σχέσεων : α') πρὸς δήλωσιν περιστάσεων, ὑφ' ἄς διατελεῖ ἡ συμβαίνει τῶν

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. in similitate esse διχονοῶ, διαφωνῶ. β') πρὸς δήλωσιν προσώπων, οἷς ἀνήκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adolescentulo...erat ἐν τῷ νεαρῷ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, ἢ τῆς καταστάσεως, ἐν ἣ τις εὐρίσκεται: in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... [ιδ. sestertius]. δ') πρὸς δήλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντι in numero eorum) μεταξὺ τούτων Hm 2, 4. Hn 4, 4. 12, 2.13, 2. A 13, 3. ε') πρὸς δήλωσιν πραγμάτων, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι: pacem conciliavit, in quo (= in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁποίαν).

in-cendo (in καὶ cando), n-d-i-nsum, 3. ἀνάπτω Hn 5,2. 2) ἐξάπτω Hn 2, 1.

in-cido (in καὶ cado), cīdi,—, 3. (εἰσπίπτω). 2) εἰσχωρῶ.

in-cipio (in καὶ cāpio), cēpi, ceptum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἄρχομαι.

in-cito, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἄμιλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ἄ., κάτοικος.

incredibilis, e, ἀπίστευτος. incredibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ β. dīco) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου κρεῖτ-

τον, πίστεως μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία. inde, ἐπίρ., (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα. indicium, ii, οὖ., (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.

indico, 1. δηλῶ, φανερώω, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-digēo (indu [= in] καὶ egeo), ūi, —, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας: medicinā (ἀφαιρ.) κάμνω χρῆσιν (ἔχω χρεῖαν) φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5,3. 3) προτρέπω Hn 8,1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.

inductus, id. induco.

indulgentia, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρεωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dūsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπερβολικῶς) ἐπιεικῆς, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (να καταβάλωσι τὸ χρέος των εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industria, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3, 4. 3) ἐθελῶπονία A 13, 4.

in-ēo, ii (σπανιώτ. īvi), itum, īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e, (in καὶ arma), ἄοπλος.

inertia, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. καὶ ars τέχνη] = ἄτεχνος). 2)

ἡ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπή, ῥαθυμία, ὀκνηρία.
 in-fēro, intūli, illātum, inferre, (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.
 infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.
 infimi, ōrum (ἰδ. imus), οὐσ., οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).
 infinītus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρμετρος.
 in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitias ire αἰτ. πληθ.) ἀρνοῦμαι.
 ingenium, ii, οὐ., (φύη). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.
 inīcio [πρόφ. injīcio] (in καὶ iācio), iēci. iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.
 inīi, iniēram, ἰδ. in eo.
 inimicitia, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ. : ἐχθρικαὶ διαθέσεις.
 inimicus (in καὶ amicus), ἐχθρικός. inimicissimus, (ἐχθιστος). 2) οὐσ. ὁ θανάσιμος ἐχθρός.
 inīquus (in καὶ aequus) ἄνιστος. 2) ἄδικος.
 inītiūm, ii, οὐ., ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.
 in-nītor, innixus sum, innīti, 3. ἀποθ. στηρίζομαι.
 innixus, ἰδ. innitor.
 inopia, ae, ἔνδεια, inopia publica, ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικαὶ τοῦ

κράτους δυσχέρεια.
 inprimis (imprimis καὶ in primis), ἐπίρρ., ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδίᾳ.
 inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, -εις, -ει.
 in-scīens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).
 insidiae, arum (πληθ.) ἐνέδρα Hn 4, 3. 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβουλή Hn 12, 2.
 insidiōr, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.
 in-stitūo (in καὶ statūo), tūi, tūtum, 3. (ιδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω Hn 2, 4. C 3, 3. A 14, 2. 3) ἀποφασίζω Hn 8, 3.
 insula, ae, νῆσος.
 intel-lēgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.
 intemperanter, ἐπίρρ., ἀκράτως, ἀμέτρως.
 inter, πρόθ. μετ' αἰτ., μεταξύ.
 inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2) intercedit obrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει 'ς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι (περνῶ) A 20, 2.
 intercessise, ἰδ. intercedo.
 interdum, ἐπίρρ., ἐνίοτε.
 inter-ēo, īre, διαφθείρομαι, ἀπόλ-

- λυμαι Hm 4, 3. Hn 2, 4. 2) ἀποθνήσκω (χάνω τὴν ζωὴν μου) Hn 13, 1.
- interfēci, ἰδ. interficio.
- inter-ficĭo (inter καὶ fācĭo), fēci, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficior ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
- interficiundus (=interficiendus ἰδ. interficio), φονευτέος. ad hunc interficiundum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.
- interiērim, ἰδ. intereo.
- interim, ἐπίρρ., ἐν τῷ μεταξύ (χρόνῳ).
- interiōr, ἀ. καὶ θ., interiūs, οὐ., (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, ἰδ. consilium.
- interīrem, ἰδ. intereo.
- interītus, ūs, ἀ., ἀπώλεια, θάνατος.
- inter-pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσῳ). 2) με παρεμβαίνω, ἐπεμβαίνω, (δανείζω χρήματα).
- interpretōr, 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.
- inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, παρευρίσκομαι), συμμερίζομαι, συμμετέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος (ἀναμειγνύομαι).
- intestĭnum, i, οὐ., ἔντερον. imum intestĭnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυσμένον ἔντερον, τ.ἔ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου.
- intestĭnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός· πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντοσθεν, ἐντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος,
- (ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός). intĭme, ἐπίρρ., οἰκειότατα.
- intra, πρόθ. μετ' αἰτ. (ἔνδον). 2) ἐν τῇ σφαίρᾳ + γεν. Hn 11, 4.
- in-vēniō, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἐξευρίσκω.
- inventūrus, ἰδ. invenio.
- in-veterasco (ἐναρκτικὸν τοῦ invetĕro), rāvi,—, 3. ἐγγηράσκω. 2) (ἐπὶ χρέους) δαιωνίζω, δαιωνίζομαι, παλαιουῶμαι, χρονίζω A 2, 5.
- invictus (in καὶ vinco), ἀήττητος, ἀνίκητος.
- invidĭa, ae, φθόνος.
- invĭto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
- iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειεύομαι. iocans παίζων, χάριν παιδιᾶς.
- Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
- ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος (ὁ ἴδιος). 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς Hn 10, 5.
- irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ. ὀργίζομαι.
- irātus, παρωργισμένος ἰδ. irascor.
- ire, ἀπαρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.
- ir-rīdĕo (in καὶ rideo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκώπτω.
- is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.
- itā, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον, non ita multis diebus (ἀφαιρ. χρόνου) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὕστερον, ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα.

itaque, καὶ οὕτω (=et ita) A 15,
1. 2) σύνδ. ὅθεν.

itemque (=et item ἐπίρρ.) ὡσαύ-
τως, ὡς καί.

iter (ἐκ τοῦ it [īn]er), γεν. itinēris
οὔ., πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).

itērum, ἐπίρρ., τὸ δεύτερον Hn 5, 3.
C 2, 2. 2) δεύτερον Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum
2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iūcundus (πρόφ. jucundus), τερ-
πνός, τερψίθυμος A 14, 1. 2) εὐ-
χάριστος, προσφιλής A 16, 1.

iudiciūm (πρόφ. iudiciūm), ἴι, οὔ.
κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6, 3.
ἰδ. habeo. 3) (κρίσις) iudicio (ἀ-
φαιρ.) ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμμέ-
ως A 15, 3.

iūdicō (πρόφ. iudicō), 1. δικάζω,
καταδικάζω. 2) exulem iudico
aliquem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον),
καταδικάζω τινὰ εἰς ἐξορίαν, ἐξο-
ρίζω. hostem iudicatum καίπερ
κριθέντα (κηρυχθέντα) ἐχθρόν (τῆς
πατρίδος). 3) κρίνω, ἀποφασίζω
Hn 13, 2. A 13, 3. 16, 1. 20, 5.
4) συνάγω, συμπεραίνω A 15, 3.

Iuppīter (πρόφερε Juppīter), γεν.
Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀ-
φαιρ. Iove, ἄ., Ζεὺς, Iuppiter
optimus maximus Ζεὺς ἄριστος
μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμνύω, ὀρκί-
ζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iuris, οὔ. δίκαιον,

δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6, 3.
3) iuris consultus, ἄ., ὁ νομομα-
θής, (δαινός νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi
δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure iu-
rando), οὔ., ὄρκος (τῶν πολι-
τῶν), ἔνορκος διαβεβαίωσις. 'Ο
ὄρκος τῶν στρατιωτῶν ἐλέγετο sa-
cramentum.

iussi, ἰδ. iubeo.

iuventus, ἰ, ἄ., (πρόφ. juventus),
νέος ταῦρος, μόσχος.

iūvit, ἰδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,
1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ'
αἰτ. = παρά + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.
πλησίον.

K

Kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo =
καλῶ), Καλάνδαι (Καλένδαι), τ.ἔ.
ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.
prīdie Kal. (=Kalendas) Aprīles
τῆ προτεραία τῶν Καλανδῶν τοῦ
'Απριλίου (ἦτοι τῆ 31 Μαρτίου).

L

labor, ōris, ἄ., μόχθος, τλαιπωρία.
laccio, īvi, ītum, 3. «καταπει-
ράζω», προκαλῶ.

lacrima, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.

lapis, īdis, ἄ., (λίθος). 2) «ὄρος»,
«στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ
ἐπιθ. miliarīus (= ἔχων 1000), ὁ
μυριοδείκτης λίθος, τὸ μυριάριον
(=1000 ῥωμαϊκὰ βήματα), ἰδὲ
καὶ passus.

largitio, ōnis, (φιλοδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).

laūs, laūdis, ἔπαινος, ἐπαινετική ἀναγνώρισις.

laūtus, (κυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω ὅθεν λελουμένος, λ ο υ σ μ έ ν ο ς). 2) μεγαλοπρεπής, sum imprimis lautus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα («ζῆν ἐν πᾶσι λαγφίσι»), εἶμαι πολὺ γενναϊδῶρος (ἐν τῇ ζωῇ).

lectica, ae, ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον], κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.

lecticūla, ae, (ὑποκοριστ. τοῦ lectica), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.

lectio, ōnis, ἀνάγνωσις.

lector, ōris, ἀ., ἀναγνώστης.

legātus, i, ἀ., πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ῥωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.

lēgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.

lēvis, e (κοῦφος). 2) ὁ μὴ ἔχων βαρύτητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτὸς A 22, 3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος, A 15, 1.

lēvo, 1. ἀνακουφίζω.

lex, legis, νόμος.

libenter, ἐπίρρ., ἀσμένως.

liber, bri, ἀ., βιβλίον.

liberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.

liberalitas, ātis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.

liberaliter, ἐπίρρ., φιλοξένως, ἐλευθερίως.

librariūs, ii, ἀ., ἀντιγραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφορούμενα χειρόγραφα βιβλία.

littera, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή.

3) Graecae litterae, τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχνη (σπουδαί) C 3, 1. A 1, 2. 5) ἡ συγγραφικὴ, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2.

litterātus (δεδιδαγμένος). 2) κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσει, (ἐγγράμματος).

lītus, ōris, οὐ., ἀκτή, παραλία.

locuplētus, 1. πλουτίζω (τι διά τινος).

locus, i, ἀ., (πληθ. loca, ōrum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1, 2. Hn 11, 1.

A 20, 1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12,3.

τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2, 4. Hn

3,4. εὐνοῦχόν (διὰ τὸν ἀντίπαλον)

σημεῖον, εὐκαιρία βλάβης Hm

1, 2.

longē, ἐπίρρ., (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκρ. longiūs (=diutius).

longus, μακρὸς, σχόινωτενής (ἐπὶ τόπου καὶ χρόνου).

lumbus, i, ἀ., ἰσχίον (ἐξ οὗ lumbāgo ἰσχιάς, ὀσφυαλγία).

luxuria, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, επίρρ., μᾶλλον.

magister, tri, ἄ., (ἄρχων). 2) magister equitum ἑπαρχος.

magistrātus, ūs, ἄ., ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὑπατοὶ Hn 7, 2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18, 1. 4) τὸ δημόσιον ὑπούργημα A 18, 6.

magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitūdo, inis, (μέγεθος). 2) μέγα ποσοστὸν A 14, 3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12, 3. 2) πολυάριθμος Hn 3, 2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4, 1. C 1, 2. 3, 1. A 2, 4. 16, 1. 20, 5. Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiōres, um, ἄ., οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ. maximus μέγιστος.

mālē, επίρρ., κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.

malle, πρτ. ὑποτ. τοῦ ῥ. malo. malo, malūi, malle (mage [= magis] + volo), μᾶλλον θέλω, προτιμῶ.

mālum, i, οὐ., τὸ κακόν, τὸ δεινόν. malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἔξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1. Πληθ. mala, ōrum, οὐ., ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.

manceps, cīpis, ἄ., (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτῆς, ἐνοικιαστῆς).

mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do), 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.

mānēo, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.

mansi, id. maneo.

manus, ūs, χεὶρ id. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4, 3.

mare, is, οὐ., θάλασσα. et terrā et marī καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηρὰν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (= fretum) Hm 4, 1.

maritimus, παραθαλάσσιος. 2) θαλάσσιος A 6, 1.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonium, ii, οὐ., γάμος, συνοικέσιον.

matūrē, επίρρ., προώρως.

maximus, id. magnus.

medicīna, ae, φάρμακον, ἰατρικόν.

medicus, i, ἄ., ἱατρός.

medimnus, i, ἄ., μέδιμνος (μέτρον ἄττικόν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἄττικὸς μέδιμνος ἦτο (= 6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.

mediocris, e, μέτριος, μέσος A13,3. 2) μτφρ. μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13, 4.

meditor, 1. (πρβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω).

mēmor, ōris, μνήμων.
 memoria, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διάδοσις Hn 8, 2. 3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνώμενοι) Hn 13,3.
 mendacium, ii, οὐ., ψεῦδος.
 mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
 mensis, is, ἄ., μῆν. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως.
 mensura, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
 mentio, ōnis, μνεΐα. mentione facta μνεΐας γενομένης.
 mercennarius, μισθοφορικός.
 mereo, ūi, itum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἄξιός, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
 merito, ἐπίρρ. δικαίως.
 -met, μόρ. ἐγκλιτ. γε ἰδ. egomet.
 metior, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρῶ.
 meus, ἐμός.
 mihi, δοτ. τοῦ ego.
 migro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
 miles, lītis, ἄ., στρατιώτης.
 mille, ἄκλ., χιλιάς, χίλιοι. Πληθουντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσιαι.
 minor, ἄ., κ. θ., minus οὐ. (γεν. minōris συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor) ἦσ-

σων τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἰκοσιπενταετής.
 minus, συγκρ. ἐπίρρ., ἥττον, ὀλιγότερον. minus robustus=non robustus ὄχι τόσον ἰσχυρός, ὀλιγον ἰσχυρός.
 miror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
 misi, ἰδ. mitto.
 mitto, misi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16, 3. 20, 1.
 moderatio, ōnis, μετριάσμος, ἡ (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) μετριάτης, περιορισμός.
 modicus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
 modius, ii, ἄ., μόδιος (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας=1/6 τοῦ ἄττικοῦ μεδίμου). Γεν. πληθ. (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
 modo, ἐπίρρ., μόνον. modo-modo ὅτε μὲν-ὅτε δέ non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
 modus, i, ἄ., τρόπος 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἦτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2,6.
 mons, montis, ἄ., ὄρος.
 monumentum, i, οὐ., (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).
 morbus, i., ἄ., νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.
 mortior, mortuus sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
 mortor, 1. ἀποθ., διατρίβω. cum diu-

tius morarētur, ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἢ ὁ σ ο ν ὁ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν) Hn 5, 1. 3) διατρίβω (ἐπὶ τόπου) A 20, 1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ., ἔθος A 6, 2. 2) πληθ. (ἡθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος C 3, 5. A 5, 3. 14, 2. 19, 1. 3) τὰ ἦθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3, 3. τὰ ἦθη (τῶν προγόνων) A 18, 1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιάζω) 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὔτοι νὰ αὐξάνουν τὸ χρέος).

multitūdo, īnis, πληθὺς, πλῆθος, σμῆνος (κ ο π ἄ δ ι).

multō, ἐπίρρ., πολλῶ, πολύ.

multus, πολὺς Hn 1, 2. 5, 3. 2) πολὺς, ὑπερβολικὸς A 13, 5. 3) οὐσ. multa, ōrum, οὐ., πολλά Hn 2, 3. 4) πολὺς, μέγας C 3, 4.

munditiā, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας).

municipiūm, īi, οὐ., ἰσοτελής πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ῥώμης κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίου ἀρχοντασ κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου.

munīo, īvi, ītum, 4. (ὀχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατασκευάζω (ἀνοίγω), χαράττω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ).

munus, ēris, οὐ., λειτουργία, (καθηκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7, 3. 12, 3. 3) munus fortunae εὐνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, ī, ἄ., (τοιῖχος). 2) muri (πληθ.) τὰ τεῖχη τῆς πόλ., τεῖχισμα. mutatiō, ōnis, μεταβολή. rei publicae μεταβολή τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάτωσις (ταραχὴ). mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ., διότι.

namque, σύνδ., διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὡς) ἐπαρχίαν λαχὼν [ἀφοῦ ἔλαβε] τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον : ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγοῦμαι.

nāscor, nātus sum, nāsci, 3. ἀποθ. ex aliquo γεννώμαι ἐκ τινος. natus Drusilla (ἀφαιρ.=Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης. natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

natīo, onis, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22, 2. 2) χαρκτήρ, φύσις, φυσική κλίσις, τὸ φυσικὸν A 5, 1. 17, 3.

natus, ιδ. nascor.

naufragium, ii, οὐ., ναυάγιον.

naúticus, ναυτικός, castra nau-tica, τὸ ὀρμητήριοι τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλκουμένων πλοίων).

navālis, e, ναυτικός. proelium navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ., ἴνα μή, ὅπως μή.

-nē, μόρ. ἐγκλιτ., εἰ, ἄν...

nēc ἢ nēque, σύνδ., οὔτε, μήτε, καὶ οὔ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή.

necesse, ἄκλ., necesse est δεῖ, ἀνάγκη εἶναι.

necessitūdo, īnis, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὑπηρεσιακός). C 1,3.

Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὓς ὁ κληρὸς (=sors, τ.ἔ. ἡ τοῦ θεοῦ κρίσις) εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους δι' ἀρρήκτου ἠθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμός οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, ὁ ὁποῖος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη σχέσηις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκαλεῖτο necessitudo. 3) εἰκειότης, στενὸς δεσμός ἢ σχέσις μεταξὺ συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας A 19, 4.

nefās (nē καὶ fās), (μόνον κατ' ὀνομ. καὶ αἰτ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅ,τι ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυσικὸς νόμος, ἱεροσυλία ιδ. ducor ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12, 3. λέγω ὅτι δέν... Hm 1, 5.

negōtium, ii (nec καὶ otium), ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullius, δοτ. nemini, αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ nē καὶ hēmo [= homo]), οὐδεὶς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς = nullus A 19, 3.

neptis, is, ἐγγόνη.

neque, ιδ. nec. 2) neque multo post οὐ πολλῶ ὕστερον, μετ' οὐ πολὺ.

néuter (nē-ūter), néutra, néutrum οὐδέτερος. in néutram partem, εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε πᾶρα πολὺ, οὔτε πολὺ ὀλίγον) ιδ. conspicio.

nihil, (γεν. nullius rei, δοτ. nulli rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil, ἐπίρρ., κατ' οὐδέν A 21, 5.

nihilō, ἐπίρρ., (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ nihilum, i, οὐ., οὐδέν). nihilo setius οὐδέν ἤττον.

ni-si, σύνδ. εἰ μή, ἐὰν μή (=si non).

nego nisi (=dico non... nisi) λέγω ὅτι δέν... ἐὰν μή, λέγω ὅτι τότε μόνον..., ἐάν.

nobilis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ nōsco]). 2) οὐσ. πληθ. nobiles, ium ἄ., οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν

Ῥώμη ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι ἤρξαν ἀνωτέρας ἀρχάς C 2,3. 3) ὀνομαστός. nobilis feror φέρομαι, θεωροῦμαι (ὧν νέος) διακεκριμέ- νος A 1, 3.

nocendus, ἰδ. noceo.

nocēo, cūi,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλά- πτω.

noctū, ἐπίρρ., νύκτωρ, (ἐν καιρῶ) νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ ne-volo), nolūi, nol- le (ἀνώμ.), δέν θέλω.

nomen, īnis, οὖ., ὄνομα. sine no- minibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόμα- τος). suo nomine ἰδ. suus.

nomīno, 1. ὀνομάζω.

nōn, οὐ, οὐκ, (ὄχι, δέν).

nonaginta, ἀριθμ., ἐνενηήκοντα.

nonnihil, ἔστιν ὅ τι, τί. nonnihil tempōris τί χρόνου, χρόνον τινά.

οὐσ. nonnulli, ὄrum, ἀ., τινές.

nōpus, ἔνατος.

notitiā, ae, γνῶσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3, 4.

A18,2. ἀναφέρω, μνημονεύω A18,3.

novem, ἐννέα.

novus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nūbo, psi, ptum. 3. (καλύπτω διὰ πέπλου), 2) ἐπὶ γυναικὸς alicui λαμβάνω τινά σύζυγον (ὑπανδρεύομαι).

nullus, (γεν. nullius, δοτ. nulli, κ.λπ.) οὐδεὶς C 2,4. A 6,3. 14,3.

18,2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5, 1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.), εἰ, ἄν... numērus, i, ἀ., ἀριθμὸς A 12, 4. 2) δύναμις Hn 2, 1.

numquam, ἐπίρρ., οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ., νῦν, τώρα.

nuntio, 1. (ἀν)αγγέλλω.

nuptiae, ārum, μόνον κατὰ πληθ.

(ἐκ τοῦ nubo), γάμος.

nūpta, μητχ. ἰδ. nubo.

O

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἔ- νεκα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) ob- ductā nocte (ἐνν. caelo) ἐξα- πλωθείσης τῆς νυκτὸς (ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ), νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑ- πό τὸ σκοτός τῆς νυκτὸς, (ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ).

obductus, ἰδ. obduco.

obiēci, ἰδ. obicio.

obiēcio (πρόφ. objicō, ob και jācio), iēci, iectum, 3. (προβάλλω). 2) me ἀντεπεξέρχομαι, ἀντι- τάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσο- μαι. quo repentīno visu obiecto οὗ (= τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδο- κήτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τού- του φαινομένου.

obitus, ūs, ἀ., (ob + eo), θάνατος.

ob-sēcro (ob και sacro), 1. ἐξορ- κίζω, ἱκετεύω ἰδ. oro.

ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἔπομαι).

2) studiis (δοτ.) = εἶμαι (ψυχή και σώματι) ἀφιερωμένος εἰς

τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι A 2, 2. observantia, ae, (λεπτὴ εὐλάβεια). μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπιφυλακτικότης (ἀποχὴ ἀπὸ πάσης πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως). obses, obsidis, ἄ., ὄμηρος. ob-sidēo (ob καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. πολιορκῶ. obstinatio, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη taciturnā obstinatione διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς. obtestatio, onis (ἐπιμαρτυρία). obtestationes patris οἱ τοῦ πατρὸς ἐξορκισμοί, (αἱ θερμαὶ) ἱκεσίαι (παρακλήσεις) τοῦ πατρὸς. obtigi, id. obtingo. ob-tinēo (ob καὶ tēnēo), tinūi, tentum 2. κατέχω, καταλαμβάνω A 6, 4. 2) διατηρῶ A 1, 1. ob-tingo (ob καὶ tango), tigi,—, 3. (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί, κλήρω δίδομαι. obtrectatio, ōnis, (κακοήθης) ἄμιλλα, κακεντρεχῆς ἀνταγωνισμός. obviam, (ἐπίρρ., εἰς ἀπάντησιν). 2) obviam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι, id. καὶ venio. occasio, ōnis, εὐκαιρία. oc-cido (ob καὶ caedo κόπτω), cīdi, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre occīso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα. occupatio, onis, ἀσχολία, ἐνασχόλησις.

oc-cūpo (ob-cāpio), 1. κατέχω. sum occupatus in apparando (ἐνν. bellum ἢ cōriās) εἶμαι ἀπνησυχολημένος περὶ τὸ παρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολεμικὴν παρασκευήν. occupo saltūs, exītūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω, καταλαμβάνω τὴν κλεισώρεια, τὰς ἐξόδους.

octoginta, ὀγδοήκοντα.

ocūlus, i, ἄ., ὀφθαλμός.

odium, ii, οὐ., μῖσος. odium paternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος.

of-fendo, ndi, nsum, 3. προσκρούω, (πειράζω).

offensio, ōnis, σύγκρουσις, δυσάρεσκεια, δυσάρεστησις.

officium, ii, οὐ., 1) (προθυμία εἰς τὸ ἐξυπηρετεῖν), ἐξυπηρετικότης, καλωσύνη A 2, 6. 2) ἔφεις τοῦ ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις ἢ ἐπίγνωσις τοῦ καθήκοντος, καθήκον A 6, 5.

o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγῆσει).

omnis, e, πᾶς Hn 2, 1. 9, 2. 2) ὅλος, ὀλόκληρος Hn 3, 1. 9, 3. A 3, 2. 14, 3.

opēra, ae (ἐργασία, προσπάθεια).

2) cuius operā (ἄφαιρ.) οὗ τῆ ἐνεργεία (παροτρύνει, ὑπαιτιότητι) Hn 7, 3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1, 1.

operio, rūi, rtum, 4. καλύπτω, σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.

oppīdum, i, οὐ., πόλις.

op-pleō, ēni, ētum, 2. πληρῶ (γεμίζω).

opplētus, id. oppleo.

op-prīmo (ob καὶ prēmo), pressi, pressum, 3 (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.

op-pugno (έντονώτερον τοῦ obsidēo), 1. πολιορκῶ.

ops (έν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον έν τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ. ope) πληθ. opes (γεν. opum), δύναιμις, ἰσχὺς Hn 10, 2. 2) βοήθεια Hn 1, 3. 3) χρηματικὰ μέσα, περιουσία A 2, 2. 4.

optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus), ἄριστος, ἐξάιρετος, ἐξαισιος, ἐπιτηδειότατος, ἐπιδεξιότατος.

oratio, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντομος) A 22, 1. 2) λόγος γραπτὸς C 3, 3.

orātor, ōris, ἄ., ῥήτωρ.

orbis, is, ἄ., (κύκλος). 2) orbis terrārum ἡ οἰκουμένη.

ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordīne enumerō) έν (χρονολογικῇ) διαδοχῇ καταγράφω.

ordo, ordīnis, ἄ., τάξις A 18, 3. 2) τάξις, θέσις (έν τῇ κοινωνίᾳ) A 13, 6. ordo equester ἡ ἱππὰς τάξις, ἡ τάξις τῶν ἱππέων, ἡ ἱππικὴ τάξις.

origō, gīnis, (γένεσις). Πληθ. Origīnes «'Αρχαί» C 3, 3. 3) γένος, οἰκογένεια A 1, 1. 3) familia-

rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18, 2.

orior, ortus sum, oriri, 4. ἀποθ. (ἀνατέλλω, προκύπτω), 2) orior a + ἀφαιρ. (ἦ καὶ ἄνευ τῆς προθέσ.) κατάγομαι ἀπό... — notans quis a quōque (=et a quo) ortus (ένν. esset) quos honores (cepisset) quibusque temporibus cepisset (honores) ἀναφέρων τίς [ἦτο] (πῶς ὠνομάζετο) [καί] ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχὰς (τιμητικὰ ἀξιώματα) [κατέλαβε] καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέλαβεν (αὐτὰς) A 18, 3.

oris, id. os.

ornātus, (κεκοσμημένος). 2) ἐξωπλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργίσκον), μεθ' ὅλης τῆς σκευῆς του. Hn 3, 4. orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλειζω, λαμπρύνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obsecro θερμῶς ἱκετεύω, (ἐξορκίζω) id. obsecro.

ortus, id. orior.

ōs, ōris, οὐ., (στόμα). 2) (φωνητικὸν ὄργανον), λόγος (ἐλκυστικός).

oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα) φιλῶ.

os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δεικνύω Hn 11, 2. 2) δηλῶ Hn 12, 5. ostentatio, ōnis, μεγαλαυχία, καύχησις, ἐπίδειξις (ματρία).

otium, ii, οὐ., (ἀπραγμοσύνη). 2) (ἡ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη ἡσυχία) «ἀσφάλεια καὶ γαλήνη» εἰρήνη (ἀντίθ. bellum).

P

paçi, δοτ. τοῦ παχ.

paene, ἐπίρρ., σχεδόν.

palam, ἐπίρρ., (φανερῶς), ἰδ. facio.

par, paris, ὁμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.

pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,

δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par

non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμη-

τικῶς εἶμαι κατώτερος). par prin-

cipibus (δοτ.) ὁμοιος τοῖς μεγά-

λοις (τ. ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν

ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-

σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).

par... ac ὁμοιος. ἦ, ὁμοιος...

καί, ὁμοιός τινι... ... in pari peri-

culo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-

στάσει) ὁμοίου κινδύνου Hm 2,1.

pārēō, rūi, —, 2. (φαίνομαι). 2)

ὑπακούω, πείθομαι.

pāro, 1. bellum παρασκευάζω πό-

λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-

λεμον.

pars, partis, μέρος, τμήμα A 2, 3.

2) πλευρά Hn 12, 3. 3) κόμμα A

2, 2 partes Sullānae (Cinnānae)

ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ

Κίννα). partes optimāe τὸ ἀρι-

στοκρατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγκλητι-

κὸν) κόμμα, ἦτοι οἱ optimātes,

(γεν.) -ium.

parum, ἐπίρρ., ὀλίγον. non parum

ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως.

passus, Hn 13, 3. A 2, 4. ἰδ. patior.

passus, ūs, ἄ., βῆμα, ῥωμ. βῆμα

=5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρου. Ἐ-

πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ

mille) passūum decem=χιλιάδες
βημάτων δέκα (=10 ῥωμ. μίλια),
δηλ. 14.800 μ., ἦτοι 15 περίπου
χιλιόμετρα.

patē-facio, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ

facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.

loca τὰ δύσβατα μέρη κάμνω βα-

τά, προσιτά, ἀνοίγω δρόμους, ὁ-

δοποιῶ τὰ ἄβατα.

patefeci, ἰδ. patefacio.

patēo, tūi, —, 2. ἀναπέπταμαι. ho-

nores patent τὰ ἀξιώματα ἀνα-

πέπτανται (εἶναι προσιτά), ἡ

πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐλευ-

θέρα (ἀνοικτή).

pater, tris, ἄ., πατήρ. 2) πληθ. ὡς

τιμητικὴ προσωνομία τῶν συγ-

κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους).

patres conscripti (=senatores)

[ἰδ. conscriptus]. pater familias

(familias εἶναι ἀρχαϊκὸς τύπος

τῆς γεν. ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἄ.,

ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.

paternus, πατρικὸς, τοῦ πατρός.

pätior, passus sum, pätii, 3. ἀποθ.

ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐ-

πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,

3. A 2, 4. 5.

patriā, ae, πατρίς.

pāucus, (πρβλ. παῦ-ρος, σχεδὸν

μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι

(τὸν ἀριθμόν).

pāulum, ἐπίρρ., μικρόν, ὀλίγον. pau-

lum modo ὀλίγον μόνον.

paç, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰ-

ρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης A18,2.

pecuniā, ae, χρήματα, περιουσία.
pecuniōsus, πολυχρήματος, εύκα-
τάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς
ξηρᾶς.

pedisēquus, i, ἄ., (pes και sequor)
ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ
συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμε-
νον).

pello, pepūli, pulsum, 3. ὠθῶ,
ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀπο-
κρούω, νικῶ.

pendo, pependi, pensum, 3. (στα-
θμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.

pepūli, ιδ. pello.

per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. διὰ (γεν.):
α) τοπικῶς Hn 4, 2. per lumbos
κατὰ τὰ ἰσχία. β) πρὸς δῆλωσιν
τῆς αἰτίας: per senatum ἕνεκα
τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ
ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρ., πάνυ ἐξ ἴσου,
(πάνυ ὁμοίως), κατὰ κανόνα, κα-
νονικῶς.

per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέ-
ρας. rebus peractis τῶν πραγμά-
των εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν
διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων).
propositum φέρω εἰς πέρας τὸν
σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consu-
latu peracto τῆς ὑπατείας περα-
τωθείσης (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑ-
πατείας).

perceptus, ιδ. habeo.

per-cipio (per-cāpio), cēpi, cep-
tum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνω-

ρίζω, ἐκμανθάνω.

per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn
4, 3.

peregrinatīo, ōnis, ἀποδημία, δια-
τριβὴ ἐν ξένη χώρᾳ.

per-ēo, ii, itum, ire, ἀπόλλυμαι,
ἀποθνήσκω.

per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω
(τίθεμαι ἐν ἀσφαλείᾳ) Hn 7, 6.

perfunctus, ιδ. perfungor.

per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ.
(ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.)
ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνώω)
μόχθους.

pericūlum, i, οὔ., κίνδυνος.

peritūrus, ιδ. pereo.

peritus, ἔμπειρος.

per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ δι-
έλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) κα-
ταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός),
ἐξαρτῶ τι ἀπὸ τινος (προσώπου).

perpetūo, ἐπίρρ., διηνεκῶς, ἀδια-
λείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.

perpetūus, (διηνεκῆς), ὅλος C 1,3.

2) odium perpetuum μίσος διαρ-
κές, ἀδιάλειπτον, ἄσβεστον Hm 4,3.

per-scribo, 3. γράφω, ἱστορῶ (λε-
πτομερῶς, διεξοδικῶς,
ἀκριβῶς).

persecūtus, ιδ. persēquor.

per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκα-
ταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς
Hm 1, 4. 2) (ἐνν. scripturā=γρα-
φῆ) ἐκθέτω ἐγγράφως (κατὰ χρο-
νολογικὴν σειρὰν), περιγράφω, πρα-
γματεύομαι C 3, 4.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω. persuasēram, ιδ. persuadeo. (pertaedet), pertaesum est, 2. άπρός. (κόρος ύάρχει). 2) negotii suscepti κόρος, άηδία, άνία (βαρεμός) έλαβέ με του άναληφθέντος (ύπ' έμοϋ) έργου, έγκαταλείπω έξ άνίας τó άναληφθέν έργον. A 15, 2.

per-terrēo, rūi, rītum, 2. καταπλήττω.

perterrītus, ιδ. perterreo.

pertinaciā, ae, τó έπίμονον, έπιμονή.

pertīnēo (per-tēneo), tinūi, (tentum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέρω, συντελώ, άφορώ, άποσκοπώ.

per-turbo, 1. ταραττώ, εις ταραχήν φέρω, εις ταραχήν έμβάλλω.

per-vēnio, 4. άφικνούμαι, pervenio ad desperationem περιέρχομαι (φθάνω) εις άπελπισμόν, άπελπίζω (άπελπίζομαι).

per-vertō, 3. (άναστρέφω). 2) per-vertō mores διαστρέφω, διαφθείρω τά ήθη.

petiērim = petiverim, ιδ. peto.

pēto, īvi και ii, itum, 3. (όρμώ, πρβλ. πέτομαι), έπιφέρομαι 2) peto ut παρακαλώ νά... 3) Etruriam διευθόνομαι εις 'E. Hn 4, 2. 4) honores θηρεύω τά αξιώματα salutem fugā ζητώ τήν σωτηριάν δια τής φυγής. 5) petor καταζητούμαι.

piētas, ātis, (εϋσέβεια, αίσθημα άγάπης και σεβασμοϋ προς πάν-

τας εις οϋς τουτο όφείλεται, ήτοι: προς θεούς, πατρίδα, γονεις και στενους συγγενεις). 2) σεβασμός, εϋσέβεια, ή προς τους συγγενεις άγάπη A 5, 1. ή προς τους γονεις άγάπη A 17, 1.

plebes, έi, ó λαός (ώς τάξις, εν αντιθέσει προς τους πατριχίους και τήν σύγκλητον) ιδ. tribunus. plerique, pleraeque, plerāque, oi πολλοί, ή πλειονότης.

plerumque, έπίρρ., ως έπι τó πλεϋστον, κατά μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οϋ., μόλυβδος.

plurimus, ύπερθ. (του plus) πλεϋστος.

plūs, plūris, (συγκρ. του multus) πλείων, πλέον. plures (άρσ.) armati μέγας αριθμός όπλισμένων. 2) plus ως οϋς. οϋδέτ. (μετά γεν.): plus salis πλέον κομψότητος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ως έπίρρ., πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus και συνήθ. πληθ. Poeni, orum, και έπίθετον Poenicus, (ιδέ Πίνακα ιστορ. και γεωγραφ.) άντι Punīcus = Karthaginiensis (πρβλ. poena [ποινή] — pūnio, moenia—mūnio).

poēta, ae, ά., ποιητής.

poētīcē, ēs, (αίτ.-en), (έλληνική και ρωμαϊκή) ποίησις.

poētīcus, ποιητικός, άφορών (εις...).

pol-licēor, cītus sum, 2. άποθετ. ύπισχνούμαι, δίδω υπόσχεσιν.

pompa, ae, πομπή. pompa funēris, πομπή κηδείας, μεγαλοπρεπής κηδεία (ἀκολουθία ταφῆς).

pōno, posūi, positum 3. (τίθημι). 2) principem (τάττω τινά) ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ). pono castra στρατοπεδεύω. pono statuam ἰδρύω, ἀνεγείρω ἀνδριάντα.

popūlus, i, ἄ., λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

possessio, ōnis, κτησίς (ἰδίᾳ κτησίς ἀκινήτου), κτημα.

possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ possum.

possum, potūi, posse, δύναμαι. ut omnes honores quos possent (ἐνν. h a b ē r e) habent ὥστε νὰ ἐπιδαψιλεύσωσι πάσας τὰς τιμάς, ἅς ἠδύναντο νὰ (ἐπιδαψιλεύσωσιν).

post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ. 2) ἐπίρρ., ἔπειτα. multo post πολλῶ (πολύ) ὕστερον.

postēa, ἐπίρρ., ὕστερον, μετὰ ταῦτα.

posteaquam, σύνδ. ἀφοῦ = postquam.

postērus, ὕστερος, ὕστεραῖος.

postquam, σύνδ. μετὰ πρκμ. ὀριστ. ὡς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ. ὀριστ. ὕστερον ἢ, ἐξ οὗ, ἀφ' οὗ.

postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4.

2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ ἀπρμφ.) Hn 12, 3.

posuēro, ἰδ. pono.

potens, ntis (δυναμέυος). 2) ὑπερθ. potentissimus μέγα δυ-

νάμευος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων (ἀσχωῶν).

potentiā, ae, ἰσχὺς (προσωπική ἐπιρροὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων), αὐθαιρέσια.

potēram, πρτ. ὀριστ. τοῦ possum.

potestas, ātis δύναμις, ἰσχὺς A 4, 1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C 2, 3. 3) sum in potestate meā εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui facere παρέχω λαβὴν τοῦ ἑαυτοῦ μου πρὸς τινά, ἀφίνω τὸν ἑαυτόν μου ἐκτεθειμένον, ὥστε νὰ συλληφθῆ ὑπὸ τινος (ὡς αἰχμάλωτος). Hn 9, 1.

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον ὑπερθ.

potissimum μάλιστα, κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6. ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχὴν A 3, 3.

potuēro, ἰδ. possum.

potuisse, πρκμ. ἀπρμφ. τοῦ ῥ. possum.

praebeō (prae καὶ hābeo), būi, bītum, 2. (παρέχω). 2) me eādem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω ὁμοίαν περίσσειαν (κατὰ λέξιν : παρέχω ἑμαυτόν ὁμοίως περισκέψεως).

praeceptum, i, οὗ., διδασκαλία, δόγμα A 17, 3. 2) διαταγή, ἐντολή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γεν. : κατὰ διαταγὴν (τινος) Hn 11, 4.

prae-cipio (prae καὶ cāpio) προλαμβάνω. 2) ut διατάσσω... νά. praecipue, ἐπίρρ., ὄλως ἰδιαιτέρως,

ἐξαίρετως.

prae-dīco, 3. προλέγω A 16, 4.

prae-dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω
A 13, 7.

praedīum, īi, οὐ., κτήμα, γαιοκτη-
σία.

praeesse, ἰδ. praesum.

praefectūra, ae, ἀξίωμα ἐν τῷ στρα-
τῷ προερχόμενον ἐν τῇ διοικήσει
ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπά-
του ἢ στρατηγοῦ εἰς ῥωμ. ἰππεῖς,
διοίκησις, ὑπαρχία.

praefectus, i, ἄ., ἐπιτηρητής, ἐπό-
πτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοι-
χεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.

praefūi, ἰδ. praesum.

praemium, īi, οὐ., βραβεῖον, ἀντα-
μοιβή.

praes, praedis, ἄ., (ἡ ὑπὲρ ἐργο-
λήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδο-
μένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.

prae-scribo, 3. (προγράφω). 2) ἐκ
τῶν προτέρων παραγγέλλω, προ-
διαγράφω, διατάσσω.

praesens, ntis, παρὼν ἰδ. prae-
sum.

praesidium, īi, οὐ., (φρουρά, στρα-
τός). 2) πληθ.=castra nautica.

praestitisse, ἰδ. praesto.

prae-sto, stīti, stītum, 1. ὑπερ-
βάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn
1, 2. A 3, 3. 18, 5. 2) ἐκτελῶ, πρα-
γματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15, 1.

prae-sum, fūi, esse (προΐσταμαι).
2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν; διοικῶ

praeesse coepit (praefuit ἤρξε).

3) potestati προΐσταμαι ἐξουσίας.
διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξίωμα.

praeter, πρόθ. μετ' αἰτ., πλήν, ἐκτός
Hn 3, 4. A 14, 3. 2) παρὰ +αἰτ.
Hn 12, 5. 3) κατ' ἐξαίρεσιν, ἐκτός
A 1, 3. 2, 4.

praeter-ēā, ἐπίρρ., ἐκτός τούτων,
πρὸς τούτοις, πλήν τούτου.

praeter-ēo, īi, ītum, īre, παρέρ-
χομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.

praeterībo, ἰδ. praetereo.

praeterquam, ἐπίρρ., ἐκτός, πλήν.

praeterquam quod ἐκτός ὅτι.

praetor, ōris, ἄ., (πραίτωρ), στρα-
τηγός (τὸ ὕπατον πολιτικὸν ἀξίωμα
ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).

praetūra, ae, στρατηγία.

prēces, γεν. precum (κατὰ πληθ.)
δέησις, παράκλησις.

prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέ-
ζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς),
πρόσκειμαι. 2) premor valetu-
dīne κατατρύχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθε-
νείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια).

pretium, īi, οὐ., (τιμή). 2) ἀργύ-
ριον, χρήματα.

(prex), ἰδ. preces.

prīdiē, ἐπίρρ., τῇ προτεραίᾳ. pri-
die Kal(endas) Aprīles τῇ προ-
τεραίᾳ τῶν Καλανδῶν τοῦ Ἄπρι-
λίου (τῇ 31ῃ Μαρτίου).

prīmo, ἐπίρρ., πρῶτον, κατ' ἀρχάς.

prīmum = primo, ὁ ἰδέ.

prīmus, πρῶτος.

prīnceps, cīpis, ἄ., (ἀρχων), πρῶ-

τος Hm 3, 3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2, 6. ἡγεμὼν A 20, 5. 3) μέγας, σπουδαῖος, διακεκριμένος A 17, 3. πληθ. principes οἱ πρόκριτοι (πολιῖται), οἱ μεγάλοι Hn 9, 3. A 3, 1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες A 16, 4. 19, 2.

principātūs, ūs, ἄ., ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5, 4. (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2, 2.

prior, ἄ., καὶ θ., prius, οὐ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος.

pristinus, πρότερος.

prius, ἐπίρρ. συγκρ., πρότερον.

priusquam, σύνδ., πρὶν ἢ, πρὶν.

privātus, i, ἄ., ὁ ἰδιώτης (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος).

privignus, i, ἄ., ὁ πρόγονος, (ὁ (π ρ ο γ ο ν ό ς)).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ. πρὸς + αἰτιατ. ἐν σχέσει πρὸς...

probabilis, e, (εὐλογος, πιθανός). 2) δόκιμος.

probo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procuratio, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοίκησις, δημοσία ὑπηρεσία.

pro-cūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.

prodītus, id. prodo.

pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέρω) 2. memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγυνομένοις). memoria prodita

est εἶδησις διεδόθη.

pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δελεάζω πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω (παρατείνω) τὴν ζωήν.

productus, id. prodūco.

proelium, ii, οὐ., (συμπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτική μάχη), ναυμαχία.

profectus, id. proficiscor.

professus, id. profiteor.

proficiscens (ἀντὶ profectūrus = μέλλων νὰ πορευθῆ) Hn 2, 3. id. proficiscor.

pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι. Hn 2, 3. βαδίζω ἐναντίον 5, 1. 8, 1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitēor (pro-fāteor), fessus sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.

pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ.

pro-fūgio, 3. (προφεύγω). 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος.

progressus, ūs, ἄ., πρόοδος, προκοπή.

pro-hibeo (pro-hābeo), hūi, bītum, 2. ἀπείργω. transitū (ἀφαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ) τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

pro-lābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπὶ κτηρίου: εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταρρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρυσιν).

- pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.
- pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
1. propāgo, 1. διαδίδω, (μεταφυτεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
2. propāgo, gīnis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οικογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον, (στέμμα οἰκογενειακόν).
- propatūlum, i, οὐ. (κυρ. μέρος ἐκτιθέμενον εἰς τὰ ὄμματα πάντων), προαύλιον, αὐλή.
- propōrē, ἐπίρρ., ταχέως, ἐν σπουδῇ.
- propinquus, ὁ ἐγγύς, πλησιόχωρος.
- proprius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.
- pro-rōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (ὀρίζω) φάρμακα.
- propositum, i, οὐ., (τὸ προκειμένον), σκοπός.
- propter, πρόθ. (μετ. αἰτ.), ἔνεκα, διὰ + αἰτ.
- pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐξορῶ). 2) tanta vis morbi prorūpit τοσαύτη ὄρμη τῆς νόσου ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης ὄρμῆς ἐπέπεσαν (ἐξεδηλώθη) ἡ νόσος.
- pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.
- prosperitas, ātis, εὐτυχία A 19, 3.
- prosperitas valetudinīs ἀκμή εὐρωστίας, καλὴ (ἄκρα) ὑγεία.
- pro-spicio (pro-spēcio), spexi, spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω μακράν, παρατηρῶ.
- pro-ut, ἐπίρρ., «καθ' ὅ», ὡς, καθάπερ.
- providēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.
- provincia, ae, ἐπαρχία.
- proximus, ὑπερθ. (τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11, 4. 2) προσεχῆς Hn 3, 2.
- prudentia, ae, εὐφυΐα, πρόνοια, περίσκεψις, ψυχραιμία. 2) τέχνασμα Hn 11,7.
- publico, 1. (δημοσιῶ).. 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.
- publicē, ἐπίρρ., (δημοσία). 2) ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας A 3, 1. δημοσία ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3,1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου. A 2, 4. 3, 1.
- publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους.
- puer, ĕri, ἄ., παῖς, νεανίας. 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς» γκαρσὸν) Hn 12,4. 12,5. A 13,5.
- puerilis, e, παιδικός.
- pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.
- puerulus, i, ἄ., μικρὸν παιδίον.
- pugna, ae, μάχη, πόλεμος.
- pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).
- pulchrē, ἐπίρρ., καλῶς, ἐπιδεξίως.

pullūlo, 1. (| βλαστάνω | φ ο υ ν τ ὶ -
ν ω ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δέν-
δρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) δια-
δίδομαι.

pulsus, ἰδ. pello.

puppis, is, θ. πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ., πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ., (ἐννοεῖται viā ἢ
p a r t e δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέ-
ρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ., ὅπουδήποτε.

quaero, sīvī, sītum, 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11, 2. 2) quaero ab aliquo
ἔρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρὰ
τινος.

quaesīvi, ἰδ. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit
τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαί-
τητος ἢ σημασίας) εἶναι...

quaestio, ōnis, ζήτημα.

quaestor, ōris, ἀ., ταμίας.

quam, ἐπίρρ., ἢ (μετὰ τὰ συγκριτι-
κὰ καὶ τὸ alius) clarius quam
possent λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ
ἠδύναντο A 1,3. 2) aliud acroā-
ma quam (ἀντὶ τοῦ praeter = ἐ-
κτός) anagnosten ἄλλο ἀκρόαμα
ἐκτός τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ
ὑπερθετικῶν: quam plurimas...
serpentes ὡς πλείστους... ὄφεις,
ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους
Hn 10, 4.

quamdiu, ἐπίρρ., ἐφ' ὅσον (χρόνον)
Hn 5, 4. 13, 3. A 3, 2. 2) (ὁ)πό-
σον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ., εἰ καί. 2) ἀλλ'
ὅμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A 16,2.
20,1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2)
καὶ ἐάν.

quanto, ὅσῳ. tanto-quanto το-
σοῦτω—ὅσῳ, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὐσ., οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνι-
κοῦ) ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19, 1.

quantus, πόσος A 20, 5. 2) (ἡλί-
κος) πόσον μέγας Hn 5, 4.

quā-re, ἐπίρρ., δι' ὅ, ἔνεκα, ὅθεν.

Ἄλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κε-
χωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις
quā-re=ut eā re ἕνα διὰ τοῦτου
τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quater-
num), ἀνά τέσσαρας, τέσσαρες.
-que, ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hm
1,2.

quemlibet, αἰτ., τοῦ quilibet, ὁ ἰδέ.

quēo, quīvi, —, (quīre), (μετ'
ἀρνήσεως καὶ ἀπρμφ.) δύναμαι.

querimonīa, ae, παράπονον (μεμ-
ψιμοιρία), ἀφορμὴ παραπόνων.

qui, quae, quod, ἀντων. ἀναφ.
ὅς, ἡ, ὁ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4.
7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4.
2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3.
16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.

2) ἀντὶ συνδ. qui = et is ἢ sed
is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is

(igitur, cuius=huius enim διότι τούτου A 2,2. quā=et eā A 15,2. quibus=iis igitur A 18,4.— Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui = ut is ὥστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2. (18,2. β) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ: qui = ut is ἵνα οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. 12,2. C 2,3. γ) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας: qui = cum is ἐπειδὴ οὗτος Hn 1,3. 12,2. A 6,4. quicquam, ἰδ. quisquam. quidem, ἐπίρρ., γε, τῆ ἀληθεία, μάλιστα. 2) τοῦλάχιστον A 14,1. quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς τις, ὁ τυχόν. quemlibet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον. quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν, ὅστις (ὥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ A 2,2. 20,1. quini, ae, ia, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε, πέντε. quinque, πέντε. quinquie(n)s, πεντάκις. quintus, πέμπτος. quis, quid τίς; τί; Hn 12,5. A 17,1. 18,3. quisquam, quidquam (ἢ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί. quisque, quaeque, quidque (οὐ-

σιαστικῶς καὶ quodque ἐπιθετικῶς), ἕκαστος, πᾶς (τις). quisquis, quidquid, (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε. quiñi, ἰδ. queo. quō ἐπίρρ., ὅπου, εἰς ὁποῖον μέρος Hn 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγκριτικοῦ: quo magis Hn 10,2. quod, σύνδ., ἕως, ἐφ' ὅσον (χρόνον). quod, ὅτι, διότι 2) quod nisi ἐὰν δὲ μή. quodam - mōdo ἐπίρρ., τρόπον τινά. quoniam, σύνδ., ἐπειδὴ (βεβαίως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν). quodque, ἐπίρρ., ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν). quotannis, (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quotanni=ἄσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ., κατ' ἔτος. quotienscumque, ἐπίρρ., ὁσάκις καί, ὁποσάκις καί, ὅποτεδήποτε. ratio, ὄνις (λογαριασμός) 2). σχεδόν, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3. ratus, ἰδ. reor. recēpi, ἰδ. recipio. re-cipio (re καὶ cāpio), cēpi,

- ceptum, 3. (ἀναλαμβάνω). 2) me ἐπανερχομαι Hn 11, 2. 3) ὑποχωρῶ Hn 11,4.
- re-cūso (re καὶ causa=δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusavit ne postulerent ἤρνήθη (δὲν ἠθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ἐκείνην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλεσεν ἦτο νὰ μή . . .
- reddīdi, id. reddo.
- red-do, didi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4.
- red-ēo, ii, itum, ire, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλιώσιν) ἐπανερχομαι, οὐδέποτε συμφιλιῶμαι (τ.ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).
- redīi, id. redeo.
- redītus, ūs, ā., (ἐπάνοδος). 2) πρόσοδος, ἔσοδον, εἰσόδημα.
- re-fēro, rettūli, relātum, referre me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.
- re-ficīo (re καὶ faciō), fēcī, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res re-ficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύουν), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20,3.
- regnum, i, οὐ., βασιλείον.
- relictum, id. relinquo.
- religiōse, ἐπίρρ., (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς περισκέψεως (σταθμήσεως).
- relinquo, liqui, lictum, 3. καταλείπω scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ἱστορῶ (=memoriae prodo [id. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.
- reliqui, ōrum, ā., οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6,4. reliqua τὰ λοιπὰ A 19,1. 3) nihil reliqui facio, id. facio.
- reliquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. id. facio A 21, 5.
- remediūm, ii, οὐ., φάρμακον, (γιατρικό).
- re-mīgro, 1. ἐπανερχομαι.
- re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.
- remōtus, id. removeo.
- re-mōvēo, mōvi, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδῶν ποιῶμαι (παραμερίζω) Hn 10,3.
- re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.
- re-nuntio, 1. ἀναγγέλλω.
- reor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ. νομίζω. ratus (μτχ. πρkm. μετὰ σημασ. ἐνεστώτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι.
- repentē, ἐπίρρ., ἐξαίφνης, ἀπροσδοκῆτως.
- repentinus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.
- re-pērio, reppēri, repertum, 4. ἀνεύρισκω Hn 11,3. 2) εὕρισκω C 3,2. causam bellandi εὕρισκω

αίτιαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
 re-pono, psi, ptum, 3. (ἔρω). 2) βα-
 δίζω ἔρωπον (ἀντίθετον εο).
 re-pōno, 3. καταθέτω (ὡς περίσ-
 σευμα).
 reppēri, ἰδ. reperio.
 re-primō, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
 χω, (σταματῶ τι).
 requīro (re-quaero), quisīvi, qui-
 sītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
 ρί τινος πράγματος).
 rēs, rēi, I. πρᾶγμα. in omnibus re-
 bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
 παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
 προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτάσεως
 C 2, 3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3. 2)
 πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις Hn
 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμή, μέσον
 C 2,2. 3,3. A 21,1. 4) ἐπιχειρήσις
 (ἐργολαβία) A 6,3. 5) πληθ. res
 τὰ χρήματα, ἡ περιουσία Hn 10,1.
 res familiaris, ἰδ. familiaris. 6)
 τὰ ἄριστα (πράγματα) A 13,1. ἰδ.
 utor. 7) res domesticae οἰκιακαὶ
 ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζη-
 τηθέν, ὑπόθεσις δ' ἦν παρακαλεῖ-
 ταί τις. II. πρᾶξις, ἔργον Hn 11,6.
 C 3, 4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολε-
 μικά ἔργα C 3, 3 res gestae πρά-
 ξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res
 maximae κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑ-
 ψίστη δύναμις. III. res Graecae,
 res Italicae ἑλληνικὴ, ῥωμαϊκὴ
 ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων ἱστορία.
 res-publica (γεν. δοτ. rei publi-
 cae, αἰτ. rem publicam, ἀφαιρ.

re publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολι-
 τεία, τὸ κράτος C 2,2. 2,4. A
 3,2. 6,2. e re publica (συμφώ-
 νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
 συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2.
 2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A
 6,1. ἰδ. versor.
 re-scisco, scīvi ἢ scīi, scītum, 3.
 πληροφοροῦμαι, μαυθάνω.
 re-servo, 1. me (διατηρῶ, διαφυ-
 λάττω) ἑμαυτὸν (ἐν ζωῇ).
 re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθί-
 σταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ'
 ὑποταχτ.) ἀντιτείνω νὰ μὴ...
 re-spondēo, spondi, sponsum, 2.
 ἀνταποκρίνομαι. mihi responde-
 tur εἰς ἐμέ ἀπόκρισις δίδεται (ἀ-
 ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
 τησιν.
 responsum, i, οὖ., ἀπόκρισις, ἀ-
 πάντησις.
 restīti, ἰδ. resisto.
 re-stītuo (re-stātuo), tūi, tūtum,
 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι
 (κερδίζω ἐκ νέου).
 re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ
 ἐὼ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sen-
 sit... neque sibi diutus vitam
 esse retinendam ἐνόησεν (ἀντε-
 λήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
 ὤφειλεν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον
 τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ. 3)
 (γυρωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5.
 rettūli, ἰδ. refero.
 revertor, reversus sum καὶ (re-
 verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπιστρέφω.

revōco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (ἀ' ὕπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἄ., βασιλεύς. 2) reges (βασιλεῖς) (ὑπατον ἀξίωμα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρχόντων), σωφέται (καρχηδονιστὶ schofet).

rīsus, ūs, ἄ., γέλως, καγχασμός. robustus (δρύνος). 2) opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum (ἐβλεπεν ὅτι ἦτο) ὄχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἐβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἰτήσεις) μετὰ γεν. = τῇ παρακλήσει (τινός).

rogo, 1. (ἔρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ἔρωτῶ» = παρακαλῶ) Hn 7,3. παθ. quidquid rogabatur ὅ,τι παρεκάλει τις αὐτὸν A 15, 1.

ruber, bra, brum, ἐρυθρός.

rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrificio, 1. θύω, θυσιάζω.

saepē, ἐπίρρ., πολλάκις.

sāl, sālis, ἄ., (ἄλας). 1) καλαισθησία (γ ο ὕ σ τ ο), κομψότης.

saltus, ūs, ἄ., ὄρος δασῶδες, δρυμός Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια, στενόν (πέρασμα), πέρασμα, στε-

νὰ διαβάσεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία, 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A 21, 6.

salutāris, e, σωτήριος.

sancio, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθιερωῶ) συνδέω, συνάπτω (ἔτι στενότερον) τοὺς δεσμούς τῆς συγγενείας.

sanctus, ἱερός, ὑπερθ. sanctissimus λίαν ἱερὸς θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientia, ae, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, i, οὐ., (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων δέσμα, φρύγανα.

satis, ἐπίρρ., ὡς ἐπίθ. ἢ οὐσ. 1) ἐξαρκῶν, ἱκανός. hoc unum satis erit dictum (hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ἱκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι (εἶμαι εὐχαριστημένος) νά...

satis-fācio, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα). 2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρμφ. = πείθω τινα ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξήγησιν ὅτι...

saucius, τετρωμένος, τραυματισθείς.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.

scilicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci[re] licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδῆ.

scio, scivi καὶ scii, scitum, 4. γινώσκω, γνωρίζω.

scribo, psi, ptum, 3. γράφω. aliquid de pace scriptum est περὶ

- τῆς εἰρήνης ἐγγράφῃ τι (τὸ περιε-
μενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς
τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo
alicui ἢ ad aliquem γράφω τινί,
ἢ πρὸς τινα.
- scriptum, ἰδ. scribo καὶ relinquo.
sē ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτούς,
ἑαυτάς κ.λπ.
- secum = cum se, μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ'
ἑαυτῶν κ.λπ.
- secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι),
δευτέρος. 2) εὐνους. secundā for-
tūnā ἀγαθῇ τύχῃ, ὑπὸ εὐτυχεῖς
συνθήκας, εὐτυχῶς.
- secūtus, ἰδ. sequor.
- sed, σύνδ., ἀλλά.
- se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.
- se-grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀπο-
κλείω.
- se-iungo (πρόφ. sejungo), nxi,
nctum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.
- semel, ἐπίρρ. ἀριθμ., ἅπαξ (μὶ ἄ
φ ο ρ ἄ).
- semper, ἐπίρρ., ἀεί, πάντοτε.
- senātus, ūs, ἄ., σύγκλητος. 2) ἡ
ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn
7,6. senatus populusque Ro-
manus ἡ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις,
τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευ-
τικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς
'Ρώμης).
- senectus, ūtis, γῆρας. extrema ἢ
summa senectus βαθύτατον γῆ-
ρας.
- senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is),
γέρων, πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι
- C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior
γέρων πῶς C 3,2.
- sēni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1.
sēni, sēnae, sēna, ἀνά ἕξ, ἕξ A 2,6.
sensi, ἰδ. sentio.
- sententiā, ae, γνώμη. 2) ex sen-
tentiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχὴν,
ἐπιτυχῶς).
- sentio, sensi, sensum, 4. αἰσθά-
νομαι A 21, 4. 2) ἀντιλαμβάνομαι,
ἐννοῶ Hn 2,2.
- separātim, ἐπίρρ., ἰδίᾳ (χωριστά).
- sepēlio, pelīvi, pultum, 4. θάπτω,
ἐνταφιάζω.
- septem, ἑπτά.
- septuagesīmus, ἐβδομηκοστός.
- septuaginta, ἐβδομήκοντα A 21,1.
- sepultus, ἰδ. sepelio.
- sēque (se καὶ -que = et se) Hn
11,7.
- sēquor, secūtus sum, sēqui, 3.
ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius
ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος,
συνεκστρατεύω μετὰ τινος. ali-
quem in provinciam (ὡς βοη-
θός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ
ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς
ἐπαρχίας.
- sermo, ōnis, ἄ., (ὀμιλία, λόγος).
2) γλῶσσα. Graeco sermone ἐλ-
ληνικῶ λόγῳ, ἑλληνιστί.
- serpens, ntis (ἐνν. bestia), ὄ-
φεις, (γεν. πληθ. serpentium).
- servio, ūvi, ūtum, 4. (εἶμαι ἢ ὑπερ-
ρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρε-
τῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν τὴν

προσοχήν μου εἰς... ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὄλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπὲρ... A 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum, ἰδ. servio.

servulus, ἰ, ἄ., (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.

sestertius, ἰι, ἄ., (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμισσάριον] καὶ tertius ἐνν. n u m m u s τρίτον ἡμισσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσάρια, τ.ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα = 2 1/2 ἀσσάρια). Σηστέρτιος, ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἀσσαρίων ἀξίαν περιπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ἰι, οὐ, (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius ἀντὶ centēna milia sestertium (= sestertiorum) μετὰ ἀριθμ. πολλαπλασιαστικοῦ ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέρτιοι, περίπου 25.000 δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sestertio centie(n)s = (δοθέντος ὅτι sestertium = 100.000, in sestertio centie(n)s εἶναι 100.000 σηστ. × 100 ἤτοι 10.000.000 σηστ.) περ. 2.500.000 δρχ., in sestertio vicie(n)s (εἶναι 100.000 σηστ. × 20 ἤτοι 2.000.000 σηστ.) περ. 500.000 δρχ. Ἰδὲ in γ)

setius (καὶ secius συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρ., ἤττον.

neque eo setius οὐδὲν ἤττον ὁμως. sevērē, ἐπίρρ., αὐστηρῶς.

severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἕξ.

sexaginta, ἐξήκοντα.

si, σύνδ., εἰ, ἐάν, ἄν.

sic, ἐπίρρ., οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὧδε. 2) οὕτω, τόσον A 1,4.3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρω... A 6,4.

significo, 1. δηλῶ.

signum, ἰ, οὐ., σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης. silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, (πάρκο).

similitudo, dīnis, ὁμοιότης.

simul, ἐπίρρ., ὁμοῦ Hn 6, 4, 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7.2. 9,5. 13,3.

simulo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι [χαμώνομαι].

simultas, ātis, (ἄμιλλα). 2) ἑλληψις ὁμοιοῦς, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις.

sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.

singularis, e, (μόνος). 2) ἐξάιρετος, διαφέρων πάντων.

singuli, ae, a, ἕκαστος, in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἐκάστω, κατὰ κεφαλὴν.

socer, ěri, ἄ., πενθερός.

societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.

solěo, solitus sum, 2. (ῥῆμα ἡμι-

αποθετικόν), εἴωθα, συνηθίζω.
 solūtus, ἰδ. soleo.
 soll-ers, rtis, (sollus [= totus] καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
 solum, ἐπίρρ., μόνον.
 solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω (ἀνοίγω) τὴν ἐπιστολήν.
 soror, ōris, ἀδελφή.
 sors, sortis, κλῆρος C 2,1. non pro sortis necessitudine οὐχὶ συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δεσμὸν (τὴν ὑπηρεσιακὴν σχέσιν), τὸν ὁποῖον ὁ κλῆρος εἶχεν ὀρίσει (μεταξύ των).
 sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.
 specīmen, mīnis, οὐ., (δεῖγμα). 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
 sperārat = speravērat, ἰδ. spero.
 spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
 spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς σκοποὶ A 6,5.
 splendīdē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
 splendīdus, λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς ζῶν, ἀξιοπρεπῆ παράστασιν ἔχων.
 sponsālīa, ium, οὐ., πληθ. μνηστεία, ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβῶνες.
 statim, ἐπίρρ., εὐθύς.
 statūa, ae, ἀνδριάς.
 statūo, ūi, ūtum, 3. (ἵστημι). 2) ἀποφασίζω.
 stipendīum, īi, οὐ., (φόρος) ἐκ τοῦ stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔρνος] καὶ pendo]=τίνω, πληρῶν]. 3) (ἡμερήσιος) στρατ. μισθός.
 stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη

γενεαλογικὴ καταγωγὴ, γένος, γενεά.
 sto, stēti, stātum, 1. ἕστηκα. pari fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω-νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi stat + ἀπρμφ.=ἔχω στερρὰν ἀπόφασιν νά... (εἶμαι ἀποφασισμένος).
 studēo, dūi,—, 2. (σπουδάζω). 2) προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προσπαθῶ (κοιτάζω νά...).
 studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studiosus litterārum σπουδάζων περὶ τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμάτων, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
 studīum, īi, οὐ., σπουδὴ, ζῆλος A 1,4. 2) studia principum αἱ τάσεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16,4. 3) (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως διαρκῆς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ νοῦ. studia litterārum ἡ περὶ τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας) σπουδὴ. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις (ἀτόμου τινός) A 2,2.
 stultē, ἐπίρρ., μωρῶς, ἀνοήτως.
 suavītas, ātis (ἡδύτης). 2) suavitas oris atque vocis ἡδύτης (γλυκύτης) τοῦ λόγου καὶ τῆς φωνῆς (τοῦ τόνου τῆς φωνῆς) A 1,3. πρβλ., τὸ γαλλ. diction.
 sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ., ὑπὸ + αἰτ.
 subēgi, ἰδ. subigo.
 sub-īgo (sub καὶ āgo), ēgi, actum, 3. ὑποτάσσω.

subitō, ἐπίρ., αἴφνης, ἀπροσδοκῆτως.
sub-lēno, 1. (ἀνακουφίζω). 2) κα-
θιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.

sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2) συν-
υπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν
καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατηγό-
ρου, «κλητῆρ ἐπιγράφομαι».

sub-texo, χῦι, xtum, 3. (συν-
υφαίνω). 2) παρενείρω, παρεμ-
βάλλω.

sub-urbānus, προάστειος, πλησιον
τῆς πόλεως (Ῥώμης) κείμενος.

suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρ-
χομαι) 2) alicui διαδέχομαι (τινα)
ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

suc-cumbo, cubūi, cubitum, 3.
(κατακλίνομαι). 2) ὑπείκω, ἐνδί-
δω, ὑποκύπτω, succumbente pat-
riā=si succumbēret patria ἐάν
ἡ πατρις ἤθελεν ἐνδώσει (ἤθελεν
ὑποκύψει).

suffectus (μτχ. τοῦ sufficio), ἐπι-
κατασταθείς, ὁ ἐπικατάστατος, ὁ
εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου ἐκλεγείς.
sui, sibi, se ἢ sese, ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς,
ἑαυτῶν κ.λπ.

sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui
aptissimus προσαρμόζομαί τινι,
(προσκολλῶμαί τινι). sum alicui
iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρε-
στότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερ-
βολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum
in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ
[ἐν καταστάσει] ὁμοίου κινδύνου),
ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat
viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο

εἴκοσι χιλιάδων (ἀνήρχετο, συν-
εποσοῦτο εἰς...). sum adversus
aliquem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπα-
λός) τινος. sum in amicitia cum
aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς
διαβιῶ) πρὸς τινα. sum eadem
mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν
αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς
διαθέσεις. sunt in suā potestate
εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ (εἶναι
αὐτεξούσιοι). sum optimarum
partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ
κόμματος. continentis est εἶναι
(ἴδιον) οἰκονόμου. est signum
continentiae εἶναι σημεῖον οἰ-
κονομίας (προδίδει οἰκονομίαν).
est signum diligentiae εἶναι ση-
μεῖον ἐπιμεμηλεμένης φιλοπονίας.
aliquid est indicio (δοτ.) εἶναι
τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπό-
δειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοι-
πον εἶναι (ὑπολείπεται) νά...

summa -ae, (τὸ ὅλον). 2) summa
imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1.3)
κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8,3.
summus καὶ supremus (ὑπερθ.)
ἀνώτατος, ὕπατος. summas (am-
phōras) opērit καλύπτει τὴν ἐπι-
φάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφο-
ρέων.

sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω.
sumpsi, ἰδ. sumo.

sumptuosus, δαπανηρός, φιλοδά-
πανος, πολυέξοδος, σπάταλος A
13, 5. πολυδάπανος, πολυτελής
A 14,3.

sumptus, ūs, ἄ., δαπάνη, ἔξοδα. 2) δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευᾶς) A 13,2.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευῆ (ἔπιπλα κ.λπ.).

superārat=superavērat.

superārim=superavērim.

superesse, ἰδ. supersum.

superior, ἄ. καὶ θ., ius οὐ. (γεν. iōris συγκρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθὼν C 1, 4. Hn 4,4,2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητῆς Hm 1, 2. Hn 1,2.

superō, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω, classe «ναυσικρατῶ», ναυμαχιᾷ νικῶ Hn 11,7. 4) superior ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, stītis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν ἀραροδὸν τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ., ἀνωτέρω.

suprēmus=summus.

sus-cipio (sub[su(b)s] καὶ cāpio). cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ (ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.

suspiciō, ōnis, ὑποψία.

sus-tineo (sub [=su(b)s] καὶ tenēo), tinūi, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὄρμην τῶν πολεμίων.

sustūli, ἰδ. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδίᾳ αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἰδίᾳ αὐτοῦ ὀνόματι κατηγορεῖν (εἶμαι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὐς., sui, ōrum ἄ., οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17, 2. 20,1.

T

tabellariūs, ii, ἄ., κῆρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός. talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4.

tam, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον πολύ.

tam... quam τόσον... ὅσον.

tamen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ., (ὥσπερ, ὥσεί). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si Hn 2,2. (μὲ ὑποταχτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ., (τόσον πολύ). 2) τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2. C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας A 14,2. hic tantus vir οὕτος ὁ μέγας ἀνὴρ.

- tectum, i, ού., (στέγη). 2) οἶκος, οἶκημα.
- temēre, ἐπίρρ., (τυχόντως, ἀλογίστως), nullus dies... temere οὐδεμία σχεδὸν ἡμέρα εὐκόλως... A 20, 2. (ιδ. intercedo).
- templum, i, ού., ναός.
- temporibus, ιδ. tempus.
- tempus, ōris, ού., χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 18,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας A 22, 2.
- tenēo, nūi, ntum, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χειρὰς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Hn 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος ῥήτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 15,2.
- tenesmos (ἀντὶ tenesmus), i, ἀ., κωλικὴ νόσος μετὰ τάσεως πρὸς ἀφόδευσιν, «τεινεσμός» (τάνυμα).
- tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1, 2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2, 4.
- terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. ter-na milia ἐνν. sestertium (= 3.000 σηστέρτιοι).
- terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.
- terror, ōris, ἀ., τρόμος.
- tertiō, ἐπίρρ. τὸ τρίτον (τρίτην φοράν).
- tertius, τρίτος.
- testamentum, i, ού., διαθήκη.
- testimoniū, ii, ού., τεκμήριον, ἀπόδειξις.
- testis, is, ἀ., μάρτυς.
- timor, ōris, ἀ., φόβος.
- tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἶρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.
- totus (γεν. totius, δοτ. totī), ὅλος, ὀλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.
- trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3. παραδίδω. non suae esse virtutis arma adversariis tradere (εἶπεν ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἑαυτοῦ ἀξιοπρεπείας) τοῖς πολεμίοις τὰ ὅπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1,3.
- trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω.
- traduxi, ιδ. traduco.
- traieci, ιδ. traicio.
- trā-icīo (πρόφερε trajicīo), iēci, iectum, 3. διαβιβάζω.
- tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.
- tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) καθησύχασαν (ἡρέμησαν, κατηνύσθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ἡσυχία.

trans-ēo, īre, διαβαίνω, διαπερῶ.

transiī, ιδ. transeo.

transitus, ūs, ἀ., δίοδος.

trecenti, ae, a, τριακόσιοι.

tribūnus, i, ἀ., (φύλαρχος). tri-
bunus militum χιλίαρχος. Ἐκά-
στη λεγεῶν εἶχεν 6 ἕκ περιτρο-
πῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tri-
bunus plebēi (γεν. τοῦ plebes)
δήμαρχος.

tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2)
litteris (δοτ.) nonnihl temporis
ἀφιερωῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρό-
νον τινὰ (μέρος τι τοῦ χρόνου).
3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4)
cum tribūi (ἀπαρμφ. τοῦ tri-
buor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον
ὅτι ἀπεδίδετο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀ-
ποδοθῆ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προ-
ήρχετο ἐκ... A 6,5.

tridūum, i, οὐ., τριήμερον.

triennium, ii, οὐ., τριετία.

triginta, τριάκοντα.

tritium, i, οὐ., σῖτος.

triumphus, i, ἀ., θρίαμβος. Ὁ θρί-
αμβος ἦτο ἡ μέγιστη τῶν ἀμοιβῶν
τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφί-
ζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῶ ἐπι-
στρέφοντι νικητῆ καὶ τροπαιοῦχο
στρατηγῶ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
λεγεῶνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς
τὴν Ῥώμην καὶ ἀνῆρχετο εἰς τὸν
ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διός.

tuēor, tuitus ἢ tūtus sum, 2.
ἀποθ. (προσβλέπω). 2) φυλάττω.
valetudinem (προ) φυλάττω (δια-

τηρῶ) τὴν ὑγείαν μου.

tuli, ιδ. fero.

tum, ἐπίρρ., τότε tum quoque καὶ
τότε (ἀκόμη).

tumultus, ūs, ἀ., (ταραχῆ). 2) (αι-
φνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ., ὅπου, ἔνθα Hn 1,2.

Hn 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρον.,
ὡς, εὐθύς ὡς Hn 8,2. 11,2.

ullus, (γεν. ullius, δοτ. ulli), (προ-
ηγουμένης ἀρνήσεως) τίς, οὐδεὶς.

ultimus (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου
ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος
A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον
ἀπομεμακρυσμένος A 1,1.

umquam, (προηγουμένης ἀρνήσε-
ως) ποτέ, οὐδέποτε.

undē, ἐπίρρ., ὄθεν, ὀπόθεν.

undique, ἐπίρρ., πανταχόθεν.

univērsus (ἐκ τοῦ unus + μτχ.
versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ.
πάντες, σύμπαντες ('ὁ δῆμος', 'τὸ
πλῆθος').

unus (γεν. unius, δοτ. unī), εἷς
Hn 12,1. 2) εἷς, μόνος Hn 1,2
(ἀντίθετον multi), 3,4. 3) ὁ εἷς,
ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εἷς καὶ ὁ αὐτὸς
Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

urbānus, ἀστικός (τῆς Ῥώμης).
urbs, urbis, πόλις. 2) = Ῥώμη Hn
5,1. C 2,2. A 20,1. (πρβλ. ἄστν
= Ἀθῆναι. Πόλις = Κων/νούπο-
λις. Πόντος = Εὐξείνιος πόντος).
usque, ἐπίρρ., (διηνεκῶς). 2) μετ

ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι Hn 2,5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3.

usūra, ae, (χρῆσις). 2) (ὠφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου) τόκος. usūs, ūs, ἄ., χρῆσις, χρησιμοποίησις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) usus benivolentiaque (ιδ. benevolentia) A 20, 5. 3) ūsū (ἀφαιρ.) vēnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς) πράγματι συμβαίνει, ἢ (ἐὰν τὸ usū ληφθῆ ὡς δοτ. πτώσεως=usui) ἔρχεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ=fieri solet (εἶθε γίνεσθαι, λαμβάνει χώραν) Hn 12,3. quae nunc usū veniunt (ὅσα νῦν συμβαίνουν) τὰ σημερινὰ γεγονότα A 16, 4. usus (sum), ιδ. utor.

ūt, I. ἐπίρρ., ὡς, ὥσπερ. 1) ἐν παρενθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1,1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἤτο ἄφθονον), παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut—sic καθὼς — ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου : ὡς, εὐθύς ὡς (συνήθ. μετὰ προκμ. ὀριστ.) Hm 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.— II. σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας κ.λπ. ἢ προηγ. δεικτικῶν = ὥστε (νά)...

Hm 1, 4. 1,5. 2,1. Hn 2,2. 4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6. 15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2. 21, 3. 5. 2) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ = ἵνα Hn 2,1.

ūter, utra, utrum, πότερος (γεν. utrius).

uterque, utrāque, utrumque (ἐν. γεν. utriusque, δοτ. utriūque) ἐκάτερος, ἀμφοτέροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν : Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικὸν quod utrumque ὅπερ ἐκάτερον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). Πληθ. utrique (ὅταν ἐκατέρωθεν εὐρίσκωνται οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1. (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

ūti, ἀπρμφ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια. ūtor, ūsus sum, ūti, 2. ἀποθ. χρῶμαι. aliquo doctōre χρῶμαι τι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὡς) διδάσκαλον. beneficio (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων τοῦ βίου. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἄκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. patre usus est diligenti πατέρα ἔσχεν οἰκονόμον. 2) τηρῶ A 14,2.

utpōte. (ὡς δυνατὸν [ἐστίν]). 2) ἄτε + μετοχῆ.

utrius, ιδ. uter.

utrobique, ἐπίρρ., ἐκατέρωθι, ἀμφοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum (εἰσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλαγίως ἐρωτήσεως), πότερον. utrum—an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ῆ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.

vālĕo, lūi, —, 2. (ὕγιανώ). 2) εἴμαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10,2.

3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) A 5,3. valetūdo, dīnis, κατὰστασις ὑγείας, (εὐρωστία), ὑγεία A 21, 5. 2) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὖ., (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

variū, ποικίλος.

vas, vasis, οὖ., (ἀρχαιότ. vasum, ὄθεν), ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίσι. vasa, orum, σκεῦος, ἀγγεῖον.

vates, tis, ἄ., μάντις, προφήτης.

-ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ῆ, A 18,6.

vectīgal, ālis, οὖ., πρόσοδος, nova vectigalia νέαι πρόσοδοι Hn 7,5.

vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2) in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.

vĕl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo = λαβέ κατὰ προτίμησιν) σύνδ., ῆ. vel—vel ῆ—ῆ, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρακτ. ὑποτακτ. τοῦ volo.

vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vellem πρ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).

velum, i, οὖ., ἱστίον (τῶν πλοίων). velut, ἐπίρρ., ὡς, ὥσπερ, καθάπερ.

venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.

venĕnum, i, οὖ., δηλητήριο, ἴος.

venĭo, vĕni, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam

alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάντησίν τινος, ἀντιτάσσομαί τινι (ἐχθρικῶς). 3) venit usu, ἰδ. usus.

venter, tris, ἄ., γαστήρ, κοιλία (κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία).

ventus, i, ἄ., ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.

verbum, i, οὖ., λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.

verĕ, ἐπίρρ., ἀληθῶς, δικαίως.

verĕor, veritus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι μή, δὲν θέλω νά... Hn 2,1.

3) asperitatem alicuius «αἰδοῦμαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) aliquem σέβομαί τινα A 15, 1.

verō, σύνδ., δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διάγω, διατρίβω, in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνις, τ.ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ ὡς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάνειον (χρηματικόν). versuram facere

λέον δάνειον δανείζομαι ἰδ. καὶ facio.
versus, ūs, ἄ., (ἀλλάξ). 2) στίχος,
ποίησις.

verto, rti, rsum, 3. στρέφω, ver-
to puppes ἀνακρούω πρύμναν,
στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
ρος τῶν πολεμίων, ἵνα φύγω, τρέ-
πομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.

verus, ἀληθής. si verum est ut,
ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀλη-
θεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονός ὅτι...

veto, tui, titum, 1. (κωλύω). 2)
vetor + ἀπρμφ. = κωλύομαι νά...,
ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...

vetustas, ātis, παλαιότης, πολυε-
τία, πολυχαιρία, πολυχρονιότης.

vetustus, παλαιός, ἀρχαίος.

via, ae, ὁδός.

vicesimus, εἰκοστός.

viciens, ἐπίρρ., εἰκοσάκις.

vicissem, ἰδ. vinco.

victus, ἰδ. vinco.

vidēo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω,
παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13,
4. 2) μετ' ἀρνήσεως=δὲν γνωρίζω
Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι. vi-
detur potuisse φαίνεται ὅτι ἤ-
θελε δυνήθῃ, φαίνεται ὅτι θὰ ἤ-
δύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι.
(π ε ρ ν ῶ γ ι ἄ...) Hm 1,2. 2,5.
C 3,4. A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ἐξοχικὴ οἰκία, ἔπαυλις.

vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἄ., ἀνὴρ. 2) πληθ. στρα-
τιῶται, ἄνδρες.

virgo, gīnis, παρθένος, virgo fi-
lia νεαρά παρθένος.

virtus, ūtis (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ'
ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ εὐ-
γένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα
αὐτοῦ). 2) virtus bellīca ἀρετὴ
πολεμικὴ, ἀνδρεία Hm 1,4. Hn 1,1.
3) δραστηριότης, ἰκανότης Hn 1,2.
4) ἀρετὴ, χαρακτήρ, ἀξιοπρέπεια
Hm 1,5.— Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε
γενναῖαι πράξεις, τὰ ἥρωικὰ ἔργα,
τὸ ἐνδοξον παρελθὼν Hn 12, 5. 2)
ἀτομικὴ ἀξία C 2, 4.

vis, αἰτ. vim, ἀφ. vi. Πληθ. vires
virium, viribus, κ.λπ. (βία). 2)
ὁρμὴ Hn 11,4. 3) φορὰ, σφοδρότης
A 21,3. 4) ἔφοδος, προσβολὴ Hn
3,2.

visum iri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (ἰδ.
videor).

visus, ūs, ἄ., θέαμα.

vita, ae, (ἀντὶ τοῦ vivita, βιο-τῆ)
βίος, ζωή.

vitium, ii, ου., (κακία). 2) σφάλ-
μα, λάθος, ἀμάρτημα.

vito, 1. (ἀπο)φεύγω.

vivo, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo
affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέ-
στερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθο-
νοῖς). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ
τινος, σχετίζομαι πρὸς τινα.

vivus, ζωός, ζωντανός. 2) = vi-
vens. Hannibale vivo = Hanni-
bale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος.
ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.
vix, ἐπίρρ., μόγις, μόλις. quod vix

credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦ-
το) μόλις δύναται νὰ εἶναι πι-
στευτόν, ὅπερ μετὰ δυσκολίας ἤ-
θελέ τις πιστεύσει.

vixi, ἰδ. vivo.

voco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκα-
λῶ (εἰς δεῖπνον).

volo (ἐκ ρίζ. Fel.—ἔθεν ἔλδομαι),
vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπι-
θυμῶ. 2) καθορίζω A 19, 1.

volūmen, mīnis, οὖ., (ἐλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1.
3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα ὅ-
λου) A 16, 3.

voluntas, ātis, (βούλησις), «προ-
αίρεσις», πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis (λέξις, φωνή), τόνος
τῆς φωνῆς.

vulgus, i, οὖ., (ὄχλος). 2) πλῆθος
τὸ κοινόν, (ὁ κόσμος) ἰδ. edo.

vultus, ūs, ἄ., (σχῆμα προσώπου).
2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Είσαγωγή	Σελ.	5
2. Κείμενον	»	10 - 27
α) Hamilcar	»	10 - 11
β) Hannibal	»	12 - 18
γ) Cato	»	19 - 20
δ) Atticus	»	20 - 27
3. Έρμηνευτικά σημειώσεις	»	28 - 61
α) Άμίλκας	»	28 - 31
β) Άννίβας	»	31 - 43
γ) Κάτων	»	43 - 47
δ) Άττικός	»	47 - 61
4. Πίναξ ιστορικός και γεωγραφικός	»	62 - 72
5. Λεξιλόγιον	»	73-136

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	1
2. Η κατάσταση της εκπαίδευσης στην Ελλάδα	10
3. Η παιδαγωγική διαδικασία	25
4. Η αξιολόγηση της εκπαίδευσης	45
5. Η κοινωνική λειτουργία της εκπαίδευσης	65
6. Η παιδαγωγική και η κοινωνία	85
7. Η παιδαγωγική και η πολιτική	105
8. Η παιδαγωγική και η οικονομία	125
9. Η παιδαγωγική και η τεχνολογία	145
10. Η παιδαγωγική και η οικολογία	165
11. Η παιδαγωγική και η υγεία	185
12. Η παιδαγωγική και η αγωγή	205
13. Η παιδαγωγική και η ψυχολογία	225
14. Η παιδαγωγική και η φιλοσοφία	245
15. Η παιδαγωγική και η λογοτεχνία	265
16. Η παιδαγωγική και η τέχνη	285
17. Η παιδαγωγική και η μουσική	305
18. Η παιδαγωγική και η αθλητική δραστηριότητα	325
19. Η παιδαγωγική και η μουσική	345
20. Η παιδαγωγική και η αρχιτεκτονική	365
21. Η παιδαγωγική και η γλώσσα	385
22. Η παιδαγωγική και η ιστορία	405
23. Η παιδαγωγική και η γεωγραφία	425
24. Η παιδαγωγική και η επιστήμη	445
25. Η παιδαγωγική και η φιλοσοφία	465
26. Η παιδαγωγική και η λογοτεχνία	485
27. Η παιδαγωγική και η τέχνη	505
28. Η παιδαγωγική και η μουσική	525
29. Η παιδαγωγική και η αθλητική δραστηριότητα	545

Διορθωτής τυπ. δοκιμίων: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ
(Απ. Δ.Σ. 2823/30-4-74)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΚΑ' 1974 (II) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 77.000-ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2383/27-2-74

Έκτύπωσις: — Βιβλιοδεσία : Κ.ΚΟΝΤΟΓΟΝΗΣ — Α.ΜΑΛΙΚΟΥΤΗΣ ·

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ 1974 (27) ΑΡΙΘΜΟΣ 25 96 - ΣΤ. ΒΑΤΣΙΣ 1383/27-7-74

ΤΕΛΕΥΟΝΤΕΣ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ - Α. ΠΑΠΑΝΔΡΟΥ

024000019705

Ψηφιοποιήθηκε από το Ίνστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

